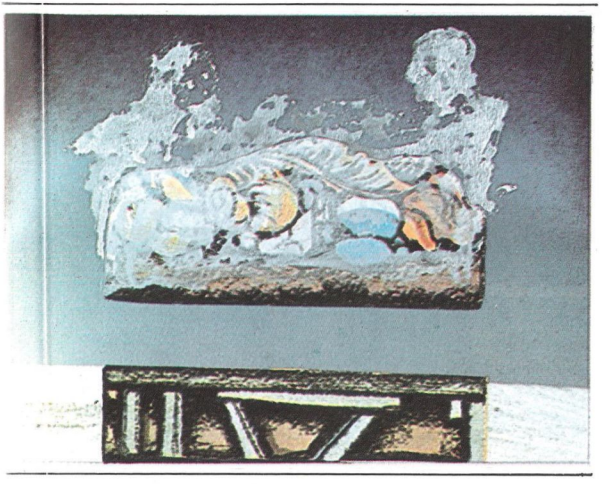
jean-paul sartre
iş işten geçti

roman
çeviren: zübeyir bensan

VARLIK

JEAN-PAUL SARTRE

●

İŞ İŞTEN GEÇTİ

Varlık Yayınları, Sayı: 1094
Sertifika No: 10644
On Dördüncü Basım: 2010

ISBN 978-975-434-030-3

Dizgi ve Ofset Hazırlık: Varlık Yayınları A.Ş.
Baskı: Kurtiş Matbaacılık
Topkapı Fatih İş Merkezi, İstanbul – Matbaa Sertifika No: 12992

VARLIK YAYINLARI A.Ş.
Piyerloti Cad. Ayberk Apt. No. 7-9 Çemberlitaş 34440 İstanbul
Tel: 212-516 20 04 - Faks: 212-516 20 05
E-posta: varlik@isbank.net.tr
www.varlik.com.tr

JEAN-PAUL SARTRE

İş İşten Geçti

(Les Jeux Sont Faits)

Çeviren: Zübeyir Bensan

VARLIK

EVE'İN ODASI

Yarı kapalı pancurlarm arasından ancak bir ışık çizgisi sızan bir oda.

Bir ışık demeti, büzülmüş parmaklarıyla, kürkten bir yorganı tırmalayan bir kadın elini meydana çıkarıyor. Işık bir nişan halkasının altınını parıldatıyor ve kolun yukarısına doğru kayarak Eve Charlier'nin yüzünü aydmlatıyor. Gözleri kapalı, burun delikleri küçülmüş, acı çekiyor olmalı, durmadan kımıldıyor ve inliyor.

Bir kapı açıldı, kapının aralığında bir adam göründü. Şık, siyah saçları, güzel koyu gözleri, Amerikanvari bıyıkları olan otuzbeş yaşlarında bir adam. André Charlier bu.

Karısına dikkatle bakıyor, fakat bakışındaki dikkat soğuk, sevgisiz.

İçeri girdi, kapıyı yavaşça kapattı, sessiz adımlarla ilerleyerek Eve'e yaklaştı. Kadın, onun girdiğini işitmemişti. Yatağına uzanmış olan Eve, geceliğinin üstüne çok şık bir de robdöşambr giymişti. Kürkten bir yorgan bacaklarını örtüyordu.

André Charlier bir an, yüzünde çektiği acı okunan karısını seyretti, sonra eğilip seslendi:

– Eve!.. Eve!..

Eve gözünü açmadı, büzülmüş yanaklarıyla uykuya dalmıştı.

André doğruldu ve başını, üzerinde bir su bardağı bulunan masaya çevirdi. Cebinden küçük bir şişe çıkardı, şişeyi bardağa yaklaştırdı, ağır ağır birkaç damla akıttı içine.

O sırada Eve, başını oynatınca André, şişeyi hızla cebine koydu; sert ve keskin bir gözle, uyuyan karısma bakmaya başladı.

CHARLIER'LERİN SALONU

Bitişik salonda, genç bir kız, sonuna kadar açık olan pencereye dayanmış, sokağı seyrediyor. Yoldan yürüyüş halinde olan bir kıtanın düzenli ve gittikçe yaklaşan ayak sesi geliyor.

André Charlier, salona girip kapıyı kapıyor. Yüzünde telaşlı bir ifade var.

Genç kız, kapanan kapının sesini duyunca arkasını döndü. Körpe ve güzeldi. Onyedi yaşlarındaydı, ciddi ve dalgın görünmesine karşın, küçük yüzünde hâlâ çocuksu bir hal var.

Dışarıda, yere vuran çizmelerin tekdüze uyumu arasından gür ve düzenli bir yürüyüş marşı yükseliyor.

Genç kız ani bir hareketle pencereyi kapattı. Sinirlerini güç zaptedebildiği belliydi. Döndü, öfkeli bir tavırla:

– Sabahtan beri durmadan geçiyorlar! dedi.

André, onu görmemezlikten gelerek birkaç adım yürüdü, yapmacık bir tavırla bir kanapenin önünde durdu. Genç

kız yanına geldi, sabırsız bakışlarındaki soruya yanıt bekliyordu. Adam başını kaldırdı, genç kıza şöyle bir baktı, boyun eğen bir tavırla yüzünü ekşiterek cevap verdi:

– Uyuyor.

– İyileşeceğini umuyor musunuz?

André cevap vermedi.

Genç kız sinirli bir halde dizini kanapeye dayadı ve André'nin kolunu sarstı. Nerdeyse ağlayacaktı. Birden bağırdı:

– Beni çocuk yerine koymayın, yanıt verin bana!

André, genç baldızının yüzüne baktı, hafifçe saçlarını okşadı, sonra sesine elinden geldiği kadar kardeş sevgisi ve gizli bir acı katarak mırıldandı:

– Güçlü olun, buna ihtiyacınız olacak, Lucette.

Lucette hıçkırıklarla ağlamaya başladı, başını kanapenin kenarına dayadı. Acısı içten ve büyüktü; fakat bu pek çocukça ve bencilce bir acıydı. Nazlı büyümüş bir çocuktan başka bir şey değildi o. André yavaşça seslendi:

– Lucette!..

Lucette başını salladı:

– Bırakın beni... Bırakın beni... Ben güçlü olmak istemiyorum. Ne büyük haksızlık bu! Onsuz ne olurum ben?

André, genç kızın saçını, sonra omuzunu okşamaya devam ederek yineledi:

– Lucette, rica ederim, sakin olun.

Lucette, adamın elinden kurtularak kendini kanapeye attı. Başını ellerinin arasına aldı, dirseklerini dizlerine dayadı:

– Yeter! Dayanma gücüm kalmadı! diye inledi.

André kanapenin etrafını dolaştı. Genç kız artık ona

bakmadığı için, o sert tavrını yeniden takınmıştı, devam eden Lucette'i gözetliyordu:

– Bir gün umutlanırsın, ertesi gün bir de bakarsın, bütün umutların uçup gitmiş. İnsan çıldırır... Eve'in benim için ne demek olduğunu biliyor musunuz?

Hızla André'ye doğru döndü. Adamın yüzü derhal acımalı bir anlam almıştı. Kız, gözyaşları arasında devam etti:

– Yalnız bir abla değildir benim için o, André. Benim annem ve en iyi arkadaşımdır da. Bunu siz anlayamazsınız. Bunu kimse anlayamaz.

André, yanına oturdu, tatlı bir sitemle:

– Lucette, benim de karımdır, dedi.

Lucette utanarak adamın yüzüne baktı, ona elini uzattı:

– Sahi, André, özür dilerim. Ama biliyor musunuz, onsuz dünyada kendimi öyle yalnız hissedeceğim ki...

– Peki, ya ben, Lucette?

André, genç kızı kendine doğru çekti. Büyük bir güven ve saflıkla kendini bırakan Lucette, başını André'nin omuzuna dayadı. André ikiyüzlü bir tavırla konuşuyordu:

– Ben yanınızda oldukça sizin "Yalnızım" diye düşünmenizi istemiyorum. Biz ayrılmayacağız, birlikte yaşayacağız Lucette.

Yatışmış olan genç kız gözünü kapamıştı, bir çocuk gibi burnunu çekip duruyordu.

SUİKASTÇILARIN SOKAĞI

Kıral Naibi'nin milis kıtalarından bir müfreze kalabalık bir sokağın içine daldı. Başlarına dar kenarlı basık kasketler geçirmiş, sağlam gövdelerini parlak bir kayışın kuşattığı ko-

yu renk birer gömlekle örtmüş, otomatik tüfekleri omuzlarına asılı milisler sert adımlarla ilerliyordu.

Yürüyüş halinde olan kıtanın söylediği marş birden duyuldu. İnsanlar yoldan geri dönüyor veya yolunu değiştiriyor, bazıları da evlere giriyordu.

Bir çocuk arabasını itmekte olan bir kadın, yavaşça ve hiç bozuntuya vermeden, olduğu yerde dönerek dağılan yolcuların arasında uzaklaşıyor.

Kıta, birkaç metre ilerisinde miğferli, tüfeklerini koltuklarının altına almış, iki milis eri olduğu halde yürümesine devam ediyordu. Kıta ilerledikçe, sokak da yavaş, fakat düşmanca olduğu belli bir gösterişle tenhalaşıyordu. Bakkal dükkânının kapısı önünde duran kadın, erkek kalabalığı sanki sessiz bir emri yerine getirir gibi ağır ağır dağıldı. Bir kısmı dükkânlara, bir kısmı da kapı saçaklarının altına giriyor.

Daha ötede, birtakım hizmetçiler, etrafında toplanmış oldukları seyyar satıcı arabalarını bırakarak dağılıyor. Bir çocuk, elleri cebinde, yapma ve sahte bir yavaşlıkla adeta milislerin ayakları dibinden sokağı geçiyor.

Yoksul görünen bir evin kapısının kenarına sırtını dayamış iki gürbüz delikanlı, kıtanın geçişini alaycı bir edayla seyrediyor.

Sağ elleri ceketlerinin cebinde.

SUİKASTÇILARIN ODASI

İçi duman dolu, sefil bir biçimde döşenmiş bir oda.

Pencerenin iki kenarında, dışarıdan fazla görünmemeye dikkat eden dört kişi sokağı gözetliyor.

Uzun boylu, iri kemikli ve yüzü tıraşlı Langlois ile, keçi sakallı cılız ve sinirli Dixonne; ak saçlı, demir gözlüklü Poulain, bir de kırmızı benizli, güleç, iriyarı ve güçlü bir adam olan Renaudel...

Odanın ortasına doğru yürüdüler. Üzerinde beş tane kadehle bir şişe bulunan yuvarlak bir masaya dirseklerini dayamış olan arkadaşlarıyla Pierre Dumaine sakin sakin sigarasını içiyor.

Dixonne'un zayıf yüzünde endişe okunuyor. Pierre'e sordu:

- Gördün mü?

Pierre sakin sakin kadehini aldı, içti, sonra:

- Neyi gördüm mü? dedi.

Kısa bir sessizlik oldu. Poulain oturdu, Renaudel bir sigara yaktı. Dixonne pencereye doğru baktı.

- Sabahtan beri hep böyle. Bir şeyden kuşkulanıyorlar...

Pierre soğukkanlı ve inatçı tavrını değiştirmedi. Kadehini sakin bir biçimde bırakarak yanıt verdi:

- Olabilir, ama herhalde yarın başlarına gelecek şeyden değil.

Poulain duraksayarak söze karıştı:

- Acaba şey etmek daha iyi olmaz mı?

Pierre başını şiddetle ona doğru çevirdi ve sert bir sesle sordu:

- Ne etmek?

- Beklemek...

Pierre'in sinirli bir hareket yaptığını gören Renaudel, derhal atıldı:

- Yalnız üç gün. Onları uyutacak kadarcık bir süre...

Pierre yüzünü ona çevirdi. Sesi pek sertti:

- Korkuyor musun?

Renaudel yerinden sıçradı, kızarmıştı:

- Pierre! diye itiraz etti.

Pierre! sinirli sinirli devam etti:

- Bir ayaklanma geri bırakılamaz. Herşey hazır... Silahlar dağıtıldı. Gençler tetikte ve sabırsız. Beklersek onları elimizden kaçırabiliriz.

Renaudel'le Dixonne sessizce oturdular.

Pierre, sert bakışını karşısında duran dört kişi üzerinde gezdirdi ve hırçın bir sesle sordu:

- İçinizde benimle aynı düşüncede olmayan var mı?

Hiçbir itiraz duyulmayınca, devam etti:

- Güzel. Yarm sabah saat onda. Yarın gece de Naib'in odasında yatacağız. Şimdi beni dinleyin...

Dört kişi ciddiyet ve kuşkuyla Pierre'e sokulurken, o, cebinden çıkardığı bir kâğıdı masanın üzerine sermiş, sözlerine devam ediyordu:

- ... Ayaklanma, altı ayrı noktada birden başlayacak.

EVE'İN ODASI

Eve, hep gözleri kapalı, uzanmış yatıyor. Korkulu bir rüyadan uyanır gibi başını birdenbire çevirdi ve gözünü dehşetle açtı. Ansızın bağırdı:

- Lucette!..

Sonra kendine geldi, fakat ateş içinde kıvranıyordu.

Çabalayarak, güçlükle doğruldu, üzerindeki yorganı attı; yatağın kenarına oturdu. Başı dönüyordu. Elini uzatarak

masanın üzerinde duran bardağı aldı ve bir yudumda içti. Yüzü ekşidi. Şimdi biraz zayıflamış olan sesiyle tekrar bağırdı:

– Lucette! Lucette!..

SUİKASTÇILARIN SOKAĞI

Onsekiz yaşlarında, soluk benizli, sinirli ve sinsi tavırlı bir delikanlı, bağırıyor:

– Pierre!..

Pierre, suikastçıların toplantı yaptığı yoksul görünüşlü evden çıkıyordu. Çağrıldığını işitince, sesin geldiği yana baktı, adamı görünce başını çevirdi, sonra kapının önünde bekleyen iki nöbetçiye seslendi:

– Ötekiler şimdi inecekler. Siz gidebilirsiniz. Toplantı bu akşam burada, altıda. Haber yok mu?

Delikanlılardan biri:

– Yok, dedi. Yalnız içeri girmek isteyen şu hafiye var.

Başıyla, sokağın öbür yanında, bisikletin yanında durmuş, kendilerini gözetleyen delikanlıyı gösterdi.

Pierre o yana tekrar bir göz attı ve omuz silkti.

– Vah... Lucien?

Üç kişi çarçabuk birbirinden ayrıldı. İki muhafız uzaklaşırken Pierre, bağlı duran bisikletine yaklaştı, ipini çözmek için eğildi. O sırada Lucien sokağı geçti. Pierre'in yanına geldi ve ona seslendi:

– Pierre!..

Pierre başını kaldırıp bakmadı bile. İpi kaldırıp bisikletin arkasına yerleştirdi.

Öteki yalvarıyordu:

– Pierre! Beni dinle!

Bisikletin etrafından dolaşıp Pierre'e yaklaştı. Pierre doğruldu ve küçümseyen bir bakışla Lucien'in yüzüne baktı.

Lucien:

– Suç bende değil, diye sızlandı.

Pierre basit bir el hareketiyle onu itti, sonra bisikletini sürdü. Lucien kekeleyerek onun peşinden yürüdü:

– Pierre, bana o kadar işkence yaptılar ki... Beni saatlerce dövdüler, ama ben yine birşey söylemedim sayılır...

Pierre sakince kaldırımdan indi, bisikletine atladı... Lucien, önüne dikildi, elini direksiyona dayadı. Yüzünde korku ve öfke karışık bir ifade vardı. Coştu:

– Çok insafsız adamlarsınız; daha onsekiz yaşındayım. Beni yüzüstü bırakırsanız, bütün ömrümce kendimi bir hain olarak göreceğim. Pierre! Bana, onların hesabına çalışmamı önerdiler.

Bu kez Pierre gözlerinin içine baktı. Lucien, heyecanlandı; direksiyona yapıştı ve bağırdı:

– Birşey söylesene! Senin başına gelmediği için kolay! Ama buna hakkın yok. Bana yanıt vermeden gitmeyeceksin... Gidemezsin.

Bunun üzerine Pierre, derin bir nefretle bağırdı:

– Kahpenin dölü!

Gözünün içine bakarak onu var gücüyle tokatladı.

Lucien geriledi, boğulacak gibiydi. Pierre de pedala bastı ve uzaklaştı. Yandan memnun kahkahalar yükseldi; binadan çıkan Renaudel, Poulain, Dixonne ve Langlois, sahneyi görmüşlerdi.

Lucien onlara şöyle bir baktı, bir an durakladı, sonra

ağır ağır uzaklaştı. Gözlerinde kin ve utanç yaşları parıldıyordu.

EVE'İN ODASI VE SALONU

Eve'in eli, başucundaki masanın üzerinde bardağa uzandı.

Kadın müthiş bir gayretle doğruldu. Birdenbire sancı saplanmıştı bedenine, titredi.

Sonra sendeleyerek kapıya kadar yürüdü, kapıyı açtı ve durdu.

Salondaki kanapenin üzerinde, André'nin omuzuna başını dayamış olan Lucette'i gördü. Genç kız, ablasını görünceye kadar birkaç saniye geçti.

Eve, soğuk bir sesle bağırdı:

– Lucette!

Lucette, enişteşinden kurtuldu, Eve'e doğru koştu. André pek o kadar bozuntuya vermeden yerinden kalktı, sakin adımlarla onlara yaklaştı.

Genç kız, ablasına sitem ediyordu:

– Eve! Yataktan çıkmamalısın...

Eve, sadece:

– Sen burada kal, Lucette, ben André'yle yalnız konuşmak istiyorum, diye cevap verdi.

Sonra döndü, odasına girdi. André şaşkın bir halde kalan Lucette'e yaklaştı, tatlı bir hareketle uzaklaşmasını işaret etti, sonra odaya girdi.

Başı ucundaki masaya yaslanmış olan karısının yanına geldi. Eve:

– André, Lucette'e dokunmayacaksın! diye söylendi.

André biraz gayret eder görünerek iki adım kadar yürüdü.

Eve konuşmak için bütün gücünü topladı:

– Faydasız. Biliyorum... Aylardır ne yaptığının farkındayım. Bütün bunlar benim hastalığımla başladı. Lucette'e dokunmayacaksın!

Kadın gittikçe daha güç konuşabiliyor, André'nin duygusuz bakışları karşısında bütün cesareti kayboluyordu.

– Beni servetim için aldın, bana bir cehennem hayatı yaşattın... Şimdiye kadar hiç ağzımı açmadım. Ama kızkardeşime dokunmana göz yumamayacağım.

André hep aynı soğukkanlılıkla onu izliyordu. Eve ise güçlükle tutunabiliyordu. Sözerine kızgın bir tavırla devam etti:

– Hastalığımı fırsat bildin, André. Ama iyileşeceğim. İyileşeceğim ve onu sana karşı koruyacağım.

Dayanma gücü tükenen kadın, masanın üzerinden yatağa kayıverdi. Böylece masa ortaya çıkmış oldu.

Benzi pek sararmış olan André, masanın üzerindeki boş bardağa gözünü dikti. Şimdi yüzünde bir tür ferahlama ifadesi vardı. Yanında, Eve'in gittikçe zayıflayan sesi işitiliyordu:

– İyileşeceğim ve onu buradan uzaklara, çok uzaklara götüreceğim...

BİR BANLİYÖ YOLU

Bir duvarın dibine yarı gizlenmiş olan Lucien, pusuya yatmıştır. Benzi soluktur, kan-ter içindedir, acımış bir ağız-

la, hıncından dişlerini gıcırdatarak etrafı gözetliyor. Eli, ceketinin cebindedir.

İleride, yüz elli metre kadar ötede, bisikletinin üzerine eğilmiş durumda Pierre gözüktü. Şantiyelerin arasındaki o kasvetli ve ıssız yolda yalnız başına ilerliyor. Uzakta; çalışan, arabaları iten, kamyonları boşaltan insanlar var. Pierre, fabrikalar ve tüten bacalar arasından ilerlemeye devam ediyor. Lucien'in yüzündeki endişe gittikçe artıyor. Etrafına telaşlı gözlerle bakarak elini uzatıyor.

Cebinden yavaşça bir tabanca çıkarıyor.

EVE'İN ODASI

Eve'in, şiddeti artık kaybolan sesi hâlâ işitilmekte:

– İyileşeceğim... André, iyileşeceğim... Onu kurtarmak için... İyileşmek istiyorum...

Eli masanın uzunluğunca kayıverdi, tutunmak istiyor, fakat el tekrar düşüyor, bardakla sürahiyi de yere yuvarlıyor.

Kendini güçsüz hissederek masaya tutunmak isteyen Eve, kırılan bardakla sürahinin çıkardığı gürültü arasında yere yuvarlanıyor.

Benzi atmış, fakat hâlâ soğukkanlı olan André, Eve'in yerde yatan vücuduna bakıyor.

BANLİYÖ YOLU

İki el tabanca sesi.

Pierre, yolun üzerinde bisikletiyle sendeleyerek birkaç metre daha ilerliyor, sonra yıkılıyor.

EVE'İN ODASI

Lucette, yıldırım hızıyla odaya koşarak André'nin yanına giriyor. Eve'in yerde yatan cesedini görünce bir çığlık koparıyor.

BANLİYÖ YOLU

Pierre'in cesedi, ön tekerleği hâlâ dönmekte olan bisikletin yanında, yolun ortasında yere serilmiştir.

Lucien, gizlendiği duvarın arkasında bisikletine atladı, bütün hızıyla kaçtı.

Ötede, işçiler işlerini bıraktılar. Tabanca seslerini işitmişlerdi, henüz ne olduğunu bilmiyor, sadece başlarını kaldırıp bakıyorlardı. İçlerinden biri duraksadı, sonra yolun üzerinde ileri doğru yürümeye başladı.

Ağır bir kamyon Pierre'in cesedinin yanında durdu. Şoförle iki işçi de yere atladı. Uzaktan, başka işçiler de koşuştular.

Az sonra, yere serilmiş olan cesedin etrafında bir insan halkası kuruldu. Pirre'i tanıdılar. Çığlıklar birbirine karıştı:

- Bu Dumaine be!
- Ne olmuş?
- Dumaine!
- Dumaine'i vurmuşlar!

Bu kargaşalık arasında, bir kıtanın önce uzaktan gelen, sonra iyice duyulmaya başlayan ayak seslerinin hiçbiri farkında olmadı. Milislerin yürüyüş marşı kulaklarının dibinde birdenbire çınladı.

Yüzü sert bir ifade taşıyan bir işçi atıldı:

– Kim olacaktı ya?

O sırada, yandaki sokaktan bir milis müfrezesi çıkıverdi. İşçiler, birbiri arkasından doğruldular, yüzlerini kendilerine doğru ilerleyen kıtaya çevirdiler. Gözlerini büyük bir öfke bürümüştü. Birisi bağırdı:

– Alçaklar!

Kıta ilerlemeyi sürdürüyor, milisler marş söylüyordu. Önlerinde bulunan komutan, işçi topluluğuna kuşkuyla baktı. İşçilerin hepsi ayağa kalkmış, tehdit dolu bir tavırla yolu kapatıyorlardı. Bir kısmı ayrıldı, gösteriş yapmadan gidip yolun kenarından taş ve demir parçaları toplamaya başladılar.

Birkaç adım daha yürüdükten sonra, milis komutanı bir hazırlık emri verdi, arkasından bağırdı:

– Dur!

O anda, başka bir Pierre, kendi cesedi yerde yatıp dururken, ağır ağır kalktı. Rüyadan uyanmış bir hali vardı, bir otomat hareketiyle kolunu silkti. Sessizce oynanan sahneye arkasını döndü. Bu arada üç işçi, yüzlerini ona çevirmişlerdi, kendisini görmeleri gerekirdi, ama göremiyorlardı.

Pierre en yakın işçiye seslendi:

– Paulo, ne oluyor?

Paulo kıpırdamadı. Sadece yanındakine döndü ve elini uzattı:

– Ver bir tane de bana.

İkinci işçi, Paulo'ya bir tuğla uzattı.

Müfreze komutanının sert sesi emretti:

– Çekilin yoldan!

İşçilerden kimse kıpırdamadı. Pierre başını hızla çevirerek iki düşman gruba baktı ve söylendi:

- Çıngar çıkacak.

Sonra, iki işçi arasından, onların gözüne görünmez haliyle geçti ve yavaşça uzaklaştı. Yolunun üstünde, kürek veya demir çubuklarla silahlanmış birkaç işçiyle karşılaştı; işçiler onu görmeden geçtiler. Pierre, her karşılaşmada onlara biraz hayretle bakıyordu. Sonunda anlamaktan vazgeçerek ve omuz silkerek tamamıyla uzaklaştı. Arkasında milis komutanının emredici sesi yükseliyordu:

- Geriye! Çekilin diyorum size!

EVE'İN ODASI VE SALONU

André'yle Lucette, Eve'in cesedini yatağın üzerine koydular.

André kürkten yorganı karısının cesedine örterken, bitkin halde olan Lucette de olduğu yere yığılarak ablasının hareketsiz elinin üzerinde hıçkırıklarla ağlıyordu.

O esnada bir kadın eli Lucette'in saçlarına dokundu; genç kız bunun farkında değildi. Eve, ayağa kalkmış, kızkardeşine bakıyordu.

Yüzünde hafif bir hayret hissiyle, gülümseyen bir acıma ifadesi okunuyordu; dokunaklı ve hafif bir acıya şahit olan kimselerin yüzündeki ifadeyi andırıyordu. Eve, yavaşça omuz silkti, ısrar etmeden salona doğru uzaklaştı.

Lucette, kardeşinin cenazesi başında ağlarken, Eve ev entarisini giyinmiş olarak salondan geçti, avluya doğru yürüdü. Hizmetçisi Rose'la karşılaştı. Kadın, herhalde gürültüyü işitmiş, usulca gelip sezdirmeden içeride olup biteni görmek istiyordu. Eve durdu, ona baktı, seslendi:

– Rose!

Fakat, gördüğü şeyden müthiş heyecana düşen Rose, salondan çıktı, mutfağa doğru koştu.

– Ne var Rose, nereye koşuyorsun böyle?

Eve, Rose'un cevap vermeden, hatta kendisini görmeden ve işitmeden salondan çıkıp gittiğini görünce şaşırdı.

Birdenbire, önce yavaş gelen, sonra gittikçe kesinleşen bir ses tekrarlamaya başladı:

– Laguénésie... Laguénésie... Laguénésie...

Eve yürüdü, salona geçti, uzun bir koridora daldı. Birden durdu, karşısında geniş bir duvar aynası gördü. Bu aynada yansıması görülmesi gerekirdi. Oysaki ayna, koridorun karşı duvarını gösteriyordu. Eve, kendisinin aksi olmadığını anladı. Hayretler içinde ileri doğru bir adım daha attı, yine hiç...

O esnada Rose tekrar göründü ve süratle aynaya doğru yürüdü. Beyaz önlüğünü çıkarmıştı; elinde bir çantayla bir şapka vardı.

Hanımını görmeden, onunla aynanın arasında durdu, şapkasını düzeltmeye koyuldu.

Böylece her ikisi de aynanın karşısında olduğu halde, yalnız Rose yansıyordu. Eve şaşırmıştı; yan tarafa çekilip bir Rose'a, bir de Rose'un aynadaki yansımasına bakmaya başladı.

Hizmetçi kadın şapkasını düzeltti, önüne bırakmış olduğu çantasını aldı, hemen çıktı. Eve yalnız ve hayalsiz kaldı...

Ağır ağır devam etmekte olan ses yeniden işitildi:

– Laguénésie... Laguénésie... Laguénésie...

Eve umursamaz bir tavırla omuz silkti ve çıktı.

BİR SOKAK

Pierre oldukça hareketli bir sokağın kaldırımında yürüyor.

Yavaş yavaş yükselmekte olan ses, onu izliyor ve gittikçe yükselen, şiddetlenen başka sesler de peşini bırakmıyor:

– Laguénésie... Laguénésie... Laguénésie...

Pierre'se yürüyor, hep yürüyor. Fakat onun hareketlerindeki yavaşlıkla, yolcuların telaşlı ivedilikleri arasındaki karşıtlık çok belirgin. Pierre'in sanki rüyadaymış gibi hareket eder bir hali var.

Kimse ona bakmıyor. Onu gören bile olmuyor.

İşte iki yolcu böyle karşılaştılar; birinci yolcu ikincisine elini uzattı. Pierre bu hareketin kendisine olduğu kanısıyla elini verdi, fakat iki yolcu buluştular ve Pierre'in önünde durup gevezeliğe başladılar. Pierre, yoluna devam edebilmek için yanlarından dolaşmak zorunda kaldı.

Yüzündeki alaycı kayıtsızlık, bu kimseleri biraz kaba bulduğunu gösteriyordu.

Birkaç adım daha yürüdü, bir kapıcı kadının evin eşiğine döktüğü bir kova su, Pierre'in ayağına geldi. Pierre durdu ve pantolonuna baktı: Pantolon kupkuruydu. Daha büyük bir hayret içinde yürümesine devam etti.

Hep aynı ses duyuluyordu:

– Laguénésie... Laguénésie... Laguénésie...

Pierre birkaç adım daha attıktan sonra, otobüs beklerken gazetesini okuyan yaşlı bir adamın yanında durdu.

Tam o anda ses birdenbire kesildi.

Pierre, yaşlı adama döndü:

– Affedersiniz, efendim...

Adam başını kaldırıp bakmadan okumasına devam etti ve gülümsedi.

– Affedersiniz efendim, Laguénésie sokağı, nerede acaba?

BİR PARK KÖŞESİ

Eve, gelip, bir bankın üzerine oturmuş, bir yandan örgü örerken bir yandan da ayağıyla bir çocuk arabasını sallayan genç bir kadının yanında durdu.

Kibar bir edayla sordu:

– Affedersiniz efendim, Laguénésie sokağı, nerede acaba?

Genç kadın işitmedi. Arabanın üzerine doğru eğilerek büyüklerin bebekler için kullandığı o sıradan ve nazlı sözlerle çocuğunu sevmeye başladı.

SOKAK

Yaşlı bey gülümseyerek gazetesini okumaya devam ediyordu. Pierre sesini biraz yükselterek açıklamaya çalıştı:

– Laguénésie sokağında acele bir randevum var, ama sokağın nerede olduğunu bilmiyorum.

Yaşlı bey gazetesinden gözünü kaldırmadan biraz daha hızlı güldü. Bu defa Pierre yüzüne bakarak bağırdı:

– Gülecek ne var?

Sonra yavaşça, fakat içinde fenalık olmadan söylendi:

– Terbiyesiz herif!

Yaşlı bey daha çok gülünce Pierre, yüksek sesle tekrarladı:

– Terbiyesiz!

O sırada bir otobüs gelip durakta durdu. Otobüsün gölgesi yaşlı beyin üzerine geldi, ama Pierre'e dokunmadı, Pierre yine tümüyle ışıkta kaldı. Yaşlı bey hep gülümseyerek otobüse bindi, gitti.

Pierre bu gölgeyi gözüyle izledi, omuzlarını bir defa daha silkti, sonra yürümesine devam etti...

Biraz ötede, kaldırımdan indiği sırada, sağında ansızın, tuhaf bir stili olan ve bir tür tenha çıkmaza benzeyen garip ve küçük bir sokağın ağzı göründü... Yanlarında pencere bulunmayan bu çıkmaz sokağın sonunda, küçük bir insan kalabalığı, sokağın tek dükkânı önünde sıraya girmişti. Çıkmazın geri kalan kısmı tümüyle ıssızdı.

Şosenin ortasına gelmiş olan Pierre, başını sağa çevirdi, daracık sokağı gördü, adımlarını yavaşlattı ve durdu... Sessiz sokağı şaşkın gözlerle seyretmeye başladı. Arkasından arabalar, otobüsler, yolcular gidip gelmekteydi. Başını kaldırdı, gözü bir levhaya takılmıştı. Okudu:

Laguénésie Çıkmazı

... Bunun üzerine, sokağın kurşuni cepheleri arasından geçerek, sıraya girmiş olan küçük kalabalığa doğru ağır ağır yürüdü.

PARK

Eve, çocuğuna gülümsemeyi sürdüren genç annenin yanındaydı. Eve, çocuğa baktı, sonra tekrar sordu:

– Laguénésie sokağının nerede olduğunu bana söylemeyecek misiniz? Randevum olduğunu biliyorum, ama kiminle ve ne söyleyeceğim, hiç bilmiyorum.

Genç anne, küçük işvelerine yeniden başladı:

– Gıdı gıdı, Michel'cik!.. Küçük Michel, annesinin nesi?

Eve, omuz silkti ve yoluna devam etti.

Parktan çıktı, kaldırımı indi. Birdenbire, sonunda küçük bir kalabalığın beklemekte olduğu dar bir çıkmaz gözüne ilişti. Bir an, şaşkın şaşkın, o sessiz sokağa daldı. Arkasında, bütün canlılığıyla, park uzanıyordu. O da levhayı okudu:

Laguénésie Çıkmazı

LAGUENESIE ÇIKMAZI

Yirmi kadar insan iki sıra halinde dizilmiş, çıkmazdaki dükkânın önünde bekleşiyordu. Her yaştan, her sınıftan insan yanyanaydı, kasketli bir işçi, ihtiyar bir kadın, kürklü çok güzel bir kadın, kalıp gibi mayosuyla bir cambaz, bir asker, silindir şapka giymiş bir bey, başı titreyen kısa boylu, sakallı bir ihtiyar, milis üniformalı iki adam, daha birçok kimseler ve nihayet en son gelen, Pierre Dumaine.

Dükkânın cephesiyle içi tümüyle karanlıktı. Dışarıda hiçbir şey yazılı değildi.

Birkaç saniye geçti, sonra kapı keskin bir zil sesiyle kendiliğinden açıldı. Baştaki adam, dükkândan içeri girdi, kapı yavaşça arkasından kapandı.

O sırada Eve, sık adımlarla yürüyerek bekleyen sıranın baş tarafına doğru geliyordu. Birden çeşitli çığlıklar yükseldi:

- Sıraya!
- Nesi var bu kadının?
- Fazla geliyor artık.
- İşi ötekilerden daha acele değil ya...
- Sıraya! Sıraya!..

Eve durakladı, döndü ve gülümseyerek söylendi:

- Nasıl, beni görüyorsunuz demek? Hiç de nazik değilsiniz, ama ne de olsa görülmek hoşuma gidiyor.

Şişman bir kadın onu azarladı:

- Tabii görüyoruz. Sıranız gelmeden geçmeye de kalkmayın!..

Yalnız Pierre ağzını açmadı. O, Eve'e bakmakla meşguldü.

Küçük çanın sesi tekrar duyuldu ve oradakiler birer adım daha ilerlediler.

Eve uysalca geriye döndü, sıranın sonundaki yerini aldı.

O uzaklaşırken, başı titreyen ihtiyarın yanında duran Pierre, onun arkasından bakıyordu. Zil yine çaldı, kapı yine açıldı. Bir kadınla bir erkek itişerek dükkâna daldılar. Pierre'le kısa boylu ihtiyar, birer adım daha attılar. Pierre, komşusunu gittikçe artan bir hırçınlıkla süzüyordu. Sonunda kendini tutamadı:

- Rahat duracak mısınız? diye öfkeyle sordu. Başınızı sallamaktan vazgeçecek misiniz?

İhtiyar adam başını sallamaya devam etti ve sadece omuz silkmekle yetindi.

Birkaç saniyelik bir bekleyişten sonra zil tekrar çaldı ve camlı kapı yine kendiliğinden açıldı. Pierre içeri girdi. Kapı kapandı. Bekleyenler birer adım daha attılar.

Pierre, tümüyle boş olan dükkânda tozlu tezgâhlara ve raflara takıldı. Duraksamadan, dükkânın iç odasına açıldığı belli olan kapıya doğru yürüdü.

DÜKKÂN ODASI

Pierre, kapıyı kapadıktan sonra, odanın içinde ilerledi.

Yazı masasının başında oturan bir kadına doğru birkaç adım attı. Masanın üstündeki bir gaz lambası, iç avluya bakan daracık bir pencereden sızan nadir gün ışığının güç-belâ aydınlattığı odaya biraz aydınlık ilâve ediyor.

Duvarlar, madalya, gravür ve tablolarla kaplı. Anlaşılan bunlar, Laguénésie Çıkmazı'nı temsil etmekte.

Pierre masaya kadar sokularak sordu:

– Özür dilerim, hanımefendi; randevum sizinle mi acaba?

İri yapılı ve ağırbaşlı olan kadın, elinde gözlüğüyle kocaman bir defterin önünde oturuyordu. Defterin üzerine büyük bir kara kedi kıvrılmıştı.

Kadın, ucu saplı gözlüğünün arasından sevimli bir gülümsemeyle Pierre'in yüzüne baktı:

– Evet, efendim.

Pierre süzülen ve kendisine sürünen kediyi okşayarak kadına sordu:

– O halde siz beni aydınlatabilirsiniz... Burada işim ne

benim?

Kadın, kediyi azarladı:

- Regulus! Beyefendiyi rahat bıraksana!

Pierre, kediyi gülümseyerek kucağına alırken kadın devam etti:

- Sizi uzun süre tutmayacağım, efendim... Küçük bir nüfus formalitesi için size ihtiyacımız oldu da...

Açık duran deftere baktı, sonra:

- ... Adınız, Pierre Dumaine, değil mi?

Pierre şaşırdı, kekeleyerek cevap verdi:

- Evet, efendim, ama ben...

İhtiyar kadın, ağır ağır defterinin sayfalarını çevirdi.

- ... Da, da, di, do, du... Dumaine. Tamam, işte. Doğum tarihi 1912 mi?

Pierre'in şaşkınlığı son haddini buldu, kedi, fırsattan yararlanarak, onun omuzuna sıçradı.

- Evet... 1912 Haziranı.

- Answer dökümhanesinde ustaydınız?

- Evet.

- Bu sabah saat onu otuz beş geçe öldürüldünüz, değil mi?

Bu kez, Pierre, ellerini masanın kenarına dayayıp şaşkın bir halde kadının yüzüne daldı. Kedi omuzundan defterin üstüne atladı.

Pierre inanmıyor gibi ağzında geveledi:

- Öldürüldüm mü?

İhtiyar kadın nazikçe onayladı. Pierre hızla geriye çekildi ve gülmeye başladı.

- Ya... Demek öyle ha!.. Demek öyle... ben öldüm demek?

Gülmesi birden kesildi, neşeli denebilecek bir tavırla sordu:

- Peki ama, kim öldürdü beni?

- Bir dakika, lütfen...

Elindeki gözlüğüyle kediyi defterin üzerinden kovdu:

- Çekil Regulus, tam katilin isminin üzerinde duruyorsun.

Sonra defterin üzerindeki işareti çözerek:

- İşte! Sizi Lucien Derjeu öldürmüş.

- Vay! Bacaksız kerata! Demek isabet ettirebilmiş?

Kadın gülümsedi:

- Güzel... Bakıyorum, olayı soğukkanlılıkla karşıladınız. Bütün buraya gelenler hakkında aynı şeyi söyleyebilmeyi çok isterdim.

- Ölüm onları üzüyor mu?

- Bazı kederli tipler oluyor.

- Ben arkamda kimse bırakmadım, içim rahat, anladınız mı?

Odada heyecanla gidip gelmeye başladı ve ekledi:

- Sonra asıl mesele, yapılması gerekeni yapmış olmaktır.

Gözlüğünün arkasından kuşkulu bir tavırla kendisine bakan kadına döndü:

- Siz de aynı fikirde değil misiniz?

- Biliyor musunuz, ben ancak basit bir memurum.

Sonra, defteri Pierre'e doğru çevirerek:

- ... Küçük bir imza rica edeceğim.

Pierre bir an telaş gösterdi. Sonra masaya yaklaştı, kalemi aldı, imzaladı...

- Burası... şimdi artık iyice öldünüz.

Pierre doğruladı, içi hep sıkıntılıydı. Kalemi elinden bıraktı, kediyi okşadı ve sordu:

– Peki nereye gideyim?

İhtiyar kadın, onu hayretle süzdü:

– Nereye isterseniz?

Pierre geldiği kapıdan çıkmak isteyince, ona yandaki başka bir kapıyı gösterdi:

– ... Hayır, buradan...

Pierre kapıyı kapatırken, ihtiyar kadın gözlüğünü düzeltti, defterine baktı ve gayet doğal bir biçimde ipi çeker gibi yaptı. Uzaktan, antre zilinin çınlayan sesi, gelecek müşteriyi haber veriyordu.

BİR SOKAK

Eski ve pis bir binanın küçük kapısından henüz çıkmış olan Pierre, sokağa sapıyor, elleri cebinde neşeli bir halde birkaç adım yürüyor.

Sokak, yirmi metre kadar ötede, arabaların ve yayaların pek canlı hareketlerle gelip geçmekte olduğu geniş bir ana caddeye açılıyor. O kısa mesafede yer yer bazı diriler telaşla dolaşıyorlar. On kadar ölü de duvarların dibine oturmuş veya ayakta duvara dayanmış. Birkaçı da vitrinlere bakarak tembel tembel geziniyor.

Devirlerinin kılığına bürünmüş iki, üç eski zaman ölüsü ise, başlarını Pierre'e çeviriyorlar, alçak sesle ondan sözetmeye başlıyorlar.

Pierre ağır adımlarla ilerlerken ihtiyar bir adam ona seslendi:

– Aramıza hoş geldiniz, efendim.

Pierre dönüp baktı. Birbirinden pek farklı devirlere ait kılıklara bürünmüş bir insan topluluğu gözüne çarptı; musketerler, romantikler, modernler hep bir aradaydı. İçlerinden XVIII'inci asır modasına göre giyinmiş olan üç köşe şapkalı bir yaşlı adam, ona nezaketle sordu:

– Yeni mi geldiniz?

– Evet... ya siz?

İhtiyar gülümseyerek kıyafetini gösterdi:

– 1778'de asılmıştım.

Bu acıklı olay Pierre'de sempati ve ilgi uyandırdı.

İhtiyar adam devam etti:

– Basit bir adli hata. Ama bunun hiç önemi yok. Siz birşey yapmayı düşünüyor musunuz?

Pierre'in şaşkın ve bitkin halini görünce ekledi:

– Gidin, bakın, karınız sizin için ağlıyor mu, yoksa sizi aldatıyor mu? Çocuklarınız cesedinizin başında bekliyor mu, sizi kaçıncı sınıf mezarlığa gömdürüyorlar, bunları öğrenin.

Pierre derhal adamın sözünü kesti:

– Hayır, hayır, ben olmadan da her şey yolunda gider.

– İyi öyleyse... Size rehber olmamı ister misiniz?

– Çok naziksiniz.

Fakat yaşlı adam, beklemeye kalmadan onu sürükledi ve temin etti:

– Rica ederim, bu benim için büyük bir zevktir. Biz ye-

ni gelenleri durumlarına alıştırmak için, onları beklemeye alışkınız. Bu, bizi oyalar.

Sokağın köşesine ulaşınca ikisi birden durdu. Memnun bir halde olan Pierre, önüne baktı. Ellerini tekrar cebine sokmuştu.

Karışık bir kalabalık, küçük bir meydanlıkta gidip geliyordu. Ölüler ve diriler, birbirine karışmıştı.

Ölülerin sırtındaki elbiseler bütün devirleri canlandırıyordu. Bu elbiseler biraz eski ve ıslaktı.

Dirilerin hareketli olmasına karşılık, ölüler çekingen ve üzüntülü dolaşıyorlardı. Aslında birçoğu ya oturmakla yetiniyor ya da köşelerde, vitrinlerin önünde, kapıların altında duruyordu.

Pierre haykırdı:

– Bu kalabalık ne?

– Bu kalabalık her zaman var. Ancak, kaydınız yapılmış olduğu için ölüleri görebiliyorsunuz.

– Onlar dirilerden nasıl farkediliyor?

– Çok basit: Diriler daima telaşlıdır.

Ve havlusu koltuğunda, hızla geçen bir adamı göstererek:

– Bakın, işte şu mutlaka bir diridir.

Gerçekten, adam o kadar yakınlarından geçti ki, ölü olsaydı, konuşmalarını kesinlikle işitirdi.

Pierre, neşeli bir halde adamı gözüyle izledi.

Onun ölülerle dirileri birbirlerinden ayırdetmeye çalıştığı ve bundan zevk almakta olduğu hissediliyordu. Kendilerinden daha ağır yürüyen, yüzü boyalı ve pek kısa etekli bir kadını geçtiler. Pierre bir fikir edinebilmek için kadının yüzüne dikkatle baktı. Kadının halinden onu görmediği anlaşı-

lıyordu. Pierre soran gözlerle ihtiyarın yüzüne baktı ve farkına vardırmadan kadını gösterdi.

İhtiyar başını salladı:

– Hayır, hayır! O diridir.

Pierre hafif bir üzüntü ifade eden bir hareket yaptı; kadın da, acele gelen bir dirinin yaklaştığını görünce adımlarını yavaşlattı.

İhtiyar, Pierre'in üzgün halinin farkında olmuştu:

– Merak etmeyin, çabuk öğrenirsiniz.

Yürüyüşlerine devam ettiler, fakat az sonra karşılarına bir kalabalık çıkınca durdular.

Önde aptal, dejenere tavırlı bir adam vardı. Arkasından, ondokuzuncu asırdan Ortaçağa kadar bütün soylu ve erkek ataları yürüyordu. Hepsi de uzun boylu ve yakışıklıydı.

Bu soylu ailenin diri torunu cigarasını yakmak için durdu, en küçük hareketlerine varıncaya kadar onu hayret ve dikkatle izleyen ataları da onun arkasında durdu.

Pierre neşeli bir çığlık atmaktan kendini alamadı:

– Bu karnaval ne böyle?

Bu ihtiyatsız sözler ağzından çıkar çıkmaz, soylulardan birkaçı dönüp üzgün ve kederli gözlerle Pierre'e baktılar.

İhtiyar usulca açıkladı:

– Çok soylu ve çok eski bir aile... Bu adamlar son torunlarının peşinden yürüyorlar...

– Peki ama, torunları hiç de yakışıklı bir adam değil. İftihar etmelerini haklı gösteren bir hali yok. Ne diye onu izliyorlar?

İhtiyar boyun eğerek omuzlarını silkti.

– Ona sövüp saymak için ölmesini bekliyorlar.

O sırada sigarasını yakmış bulunan torun, mağrur ve ahmakça bir tavırla yürümeye başladı. Ataları da onu hüzünlü ve dikkatli gözlerle süzerek peşinden yürüdüler.

Pierre'le yaşlı adam da sokağı geçerek gezintilerine devam ettiler.

Yaşlı adam, karşıdan hızla gelen bir otomobilin önünden hiç bozuntuya vermeden geçti, Pierre hızla çekildi.

İhtiyar, Pierre'e anlayışlı bir gülümsemeyle baktı:

– Alışırsınız... Alışırsınız...

Pierre işi anladı, içi rahatladı ve gülümsedi. Sonra her ikisi de yürüyüşlerine devam ettiler.

DÜKKÂN ODASI

Eve, yazı masasının önündeki sandalyede oturuyordu, yüzünde üzüntü vardı. Sinirli sinirli sordu:

– Emin misiniz? Kesinlikle emin misiniz?

Eve'nin asabiyetiyle onun haline biraz sıkılan ihtiyar kadının nazik soğukkanlılığı arasında bir karşıtlık olduğu göze çarpıyordu. Ağırbaşlı haliyle cevap verdi:

– Ben hiç yanılmam. Mesleğim bu.

Eve ısrarla sordu:

– Beni zehirledi mi?

– Evet, efendim.

– Peki, niçin? Niçin?

Eve bitkin bir hareketle ellerini kavuşturduktan sonra acı içinde söylendi:

– Lucette de ona âşık mı?

Yaşlı kadın duruma uyan bir tavır takındı:

– Geçmiş olsun... Lütfen imza eder misiniz?

Eve kalktı. Deftere doğru eğildi ve imzaladı.

– Tamam... Şimdi artık resmen öldünüz.

Eve biraz duraksadı, sonra sordu:

– Evet ama, şimdi nereye gideyim?

– Nereye isterseniz. Ölüler özgürdür.

Eve de Pierre gibi, elinde olmadan girdiği kapıya doğru döndü, fakat yaşlı kadın engelledi:

– Hayır... buradan.

Eve heyecan içinde odadan çıktı.

BİR SOKAK

Eve, başı önünde, elleri sabahlığının cebinde mahzun mahzun bir sokaktan geçiyordu.

Etrafıyla ilgilenmiyor, dirilerle veya ölülerle karşılaşınca başını kaldırıp bakmadan yoluna devam ediyordu. Birdenbire bir çığırtkanın sesini işitti:

– Bayanlar, baylar!.. Birkaç frank daha ve Alcide önünüzde gayet heyecanlı bir gösteri yapacak. Bir tek kolla yüz kiloyu havaya kaldıracak. Yüz kilo diyorum, yüz.

Bir sürü alık seyirci, bir panayır cambazının etrafını sardı. Bu, pembe mayolu, palabıyıklı ve her şakağında bir gönül çengeli olan şişman bir adamdı. Cakalı bir pozda kımıldamadan duruyordu. Çığırtkan onu halka takdim etti.

Eve, izleyici kalabalığının ardından dolaştı, oyuncuya bir göz attı ve hiç durmadı.

İzleyicilerin arka sırasında, Pierre'le yaşlı adam seyrediyorlardı.

Yaşlı adam:

– Gidelim, diyordu, görülecek daha iyi şeyler, örneğin kulübümüz var.

Pierre'in canı sıkıldı:

– Bir dakika, ben oldum olası cambazları severim, dedi.

Eve de o sırada oyuncuların etrafını dolaşmış bulunuyordu. Elinde olmaksızın durup cambazdan yana baktı.

Çığırtkan hep halkın cömertliğini tahrike uğraşıyordu:

– Hadi, bayanlar, baylar... Halter sevgisi, rağbet yokluğundan öldü dedirtecek değilsiniz ya. On iki frank daha toplansın, Alcide başlayacak. On iki frank. On iki defa yirmi metelik. Bir frank sağdan, bir frank soldan? Mersi. Yalnız on frank daha, başlıyor.

Birdenbire, Eve'nin gözü, bir sepet taşımakta olan on iki yaşlarında küçük bir kıza takıldı. Sepetin içinde bir süt şişesiyle, yırtık pırtık bir kadın çantası vardı. Kız o çantaya herhalde parasını koyuyordu. Onu alış-verişe yollamışlardı, ama o, cambazı seyretmek için bir dakika durmuştu.

Kız, on yedi yaşlarında bir kopilin arkasına süzüldüğünün ve eşyasını aşırmaya uğraştığının farkında değildi.

Hırsız oğlan kayıtsız bir bakışla etrafına bakındıktan sonra elini yavaşça uzattı ve küçük kızın çantasını yakaladı.

Eve bunu görmüştü, bağırdı:

– Küçük, dikkat! Çantanı çalıyorlar!

Çocuğun öbür tarafında olan Pierre başını hızla Eve'e çevirdi, sonra gözü küçük kıza kayıverdi.

Pierre'in hareketi Eve'in gözünden kaçmamıştı; bu defa Pierre bağırdı:

– Yakalayın onu! Yakalayın!

Yaşlı adam, "şuna bakın" der gibi dirseğiyle Pierre'e dokundu.

Yankesici derhal kaçıverdi.

Eve kolunu uzatmış, bağırıyordu:

- Hırsız var! Hırsız var!

Pierre keyifli bir halde genç kadını süzdü.

Yaşlı adam:

- Bu kadın da yenilerden, dedi.

Pierre kuruntulu bir biçimde:

- Evet... dedi, henüz anlamamış...

Eve, Pierre'e döndü:

- Bir şey yapsanıza! Gülecek ne var? Onu tutsanıza...

Pierre'le yaşlı adam, birbirlerine göz kırptılar. Pierre söylendi:

- Bayan henüz alışmamış.

- Ne, alışmak mı? Neye?

Eve bir onun, bir ötekinin yüzüne baktı ve çabucak işi anladı. Bitkin ve umutsuz bir hali vardı.

- Ha, evet... doğru.

Pierre'le Eve bir an ilgiyle bakıştılar, sonra küçük kızı gözleriyle izlediler.

Kızcağız, çantanın kaybolduğunun henüz farkına varmıştı. Sepetini hummalı bir telaşla karıştırdı, süt kutusunun içine bile baktı; yerde seyircilerin bacakları arasında aradı, sonra sapsarı ve heyecanlı bir yüzle doğruldu, büyüyen gözlerde yaşlar parlamaya başladı.

Eve, Pierre ve yaşlı adam seslerini kesmiş, çocuğa derin bir üzüntüyle bakıyordu. O kadar ki, artık duyguları katılaşmış olması gereken yaşlı adam bile heyecanlanmıştı.

Küçük kız sepetini ve süt kutusunu sürüyerek uzaklaştı.

Birkaç adım yürüdükten sonra bir bankın üzerine çöktü, başını kolunun altına aldı ve acı acı hıçkırmaya başladı. Pierre mırıldandı:

– Zavallı yavrucak, eve gidince başına kimbilir neler gelecek.

Sonra ilk defa duymakta olduğu acı bir hasretle ekledi:

– İşte böyle!

Eve isyan etti:

– "İşte böyle!" ha! Sizin üzerinizdeki bütün etki bu kadar mı?

Pierre, heyecanını zahiri bir küstahlıkla gizlemeye çalıştı:

– Ne yapacaktım ya?

Eve omuz silkti:

– Hiç.

Sonra başını çocuğa doğru çevirdi:

– Aman ne korkunç şey! Hiçbir şey yapamamak ne korkunç!

Eve'le Pierre yeniden gözgöze geldiler. Sonra Pierre, yersiz bir düşünceyi aklından kovmak ister gibi başını hızla çevirdi, yaşlı adama dönerek:

– Haydi gidelim, dedi. Sizi takip ediyorum.

Bu değişik olaydan pek memnun kalan Pierre, mihmandarıyla birlikte uzaklaştı.

Öte yandan Eve de, başı önünde, elleri sabahlığının cebinde yoluna devam etti. Küçük kızın yanından geçerken başını çevirip bakmadı, yürüdü gitti.

NAİB'İN SARAY KAPISI

Pierre'le yaşlı adam, Naib'in sarayının muhteşem kapısı önüne gelmişlerdi. Gözalıcı bir hazırol vaziyetinde duran iri-

yarı silahlı milis, girişte bekliyordu.

Pierre ansızın durdu. Onu takipte zahmet çekmekte olan ihtiyar da, yürüyüşe devam etmek niyetiyle duruverdi.

Pierre gözüyle heybetli bir kapıyı süzdü ve belirgin bir sevinçle sordu:

- Burası mı?

- Ne dediniz?

- Senelerden beri bunu yakından görmeyi isterdim.

İhtiyar şaşırmıştı:

- Naib'i mi? Görmek istediğiniz kimse Naib mi? Tuhaf fikir... O hiçbir erdemi olmayan sefil bir zorbadır.

Pierre neşeyle:

- Beni ilgilendiriyor, dedi.

Yaşlı adam, anlamadığını belli eden kibar bir jestle kapıyı gösterdi:

- O halde dostum, hiç çekinmeyin.

Pierre, duraksamadan, basamakları tırmandı ve iki milis erinin hizasına gelince bir an durdu. Bir tanesinin kulağına eğilerek mırıldandı:

- İçeri bıraktığının kim olduğunu bilseydin...

SARAYDAN BİR GALERİ VE NAİB'İN ODASI

Pierre'le ihtiyar, geniş bir galeriden geçerken, sağda solda oturmuş olan, çağlarının usulünce giyinmiş birkaç ölü gözlerine çarptı. Rastladıkları livreli ilk uşağa aralarından yol verdiler.

Gördüğü her şey Pierre'i fazlasıyla etkiliyordu.

Yaşlı adam da bütün bunlara artık gına getirmiş bir gözle bakıyordu.

Az sonra yine hazırol vaziyetinde duran iki milisin beklemekte olduğu geniş bir köşe kapısının önüne geldiler.

O anda muhteşem siyah çizmeleriyle ikinci bir uşak göründü.

Milislerden biri, keskin ve resmi bir hareketle kapıyı açtı, uşak azametle içeri girdi.

Kapının tam yanında duran Pierre, ihtiyarı kuvvetle kolundan tuttu, çekti:

– Yürüyün!..

Uşağın arkasından hemen içeriye girdiler, milis kapıyı üzerlerine kapadı.

İçeride Pierre'le ihtiyar bir an için kımıldamadan durdular, sonra odanın ortasına doğru ağır ağır ilerlediler.

Geniş ve muhteşem olan odanın nihayetinde üzeri kubbeli bir karyola yükseliyordu. Kalın, meşeden bir masa, büyük stil koltuklar, kadife perdeler, sırmalı, ipek kumaşlar ve halılar odayı süslemekteydi.

Karyolanın ucuna oturmuş olan Naib, kollarını sıvamıştı, ayağında bir subay pantolonu ile kısa çoraplar vardı... Bıyıklarına şekil vermek için halka koymuştu, lüks bir sigara içiyordu.

Naib geniş ve sağlam yapılı bir adamdı, sevimsiz yüzünde acımasız bir anlam vardı, fakat bu yüz insanı aldatabilirdi.

Uşak, çizmelerini geçirmesine saygıyla yardım etti...

Odada biri kadın olan on kadar ölü vardı, bir kısmı yatağa veya koltukların üzerine, bir kısmı da yere oturmuştu. Birkaçı ise duvarlara veya mobilyalara dayanmış, ayakta du-

ruyordu.

İçlerinde, Naib'inkine yakın bir üniforma taşıyan bir milis şefi, Ortaçağdan kalma ikinci sınıf dev yapılı bir herif, bir milis eri, bastonuna dayanan beyaz bıyıklı ve çok yaşlı bir adam; sırma ceketli külot pantolonlu bir on dokuzuncu asır subayı, çizgili pantolon ve kenarı işlemeli ceket giymiş üç yaşlı zat, nihayet şık bir av elbisesiyle otuzluk bir kadın vardı.

Hepsi de Naib'e alaycı veya korkunç tavırlarla bakıyorlardı.

Pierre keyiflenmişti, sevinçle başını kaldırdı:

- Çok iyi, yalnız başıma değilim.

Bu sözler ölülerin dikkatini çekti, kayıtsız bir tavırla başlarını yeni gelenlere doğru çevirdiler.

Pierre'in arkadaşı izah etti:

- Bu zorbayı ziyaret edenler çoktur.

- Dostları mı?

Ölüler omuz silktiler, küçümseyen bir tavırla başlarını çevirdiler. İhtiyar asilzade hemen düzeltti:

- Sabık dostları.

O sırada çizmelerini geçirmiş bulunan Naib, yerinden kalktı ve yüksek bir aynanın önüne gelerek boyuna baktı.

Naib, aynanın karşısına geçebilmek için etrafında dönen ve onu bir böceği tetkik eder gibi inceleyen Pierre'e yanaşmıştı. Tam yanlarında, bir mobilyaya dayanmış ve kollarını çapraz bağlamış olan ikinci sınıf milis eri, kaşlarını çatarak eski "şef"ini seyrediyordu.

Naib memnun bir halde kendine bakıyor, aynanın karşısında hareketleri prova ediyordu. Selam talimi yapıyor, mağrur pozlar alıyordu. Artistlere özenen jestleri, hararetli, fa-

kat tümüyle gülünç bir konuşmacının hareketlerini andırıyordu.

Telaşsız halde olan uşak, elinde bir üniforma yeleği tutmuş, onu birkaç adım mesafede bekliyordu.

Biraz sonra, Naib'in ufak bir işareti üzerine, uşak yaklaştı ve ona elindeki yeleği uzattı.

Başını sallayan Pierre neşe içinde yanındaki milise seslendi:

- Gördün mü?

Milis, gözünü Naib'ten ayırmadan, başıyla "Evet" diye cevap verdi.

Pierre alaylı alaylı ekledi:

- Patronun yakışıklı adam.

- Siz şimdi böyle konuşabilirsiniz. Ben bunu önceden bilseydim, peşinden yürümezdim ki...

Naib, yeleği sırtına geçirdikten sonra tekrar çıkardı ve uşağına sordu:

- Yeleksiz gider mi, dersin?

- Tabii Ekselans, ama yelek Ekselansımıza daha çok yakışıyor.

Naib, yeleği tekrar sırtına geçirdi ve Ortaçağ devrinin bulunduğu masaya doğru yürüdü. Naib yeleğini ilikleyerek masaya yaklaştı; peşinde Pierre vardı.

Naib, kuşağını almadan önce, sigarasını, masayı süslemekte olan güzel tabağın içine atıverdi. Dev öfkeyle sıçradı:

- Benim traş hokkamın içine mi? diye gürledi.

Pierre merakla başını deve çevirdi:

- Sizin mi?

- Burası benim evimdir, dostum. Ben dört yüz sene önce bu ülkenin kralıydım. O devirde eşyalarıma saygı gösteril-

diğine inanmanızı rica ederim.

Pierre gülümseyerek Naib'i işaret etti:

– Üzülmeyin haşmetlim, onun da sonu yakın.

Ölüler arasındaki biricik kadın, hayretle dönerek sordu:

– Ne demek istiyorsunuz?

– Yarın, demek istiyorum.

Milis merakla sokuldu:

– Yarın ne?

– İsyan.

Kadın:

– Emin misiniz? diye sordu.

– Her şeyi ben hazırladım. Sizi ilgilendiriyor mu?

Kadın, o esnada madalyasıyla nişanını takmakta olan Naib'i, içi yanarak gösterdi:

– Üç yıl önce öldüm. Onun yüzünden. O zamandan beri de peşini bir saniye bırakmadım. Asıldığını gözümle görmek istiyorum.

Konuşmayı takip etmiş olan milis şefi de yanaştı:

– Telaş etmeyin, dedi. Bu gibi işler her zaman başarıya ulaşmaz. Biliyor musunuz, o göründüğünden daha kurnazdır.

Genç kadın omuz silkti:

– Girişiminizde başarısızlığa uğramış olmanız, onun kurnazlığını göstermez, herhalde.

Bütün ölüler Pierre'in etrafını almışlardı.

Milis şefi devam etti:

– Kara Haçlıların suikastını hatırlar mısınız?

Onu ben hazırlamıştım... Hiçbir şeyi rastlantıya bırakmamıştım. Buna karşın hakkımızdan geldi.

Pierre kabul etti:

– Evet, benim de hakkımdan geldi, ama çok geç, ötekilerine zarar veremeyecek.

– Kendinize pek güveniyorsunuz.

Pierre, milis şefine ve etrafını sarmış olan öteki ölülere döndü:

– Ben, arkadaşlarımla birlikte üç yıldır bu uğurda çalışıyorum. Bu iş yarım kalmaz.

Milis şefi:

– Ben de öyle diyordum, diye mırıldandı.

Masanın yanındaki sandalyede oturan sırma ceketli subay, alay ederek söze karıştı:

– Genç ölüler daima hayal peşinde koşarlar.

O bunları söylerken uşak arkasından geldi, kendisi orada yokmuş gibi sandalyeyi aldı götürdü. Subay boşlukta oturmuş vaziyette kalırken, Naib, uşağın getirip bacaklarının altına ittiği sandalyeye oturdu. Pierre, kendisine şüpheci gözlerle bakan bütün ölülere döndü:

– Çok kötümser görünüyorsunuz, dedi.

Bunu söylerken bir yandan da Naib'e yanaştı ve bütün ölüler masanın etrafında halka oldular.

Uşak, günlük merasim gereğince, Naib'in bıyık mahfazasını kaldırdı.

Milis eri söze başladı:

– Ona inanmıştım, onun için hayatımı verdim. Şimdi keratayı görüyorum, her gün bir kadın, hem ne kadınlar. Nutuklarını sekreterine yazdırtıyor, kendisi onları aynanın karşısında tekrarlarken her ikisi de gülüşüyorlar. Bütün ömrünce enayi yerine konmuş olduğunun farkına varmak hoş bir şey mi sanıyorsunuz?

Naib sabah kahvaltısının başına çöktü. Bir domuz gibi

yiyip içiyordu, ama el hareketleri zarifti.

Sözü alan milis şefi sert bir tavırla konuştu:

- Bedbin mi? Buraya gelince, bizi satmış olan kimsenin en iyi dostum olduğunu öğrendim. Şimdi Adalet Bakanıdır.

Pierre konuşmak istedi, ama sözünü yine kestiler.

Genç kadın, Naib'in tam karşısında yer almış, onu gösteriyordu:

- Kötümser mi? Şunun yüzüne bakın. Onun bir yazar bozması olduğu zamanları bilirim. Ona yardım ettim... Onun uğrunda çalıştım. Herifi hapisten çıkarmak için kendimi sattım. Onun bu mevkiye erişmesini sağlayan benim.

Pierre:

- Peki sonra? diye sordu.

- Bir av kazasında öldüm, av kazası dediğim de, kendisidir.

Naib, ikide bir dişlerini ince bir tırnakla ayıklayarak atıştırmaya devam ediyordu.

Bir kelime dahi konuşmak fırsatını elde edemeyen Pierre, tepesi atarak birdenbire parladı ve ölülerin yüzüne meydan okurcasına baktı.

- Peki, ne olmuş sanki? Bu neyi gösterir? Sizler yaşantınızı boşa harcamışsınız.

Bunun üzerine ölüler hep bir ağızdan yanıt verdiler:

- Siz de. Elbette yaşantımızı boşa harcadık. Bunu herkes yapar.

Odaya girdiğinden beri ağzını açmamış olan ihtiyar atıldı, sesi bütün patırtıyı bastırdı:

- Madem ki ölüyoruz, ziyan olacak yaşantımız, elbette boşa harcanacak.

Pierre atıldı:

- Evet, çok erken ölürsek.

- İnsan daima çok erken ölür, ya da çok geç.

- Ben değil, anlıyor musunuz, ben değil!

Öbür ölülerin kahkaha ve alayları katmerlendi. Fakat ortalarına dikilmiş duran Pierre, direniyordu.

- Bu insan bozmasına karşı bir isyan hareketi hazırladım. İsyan yarın patlak verecek. Ben yaşantımı boşa harcamadım. Mutluyum, neşeliyim ve sizden biri olmak istemiyorum.

Kapının yolunu tuttu, sonra kendine gelerek geri döndü ve kendisiyle alay eden ölülere ihtar etti:

- Siz, yanlız ölmüş değilsiniz, sizin sinirleriniz de bozuk.

Öfkeyle çıkış kapısına doğru yürüdü, ihtiyar da arkasındaydı.

- Mutluysa daha ne istiyor... Sonunda nasıl olsa anlayacak işi. Hepsi de böyledir!.. Kendini pek anlayışlı sanıyor. Oysa ki yalnızca gülünç! Görürüz bakalım ne kadar devam eder. O neşeliymiş, eh ne denir, şansı var!..

Bu gürültünün arasında kapı şiddetle çalındı.

Ağzı yemek dolu olan Naib, bağırdı.

- Ne oluyor?

Pierre'le arkadaşı kapının yanına ulaşınca kapı açıldı, bir muhafız içeri girdi. Naib'i selamladıktan sonra haber verdi:

- Polis müdürü sizinle görüşmek istiyor. Konunun çok acele ve çok ciddi olduğunu söylüyor.

- Gelsin.

Muhafız selam verip çıktı.

Pierre'le ihtiyar peşinden çıkmaya hazırlanıyorlardı, fakat Pierre, eşiğin önünde birdenbire donup kaldı. Polis müdürünün, Lucien Derjeu ile konuşmakta olduğunu gördü. Adam, Lucien'i açıkça haşlamaktaydı.

İki milisin çevirmiş olduğu Lucien'in halinde korku ve sıkıntı ifadesi vardı.

Pierre, şaşkın bir şekilde Lucien'in yüzüne baktı ve geveledi:

– Ya, demek beni vuran bu itti.

Yumruğunu sıktı, tehdit dolu ifadeyle Lucien'in yüzüne bağırdı:

– Namussuz kerata!..

Fakat yaşlı adam ona öğüt verdi:

– Kendinizi boşuna yormayın.

– Biliyorum... Ama yine de gebertmek geliyor içimden pezevengi.

Polis müdürü içeri yürüdü ve Naib'in önünde eğildi. Biraz öteye çekilmiş bulunan ölüler geri geldiler, masanın etrafında toplandılar.

Naib sordu:

– Ne var, Landrieu?

Landrieu afallamıştı:

– Üzücü bir olay, Ekselans... ben...

– Peki... Sizi dinliyorum.

– Hafiyelerimizden biri bir halt etti... Pierre Dumaine'i öldürdü.

İçmekte olan Naib boğulur gibi oldu.

– Pierre Dumaine öldürülüyor, siz de buna bir olay diyorsunuz, ha?

Naib masaya bir yumruk indirdikten sonra devam etti:

– Şimdi ne olacak biliyor musunuz, Landrieu? Pierre Dumaine olmayınca isyan da çıkmayacak. Birlik, başında şefi olmazsa kıpırdamaya cesaret edemez.

Pierre'in yüzü değişti. Artık işi anlamışa benzeyen yaşlı adam, alaycı bir ifadeyle onu göz ucuyla süzdü.

Landrieu cevap verdi:

– Onu takip etmesini söylemiştim. Ekselans... O zannetmiş ki...

Pierre, öbür ölüler arasından kendine yol açarak biraz daha sokuldu.

Naib bunalmış bir halde Landrieu'nün yüzüne bağırdı:

– Ayaklanmalarını beklemek gerekirdi. Elimizdeki bilgiye göre, bu bizim için tek fırsattı. Bütün elebaşılar bir çırpıda temizlenir ve Birlik daha on sene belini doğrultamazdı.

Pierre donakalmıştı. İhtiyar masum bir ifadeyle ona sordu:

– Kendinizi iyi hissetmiyor musunuz?

Pierre cevap vermedi.

Uyuşukluktan kurtulan ölüler, tartışmayı derin bir ilgiyle takip ediyordu.

İçlerinden birkaçı durumu anlamıştı ve anlamlı gülümsemelerle bir Pierre'in, bir Naib'in yüzüne bakıyorlardı.

Landrieu geveledi:

– Daha umut var, Ekselans.

– Sizin hesabınıza böyle olmasını dilerim, Landrieu. Eğer yarın Birlik ayaklanmazsa, hafiyenizin becerdiği işten siz sorumlu tutulacaksınız. Çekilin.

Polis müdürü biraz duraksadıktan sonra tek kelime söylemeye cesaret edemeden eğildi, kapıya doğru yürüdü. Hiddetten köpürmüş olan Naib, kendi kendine söyleniyordu:

– Üç yıl uğraş, didin. Hiç görülmedik bir polis bütçesi...

Pierre'in yüzündeki ifadeyi gören ölüler, gülmeye başladılar.

Landrieu kapıya varınca, Naib son bir defa bağırdı:

– Bu iş sizin mevkinize malolacak, Landrieu!

Polis müdürü döndü ve eğildi.

Pierre gülüşmeye devam eden ölülere bağırdı:

– Ne var gülecek? Bütün arkadaşlarımın kanına girecekler.

Milis şefi:

– Kötümser olmayın! diye işaret etti.

Pierre haykırdı:

– Sizlerden iğreniyorum!

Sonra uzaklaştı ve Landrieu'nün kapıyı açmış olmasından yararlanarak hızla onun arkasından çıktı. İhtiyar da onu takip etti.

SUİKASTÇILARIN SOKAĞI

Genç bir işçi, koşarak bir binanın önüne geldi. Ayaklanmayla ilgili son ayrıntının kararlaştırılmış olduğu toplantıyı Pierre Dumaine bu binada düzenlemişti.

Genç adam, etrafına hızla bir göz attıktan sonra içeri girdi.

BİNADA BİR MERDİVEN

Genç işçi bir odanın kapısı önündeki pis bir eşiğe gelince durdu.

Genç adamın arkasında duran Pierre'le yaşlı arkadaşı bekliyordu.

Genç işçi kapının kanadını sinirli sinirli vurarak içeriye bağırdı:

- Hey; çocuklar! Dumaine'i temizlemişler galiba.

Hızla yaklaşmakta olan ayak sesleri duyuldu, sonra kapı açıldı.

Dixonne atıldı:

- Ne diyorsun?

- Dumaine'i temizlemişler galiba... diye tekrarladı öteki.

Langlois'nın odanın içinden gelen sesi ısrar ediyordu:

- Emin misin?

- Paulo söyledi.

Dixonne:

- Alçaklar! diye bağırdı. Koş haber getir. Bir şey öğrenince hemen bana gel!..

Genç işçi:

- Peki, dedi ve derhal merdiveni inmeye başladı.

SUİKASTÇILARIN ODASI

Dixonne otomatik bir hareketle kapıyı itti, kapı tümüyle kapanmadı. Sonra etrafını saran arkadaşlarına döndü. Dört kişi oldukları yerde durdular. Ağızlarından çıt çıkmıyordu.

Kapının aralığından Pierre'in yüzü gözüktü. Kulak kesilmiş, dinliyordu.

Nihayet Langlois ortalıktaki derin sessizliği bozdu:

– Dumaine ölmüşse, yine harekete geçilecek mi yani?

Dixonne:

– Hem de nasıl, diye cevap verdi. Bunun da hesabını soracağız onlardan... Öyle değil mi, çocuklar?

Poulain'le Renaudel onayladılar:

– Kesinlikle.

– Elbette, iki kat gayretle.

Dixonne:

– Oldu, diye kestirip attı, şimdi iş başına. Kaybedilecek vakit yok.

Dixonne hâlâ ayakta olan Poulain'e döndü:

– Odayı biraz havalandır, boğulacağız.

Poulain, peki diyerek pencereyi açtı. Cereyanın etkisiyle kapı birdenbire kapanıverdi.

MERDİVEN

Pierre kapanan kapının arkasında duruyordu. Kapıya vurdu, en küçük bir ses bile işitilmiyordu. İçeri doğru bağırdı:

– Tuzak kurdular çocuklar! Tuzak. Sakın harekete geçmeyin.

Aldığı tek cevap birisinin yaklaşıp kapıyı içeriden kitlemesi oldu.

Pierre, ısrar etmemesini işaret eden ihtiyarın yüzüne baktı. Didinmesinin boşuna olduğunu anlamıştı ve buna ilk defa olarak üzülüyordu.

Döndü ve büyük bir umutsuzluk içinde dedi ki:

– Yarın hepsi öldürülecek, ya da tevkif edilecek... Suç

da bende.

Yaşlı soylu kişi, "Elinden ne gelir?" demek isteyen bir jest yaptı.

Pierre, parmaklığı sessiz yumruklarıyla kudurmuş gibi dövmeye başladı:

– Tabii, burada her şey herkese vızgeliyor. Ama bana gelmiyor, anlıyor musunuz, bana vızgelmiyor.

CHARLIER'LERİN EVİNDE

Pencere kanatları yarı kapalı olan odanın içindeki yatakta Eve'in cesedi yatıyor.

Lucette, diz çökmüş, ablasının elini avucuna almış ağlıyor, yanağını da ablasının eline dayamış.

André, genç baldızının arkasına dikilmiş, kımıldamadan duruyor.

Eve sırtını duvara çevirmiş, dimdik duruyor. Kollarını çapraz bağlamış, sert bakışlarla sahneyi seyrediyor.

Lucette başını kaldırdı, hasretle kardeşinin elini öptü ve acı acı inledi:

– Eve, Eve, ablacığım.

André, Lucette'e doğru eğildi, onu hafifçe omuzundan yakaladı ve kalkmaya zorladı.

– Gelsenize, Lucette...

Genç kız boyun eğdi.

André onu belinden tutarak sürükledi.

Kız başını André'nin omuzuna dayadı.

Adam, Lucette'i bir kanapeye kadar götürdü ve kanapeye oturttu.

Eve'in önünden geçtiler. Eve hep sert ve endişeli gözlerle onlara bakarak, arkalarından adım adım takip etti. Gelip kanapenin arkasına yerleşti. Bekliyordu.

Birden bir erkek sesi duyuldu:

- Günaydın!..

Eve hızla başını çevirdi.

Yüzü neşelendi, heyecanla bağırdı:

- Baba!..

Eve'in sevimli ve gülümser yüzlü babası başını salon kapısının aralığından içeri soktu. Dar aralıktan salona kayıverdi ve Eve'e doğru ilerledi.

- Aramıza katıldığını işittim. Sana "Hoş geldin" demeye geliyorum.

Eve'in babası, getrleri ve göğsündeki karanfili ile son derece kibar ve şık bir adamdı. Yaşlı, fakat hâlâ dinçti. İhtiyar kulüp müdaviminin o değişmez zarif örneğini gayet iyi temsil ediyordu.

Heyecanından olduğu yerde donakalan Eve'in yanına gelerek ona kollarını uzattı. Genç kadın, babasının kollarına atıldı.

- Babacığım, ne kadar mutluyum! O kadar uzun zaman var ki...

Babası onu hafifçe alnından öptü ve iki eliyle yavaşçacık itiverdi. Eve geriye doğru çekilirken babasının iki elini kendi avuçlarında alıkoydu ve babasının yüzüne heyecanla daldı. Sonra bu heyecan içinde Lucette'i anımsayarak hemen atıldı:

- Babacığım... Ya bizim Lucette'cik... Burada olup bitenleri senin de bilmen lazım.

Babası sıkıntılı ve hatta biraz da hoşnutsuz bir tavır ta-

kındı. Eve'in gösterdiği tarafa bakmak istemiyordu.

– Mutlaka gerekli olduğuna inanıyor musun? diyordu. Vaktim çok az, çocuğum.

Eve, onu başını kanapeye çevirmesi için zorladı.

– Bak.

Lucette yine başını André'nin omuzuna yaslamış, için için ağlıyordu. Omuzlarını koluyla sarmış olan André onu göğsüne sımsıkı yaslamıştı.

Babası dönüp baktı, fakat bunlardan hoşlanmadığı ve o anda başka yerde olmak istediği belliydi.

– Görüyor musun, baba?

André:

– Ağlamayın Lucette, diyordu.

Eve, gözünü genç çiftin üzerinden ayırmadan babasına seslendi:

– Dinle...

André devam ediyordu:

– Yalnız değilsiniz, bunu çok iyi biliyorsunuz. Sizi Eve'in sevdiği kadar seveceğim. Sizi büyük bir şefkatle seviyorum, Lucette... O kadar cazip ve güzelsiniz ki...

Lucette başını kaldırdı ve kendisine gülümsemekte olan André'ye baktıktan sonra çocuksu bir güven duygusuyla başını tekrar onun omuzuna bırakıverdi.

Eve merhamet ve şefkat dolu bir jest yaparak elini kardeşinin saçlarına götürdü.

Aynı anda, André eğildi ve Lucette'i şakağından öptü.

Eve tiksinti içinde ve hızla elini geri çekti:

– Babacığım!..

Fakat babası güçsüzlük ifade eden bir hareket yapmakla yetindi.

– Evet yavrum... evet.

Aynı zamanda bu acıklı sahneden uzaklaşmak ister gibi birkaç adım yürüdü.

– Baba, işlerine engel olduğum için André beni zehirledi.

Birkaç adım daha atmış bulunan babası, belirsiz bir işaret yaptı.

– Bunu gözümle gördüm. Hoş bir şey değil... Hiç değil...

Eve, babasının bu derece kayıtsız davranmasından alınmıştı. Yüzüne bakarak:

– Ama o senin kızın, baba. Ona acı çektirecek.

Eve'le babası şimdi kanapenin iki tarafına gelmişti... Aralarında Lucette'le André vardı.

– Tabii, bu çok acı bir durum.

– Bütün söyleyeceğin bundan ibaret mi?

Baba şaşkın bir halde Eve'in yüzüne baktı ve sert bir tavırla cevap verdi:

– Ne söylememi istiyorsun? Burada neyle karşılaşacağımı ve elimden hiçbir şeyin gelmeyeceğini biliyordum. Ne diye gitmeme engel oldun?

Sonra öfkesi André'ye çevrildi.

– Seni görüyoruz, André. Hem görüyor, hem işitiyoruz. Bir gün bunların hesabını vereceksin. Katil! Her şeyi biliyoruz, anladın mı?.. Lucette... beni dinle... Allahaşkına beni dinle... Ben...

Başını André'nin omuzuna yaslamış olan Lucette, gözyaşları arasında gülümseyerek ve ona daha çok sokularak mırıldanıyordu:

– Siz çok iyisiniz, André.

Babası, ağzındaki cümleyi bitirmeden sustu. Sonra öfkesi geçti. Mahzun bir ifadeyle kollarını açtı. Eve'e döndü:

– Bana ne yaptırdığını görüyor musun, çocuğum?.. Gülünç oluyorum. Haydi, ben gideyim, daha iyi.

Kapıya yöneldi, fakat Eve arkasından koştu:

– Sen en çok Lucette'i severdin.

– Diriler çabuk unutulur, göreceksin. Nişanlı olduğun zamanlar seni bu mendebur herifle gördükçe içim yanardı. Bunu sana daima söylerdim. Ama sen de tıpkı Lucette gibi beni işitmeden ona gülümserdin.

Kapıya doğru yürüdüler.

– Haydi, kızım, Allahaısmarladık. Beni geç bırakıyorsun. On dakika sonra bir bricim var.

Eve hayretle atıldı:

– Briç mi?

– Evet. Dirilerin oyununu seyrederiz. Dört oyuncunun da elini görürüz. Çok eğlenceli. Hem kartları tutabilsek onlardan o kadar iyi oynayabileceğiz ki...

Böylece konuşa konuşa Eve'le babası, salonun kapısına kadar geldiler. Kapının eşiğinde geriye döndüler.

André'yle Lucette yerlerinden kalkmışlardı. André genç baldızını belinden kavramış, göğsüne bastırıyor ve başka bir odaya sürüklüyordu. Sonra odasının kapısını açtı.

Çıkacakları sırada, Eve onları takip için peşlerinden fırladı, fakat kapıya tam André onu kapatırken yetişti.

Serseme dönmüş olan Eve, kapıya dayandı ve bütün gücüyle vurmaya başladı. Hiçbir şey işitilmiyordu. Aynı zamanda acı feryatlar kopanyordu:

– Lucette! Lucette...

Kapıya vurmaktan vazgeçti, babasına döndü. Adam git-

mek üzereydi. Eve'in yüzüne bakarak ona öğüt vermeye başladı:

– Olup bitenler sana acı verecekse, bir daha buraya gelme. Haydi hoşça kal, yavrucuğum, görüşürüz.

Gözden kayboldu.

Eve bir an için olduğu yerde durdu, kapıya son bir defa daha baktı.

DÜKKÂN ODASI

Yaşlı kadın, bürosunda oturmaktaydı. Karşısında, yün kazak giymiş beti benzi uçuk genç bir kız duruyordu. Islak ve dağınık saçları yüzünün iki yanından dümdüz sarkmıştı. İhtiyar kadın ona kalemi uzatarak üzgün ve müşfik bir edayla şunları söyledi:

– Bu yaşta boğulmanız, doğrusu yazık... İmzalayın... Şimdi sonuna gelmiş bulunuyorsunuz.

Başını yere indirmiş olan genç kızın beklediğini görünce, ilâve etti:

– ... Çıkış kapısı şurasıdır, çocuğum...

Kızcağız çıkıverdi.

Yaşlı kadm başını salladı, kurutma kâğıdı ile imzayı kuruladı, defteri kapadı:

– Haydi bakalım... Bugünlük bu kadar...

Tam o dakikada kuvvetli ve gür bir erkek sesi odayı doldurdu:

– Hayır, Madam Berbezat, hayır!

Yaşlı kadın irkildi ve derhal, görevi için uyarılan bir memurun huzursuz tavrını takındı.

Ses devam etti:

- Lütfen defterinizin "Dilekler" kısmını yoklayın.

Yaşlı kadın, başını kaldırmadan, alçakgönüllülükle:

- Peki, Müdür bey, diye cevap verdi.

Defteri açtı, gözlüğünü taktı, bahsedilen bölümü yokladı. Başında şu kaydı okudu:

"Pierre Dumaine - Eve Charlier. Randevu: Saat on buçukta, Orangerie parkında."

Yaşlı kadm gözlüğünü bükerek içini çekti:

- Buyrun bakalım! Gene karıştı işler...

BİR PARK

Pierre'le ihtiyar, parkın bir yolunda yanyana yürüyordu. Yorulmuş olan Pierre, yanındakine seslendi:

- Ölü olmak berbat şey!

- Evet ama, ne de olsa ufak tefek iyilikleri var...

- Hiç de kötümser değilsiniz.

- Sorumlulukları, maddi sıkıntıları yok. Tam bir özgürlük var. İstediğiniz eğlenceyi seçebilirsiniz.

Pierre acı acı alay etti:

- Örneğin Naib'i...

- Siz hep yeryüzündeymiş gibi düşünüyorsunuz. Fakat sonunda siz de makul düşünmeye başlayacaksınız.

- Bunu arzu etmem. Ölülerin usluluğu canımı sıkıyor.

O sırada güzel bir markizle karşılaştılar. İhtiyar adam markizin arkasından gülümseyen gözlerle baktı:

- Sonra, güzel ölüler de var...

Pierre hiç cevap vermedi.

Pierre'in kulağına yavaş yavaş boğuk bir flüt sesi gelmeye başladı; ses gittikçe yaklaşıyordu.

Birden Pierre, karşısında, bir tarhın köşesine çömelip oturmuş ihtiyar ve kör bir dilenci gördü.

Çanağını önüne koymuş, flüt çalıyordu. Önünden geçen diriler, çanağın içine para atıyordu.

Pierre dilencinin önünde durdu, yüzüne baktı, söylendi:

– Beni ancak diriler ilgilendirir... Örneğin bakın şu yaşlı dilenci zavallı bir adam. İnsanların en sefili, ama yaşıyor.

Dilencinin yanına yavaşça çömeliverdi. Adamın yüzüne büyülenmiş gibi baktı. Koluna, omuzuna dokundu, sonra sevinçle mırıldandı:

– Diri!..

Başını ihtiyara çevirip sordu:

– İşlerini yoluna koymak üzere dünyaya dönmek hiç kimseye nasip olmuyor mu?

Fakat, yanlarından tekrar geçmekte olan dilber XVIII. asır markizine gülümsemekle meşgul olan ihtiyar, sözünü işitmedi. Pek neşeli olan ihtiyar, Pierre'den özür dileyerek:

– İzin verir misiniz? diye sordu.

Pierre kayıtsız bir tavırla cevap verdi:

– Rica ederim.

İhtiyar adam, markize doğru birkaç adım yürüdükten sonra kendini topladı ve açıklamada bulunmak gereğini hissetti:

– Bu işler hiçbir zaman fazla ileri gitmez, ama insanı oyalar.

Sonra çarçabuk markizin peşinden yürüdü.

Pierre, sanki ondaki sıcaklıktan bir şeyler almak ister gibi, kolunu dilencinin omuzuna dayadı ve ona sımsıkı sarıldı.

Bir an için, o durumda kaldı. Ancak arkadan bir ses işitince başını çevirdi:

- Ne yapıyorsunuz öyle?

Pierre, Eve'in sesini tanıdı ve derhal ayağa kalktı.

Genç kadın onu süzdü ve gülümsedi. Pierre:

- Gülecek bir şey yok, dedi.

- Şu adamla haliniz pek hoştu.

Pierre'in cevabında özür dilemek isteyen bir eda vardı:

- Canlı o, anladınız mı?

- Zavallı ihtiyar! Önünden geçerken ona daima bir şey verirdim. Ama şimdi...

Bunu söylerken o da gelip ihtiyar dilencinin yanına çöktü ve adamın yüzüne aynı biçimde, özlemle baktı.

Pierre dilencinin öbür tarafına oturdu. Böylece Eve'le ikisi, dilencinin iki yanını çevirmiş oldular.

Pierre:

- Evet, diyordu, şimdi biz ona gereksinim duyuyoruz. Ah! onun içine bir girebilsem ve yeryüzüne bir dakikacık dönebilsem, yalnız bir dakikacık.

- Bir an dönebilmek benim de çok işime yarardı.

- Öbür tarafta dertleriniz mi var?

- Yalnız bir tane, ama önemli.

Onlar böyle konuşurken, dilenci kaşınmaya başladı. Önce hafifçe, sonra gittikçe daha kuvvetli kaşınıyordu.

Bunun, ne Pierre, ne de Eve önce farkında olmadılar. Çünkü dertlerinden konu açılınca ihtiyara bakmaz olmuşlar, veya birbirlerine bakmaya başlamışlardı.

Pierre:

- Benim de öyle, diyordu, bu belki gülünç ama, bir türlü unutamıyorum...

Arkasından, belli bir nedeni olmadan, katıla katıla güldü.

– Neye gülüyorsunuz?

– Sizi şu dilencinin yerinde düşündüm de...

Eve omuz silkti:

– Onun veya başka birisinin yerinde.

Pierre genç kadının yüzüne bakarak:

– Bu alış-verişte siz kaybedersiniz, dedi.

O esnada, ihtiyar oynamayı bıraktı ve baldırını kuvvetle kaşımaya koyuldu.

Eve ayağa kalktı:

– Ne de olsa bundan başka birisinin yerinde olmak daha iyi.

Pierre de gülümseyerek doğruldu. İhtiyar dilenciyi yerinde bırakarak uzaklaştılar.

Parktaki yollardan birinde yanyana yürüdüler. Hiç birisi konuşmuyordu.

Birkaç adım sonra iki kadınla karşılaştılar. Pierre onlara bir göz attıktan sonra dedi ki:

– Pek ender olsa gerek.

Eve anlamamıştı:

– Nedir ender olan?

– Yerine geçmekle zararlı çıkmayacağınız diri kadınlar.

Eve bu iltifata gülümsemeyle karşılık verdi, ama hemen arkasından, güzel ve şık bir kadın yanlarından geçti.

Eve itiraz etti:

– Var, işte...

Pierre, sanki Eve'de hiç zevk yokmuş gibi başıyla "hayır" dedi ve gayet doğal bir biçimde kadının koluna giriver-

di. Eve zayıf bir tepki gösterdi ise de, kolunu çıkarmaya yeltenmedi.

Bunun üzerine Pierre yüzüne bakmadan:

– Güzelsiniz, deyiverdi.

Eve gülümseyerek düzeltti:

– Güzeldim.

Pierre hep ona bakmadan konuşuyordu.

– Güzelsiniz. Ölüm size yakışıyor. Hem üzerinizdeki giysi...

– Bu bir sabahlıktır.

– Onu baloya bile giyebilirsiniz.

Bir an için ikisi de sustular, sonra Pierre sordu:

– Kentte mi oturuyorsunuz?

– Evet.

– Kör talih. Size daha önce rastlamış olsaydım.

– Ne yapardınız?

Pierre hızla genç kadına doğru döndü. Bir şeyler söylemek istedi, fakat sözü yarım kaldı.

Yüzü hüzünlendi:

– Hiç, diye mırıldandı.

Eve soru dolu bir tavırla yüzüne baktı. Pierre omuz silkti, sonra durdu ve ansızın konuştu:

– Durun... Şu gelen çifte bakın.

Özel giysi giymiş bir şoförün kullandığı lüks bir otomobil, kaldırımın kenarında durdu.

Arabadan, genç, son derece şık ve güzel bir kadınla bir fino köpeği indi. Eliyle köpeğin ayağını tutmakta olan genç kadın, birkaç adım yürüdü.

Aynı kaldırımda, otuz yaşlarında bir işçi ona doğru geliyordu. İşçi, omuzunda demir bir boru taşıyordu.

Pierre düşüncesini söyledi:

– Gerçi siz daha iyisiniz ama, şu kadın sizin aşağı yukarı emsaliniz sayılır. Adam ise benim gibi birisidir; ben de ondan sayılırım.

Onlar konuşurken güzel kadınla işçi karşılaştılar.

Pierre:

– Buluşuyorlar, diye ekledi.

Güzel yolcu ile işçi uzaklaştı ve herkes kendi yoluna devam etti.

Pierre, Eve'e dönerek:

– Gördünüz ya... Birbirlerinin yüzüne bile bakmadılar, demekle yetindi.

Sonra sessizce gezintilerine devam ettiler.

PARKTAKİ KİBAR GAZİNO

Parkta, geniş terası, açık renk rotinden masa ve sandalyeleri, beyaz pergolası ve dans edilecek pistiyle bir kır gazinosunu andıran çok şık bir yer vardı. Masalardan bazılarını son derece şık müşteriler doldurmuştu.

Arabadan henüz inmiş olan genç kadın, arkadaşlarının yanma geldi.

Bir kazığa bağlanmış iki binek atı görülüyordu. Bir binici kadın, uşağının yardımıyla attan indi.

Pierre'e Eve sessizce gezintilerine devam ede ede binanın önüne geldiler. Pierre, genç kadına:

– Gidip oturalım, dedi.

Gazinoya doğru giderlerken binici kadın önlerinden geçti. Pierre onu gözüyle izleyerek söylendi:

– Ata binmek için ne diye kıyafet değiştirdiklerini bir türlü anlayamadım.

Eve sevinçle onayladı:

– Ben de ona hep aynı şeyi söylerdim.

Amazona dönerek ekledi:

– Değil mi, Madeleine?

Biraz mahçup olan Pierre kekeledi:

– Ya! Onu tanıyor muydunuz? Özür dilerim.

Eve gülerek anlattı:

– Kocamın akrabasıdır.

Madeleine iki erkekle bir kadından oluşan üç kişilikr bir gruba yaklaştı. Erkekler ayağa kalkıp yeni gelen kadının merasimle elini öptüler. İkisi de gayet şık binici kılığına bürünmüştü; açık melon şapka, kemerli ceket, beyaz kravat... Kavalyelerden biri, amazona gayet nazik bir tavırla sandalye uzattı.

– Buyurun, efendim.

Genç kadın oturdu, melon şapkasını masanın üzerine koydu, parmaklarıyla saçlarını taradı ve kibar bir sesle:

– Bu sabah orman bir harikaydı, dedi.

Sahneyi izlemiş olan Pierre sordu:

– Sizin de elinizi öperler miydi?

– Bazen.

Bunun üzerine Pierre, sandalyeye dokunmadan, süvarinin hareketlerini ve sesini taklit ederek Eve'e yer gösterdi:

– Buyurun, efendim.

Eve de oyunu kabul etti, oturdu ve yapmacık bir kırıtışla öptürmek üzere elini uzattı.

Pierre ufak bir duraksama geçirdikten sonra uzatılan eli aldı, acemice, ama nezaketle öpüverdi. Sonra Eve'in ya-

nma oturarak doğal bir sesle konuştu:

- Ciddi bir biçimde çalışmam gerekiyor.

Eve, amazonun sesini taklit edip onun gibi kırıtarak cevap verdi:

- Asla dostum, tam tersine çok yeteneklisiniz.

Ama Pierre karşılık vermedi. Kavalyelerin bulunduğu tarafa doğru mahzun bir tavırla baktı. Sonra bakışı boşlukta kayboldu ve düşünceye daldı.

Eve bir an onu süzdü, sonra bir şey söylemiş olmak için söze başladı:

- Burası hoşunuza gidiyor mu?

- Evet, ama buraya gelen insanları sevmiyorum.

- Ben buraya sık sık gelirdim.

Pierre yine düşünceliydi.

- Bunu sizin için söylemedim.

Üzerine yeni bir sessizlik çöktü.

Sonunda kadın ona sitem etti:

- Hiç de konuşkan değilsiniz.

Pierre ona doğru döndü:

- Doğru... Ama dinleyin...

Fakat Pierre'in halinde biraz telaş vardı. Derin bir sevgiyle genç kadının yüzüne daldı.

- Size bir sürü şeyler söylemek istiyorum, fakat söze başlayınca unutuyorum. Hepsi de uçupn gidiyor. Bakın, örneğin sizi güzel buluyorum ama bu bana hiç de zevk vermiyor. Sanki özlemini duyduğum bir şey var.

Eve ona mahzun ve tatlı bir gülümsemeyle karşılık verdi.

Konuşmak istedi, ama pek yakmdan gelen iki neşeli ses engel oldu.

Bu sesler, boş bir masaya oturmak için karar veremeyen genç bir erkekle genç bir kadına aitti.

Erkek soruyordu:

- Burası mı?

- Nasıl isterseniz.

- Karşı karşıya mı oturalım, yoksa yanyana mı otursunuz?

Genç kız hafif bir duraksamadan sonra yüzü kızararak kararını verdi.

Pierre'le Eve'in oturdukları masaya yerleştiler.

Genç kız yerini seçmekte tereddüt geçirirken, Pierre kendi yerini vermek için elinde olmadan kımıldandı.

O sırada garson göründü. Genç adam iki porto filip ısmarladı.

Eve genç çifti süzerek:

- Kız güzel, diye söylendi.

Pierre gülümsedi ve gözünü Eve'den ayırmadan sözünü onayladı:

- Çok güzel.

Ama bunu söylerken Eve'i düşündüğü seziliyordu... Eve bunun farkına varmış ve biraz heyecanlanmıştı.

Genç kız sordu:

- Ne düşünüyorsunuz?

- Yirmi yıldır aynı şehirde oturduğumuz halde, nerdeyse birbirimizi tanımak fırsatını bulamıyorduk. Onu düşünüyorum.

- Şayet Marie, Lucienne'in evine davetli olmasaydı...

- ... Belki birbirimizle hiç karşılaşmazdık.

Ve bir ağızdan bağırdılar:

- O tehlikeyi iyi atlattık!

Garson önlerine iki kadeh koydu. Kadehleri alıp gözgöze bakışarak tokuşturdular.

Genç çiftin kadehleri çarpışırken sesleri de kısılmıştı. Eve'le Pierre'in sesi yükseldi:

– Sağlığınıza.

– Sağlığınıza!..

Genç çiftin bir an kısılan sesi tekrar işitilmeye başladı. Kız sitem ediyordu.

– O gün benimle ilgilenmediniz.

Delikanlı gücenir gibi itiraz etti:

– Ben mi? Sizi görür görmez içimden şu düşünce geçti: Bu kız benim için yaratılmış. Bunu düşündüm ve bütün benliğimle hissettim.

Pierre'le Eve, kımıldamadan ve birbirlerine bakarak dinliyorlardı. Genç çiftin sözlerinin kendi sözleri olmasını istedikleri belliydi. Dudakları, ikide bir konuşacaklarmış gibi sinirli hareketler yapıyordu.

Delikanlı devam etti:

– Kendimi daha önce olduğumdan daha sağlam ve daha dinç hissediyorum, Jeanne. Bugün dağları yerinden oynatabilirim.

Pierre'in yüzü canlanmıştı. Eve'in yüzüne daldı, sanki onu arzu eden bir hali vardı.

Genç adam elini uzatarak arkadaşının elini tuttu.

Pierre de Eve'in elini alıverdi.

Delikanlı:

– Sizi seviyorum, dedi.

Genç çift öpüştü.

Eve'le Pierre heyecan içinde birbirlerinin gözüne baktılar. Pierre, "Sizi seviyorum" diyecekmiş gibi ağzını açtı.

Eve'in yüzü onun yüzüne yaklaştı. Bir an öpüşeceklermiş gibi oldu.

Fakat Eve toparlandı. Pierre'den ayrılarak ayağa kalktı, ama elini bırakmadı.

- Gelin, dansedelim, dedi.

Pierre hayretle yüzüne baktı:

- Ama ben iyi dans edemem.

- Zararı yok, gelin.

Pierre kalktı, ama yine tereddüt içindeydi.

- Herkes bize bakacak.

Bu defa Eve açıktan açığa güldü:

- Ne münasebet canım. Kimse bakmaz.

Pierre yine yanıldığını anlayarak güldü ve genç kadına biraz çekinerek sarıldı.

Masaların arasından geçerek piste geldiler.

Pistte yalnız ikisi vardı. Şimdi Pierre eşine daha fazla bir güven duygusuyla yöneliyordu. Eve ona çıkıştı:

- Niçin öyle söylediniz? Bakın ne güzel dans ediyorsunuz.

- Bu bana ilk kez söyleniyor.

- Eşiniz ben olmalıymışım.

- Buna ben de inanmaya başlıyorum.

Bakıştılar ve bir an, konuşmadan dans ettiler.

Pierre birdenbire sordu:

- Ne oluyor öyle, söyler misiniz? Biraz önce dertlerimden başka bir şey düşünmüyordum. Oysaki şimdi buradayım, dans ediyorum ve yalnız sizin gülümsemenizi görüyorum. Eğer ölüm buysa...

- Evet, buysa?

- Eğer hep sizinle dans etmek, karşımda yalnız sizi gör-

mek ve her şeyi unutmaksa...

– Eee?

– Ölmek yaşamaktan iyi. Değil mi?

– Beni daha kuvvetle sıkın.

Yanakları birbirine pek yaklaşmıştı. Bir süre daha dans ettiler, kadın tekrarladı:

– Beni daha kuvvetle sıkın...

Birdenbire Pierre'in yüzü hüzünlendi. Dansı bıraktı, Eve'den biraz uzaklaştı ve söylendi:

– Bu bir komedi. Vücudunuza dokunmadım bile...

Eve işi anladı ve yavaşça cevap verdi:

– Doğru, ikimiz de yalnız dansediyoruz.

Ayakta karşı karşıya durdular.

Sonra Pierre kollarını genç kadının omuzlarına dayamak ister gibi uzattı, ama hiddetle hemen geri çekti:

– Allahım, omuzlarınıza dokunabilmek ne tatlı olurdu. Bana gülümsediğiniz vakit soluğunuzu içime çekmeyi ne kadar isterdim. Ama ondan da mahrum kaldım. Size çok geç rastlamışım...

Eve elini Pierre'in omuzuna koydu ve bütün dikkatiyle yüzüne baktı:

– Bir saniyè dirilmek ve sizinle dans etmek için ruhumu verirdim.

– Ruhunuzu mu?

– Elimizde bir o kaldı.

Pierre arkadaşma sokuldu, ona yeniden sarıldı. Gözlerini kapayarak yanak yanağa ve ağır ağır dansetmeye başladılar.

Birden Pierre'le Eve pistten ayrıldılar ve kır gazinosu yavaşça silinirken, ansızın etraflarında dekoru beliren Lagu-

énésie sokağında uzaklaşmaya başladılar.

Pierre'le Eve, olup bitenin farkında olmadan danslarına devam ediyorlardı. Nihayetindeki biricik dükkânı gözükmekte olan o çıkmazda artık tamamıyla yalnızdılar.

Nihayet ağır ağır dansı kestiler, gözlerini açtılar ve durdular.

Eve biraz çekilerek dedi ki:

– Sizden ayrılmam lazım. Beni bekliyorlar.

– Beni de.

Sadece o anda etraflarına bakındılar ve hemen Laguénésie çıkmazını tanıdılar.

Pierre, kendisini çağıran bir ses işitmiş gibi başını kaldırdı ve söylendi:

– İkimizi de bekliyorlar.

Karanlık dükkâna doğru beraberce yürüdüler. Dans müziği azaldı, antre zilinin sesi duyuldu.

DÜKKÂN ODASI

Yaşlı kadın kapalı büyük deftere dirseklerini koymuş, çenesini iki eline dayamış, masasının önünde oturuyordu.

Kedi, âdeti üzere, defterin üzerine kıvrılmıştı.

Eve'le Pierre çekinerek yaşlı kadına yaklaştılar. Kadın doğruldu:

– Ya... siz misiniz? Beş dakika geç kaldınız.

Pierre sordu:

– Bizi bekliyor muydunuz? Yoksa yanlış mı geldik?

Yaşlı kadın, kalın kitabın işaret konmuş olan sayfasını açtı ve bir zabıt kâtibinin soğuk ve kuru sesiyle okumaya başladı:

Madde 140: Şayet birbiri için yaratılmış olan bir çift, idareye ait bir hata yüzünden, sağlıklarında karşılaşmamışlarsa, haksız yere mahrum edildikleri aşkı gerçekleştirmek ve müşterek hayatlarını yaşamak üzere, yeryüzüne dönmek isteğinde bulunabilirler ve bazı koşullar altında buna izin alabilirler.

Kadın okumasını bitirince, başını kaldırarak gözlüğünün ardmdan, hayretler içinde kalan genç çifte baktı:

- Buraya bunun için geldiniz, değil mi?

Pierre'le Eve bakıştılar. Hayretlerinin altında büyük bir sevinç beliriyordu.

Pierre yutkundu:

- Demek...

- Yeryüzüne dönmek istiyor musunuz?

Eve kekeledi:

- Vallahi madam...

İhtiyar kadm biraz sinirlenerek ısrar etti:

- Size açık bir soru soruyorum, cevap verin.

Kadın sabırsızlanmıştı.

Pierre yeniden arkadaşının yüzüne baktı. Bakışında neşeli bir soru belirmişti.

Eve başıyla: "Evet" deyiverdi.

Bunun üzerine Pierre, yaşlı kadına döndü:

- Evet madam, eğer mümkünse dönmeyi istiyoruz.

- Mümkündür, efendim. Gerçi işlerinizi çok karıştırır ama, mümkündür.

Pierre derhal Eve'in kolunu tuttu. Fakat yaşlı kadınm sert bakışı karşısmda hemen bıraktı ve yüzü tekrar ciddileşti.

Yaşlı kadın bir nüfus memuru gibi Pierre'i sorguya çekmeye başladı:

- Siz bu hanım için yaratılmış olduğunuzu söylüyorsunuz, öyle mi?

- Evet.

- Madam Charlier, siz de bu bey için yaratıldığınızı beyan ediyorsunuz, değil mi?

Eve bir yeni gelin gibi kızardı:

- Evet...

Bunun üzerine yaşlı kadın deftere eğildi, sayfaları çevirdi:

- Camus... Cera... Chalot... Charlier... tamam Da... Di... Do... Dumaine, tamam, tamam, tamam. Siz tıpatıp birbiriniz içinmişsiniz. Fakat doğum servisinde yanlışlık olmuş.

Eve'le Pierre utangaç ve mutlu, bakışıp gülüştüler. Elleri usulca birbirini buldu.

Eve biraz şaşırmıştı. Pierre ise biraz gururluydu.

Yaşlı kadın arkaya doğru eğildi, onları dikkatle süzdü ve gözlüğünün arasından bakarak:

- Güzel bir çift, diye söylendi.

Sonra meşhur 140'mcı maddeyi okuduğu deftere tekrar eğildi. Bu kez yalnızca özetledi:

- İşte yerine getirmekle mükellef olduğunuz şartlar: Hayata döneceksiniz. Burada öğrendiklerinizden hiçbir şey unutmayacaksınız. Şayet yirmi dört saate kadar güvenle ve bütün varlığınızla sevişmeyi başarırsanız, tam bir insan hayatına hak kazanacaksınız.

Sonra yazı masasının üzerindeki çalar saati gösterdi:

- Yirmi dört saat içinde, yani yarın sabah saat on buçuğa kadar bunu başaramazsanız...

Pierre'le Eve çalar saate acı dolu gözlerle baktılar.

– ... Aranızda en küçük bir güvensizlik olursa, o zaman gelip beni tekrar görecek ve aramızdaki yerinizi alacaksınız. İşittiniz mi?

Pierre'de de, Eve'de de çekingen bir onay anlamında sevinçle korku karışık bir duygu vardı.

– Peki, anlaşıldı.

O anda yaşlı kadın ayağa kalktı ve resmen açıkladı:

– O halde birleştiniz.

Sonra sesinin tonunu değiştirdi ve gülümseyerek onlara elini uzattı:

– Tebrik ederim.

Pierre:

– Teşekkür ederim, efendim, diye cevap verdi.

– En içten mutluluk dileklerimle.

Pierre'le Eve eğildiler, sonra acemice el tutuşarak kapıya doğru yürüdüler.

– Affedersiniz, madam, biz oraya gidince diriler ne diyecekler?

Eve de bunu pek merak ediyordu:

– Durumumuzdan şüphe etmeyecekler mi?

Yaşlı kadın başını sallayarak defterini kapadı.

– Merak etmeyin... Her şeyi öldüğünüz andaki haline koyacağız... Kimse size hortlak demeyecek.

Eve'le Pierre yeniden eğildiler. Sonra yine elele çıkıp gittiler.

KÜÇÜK SOKAK VE MEYDAN

Pierre'in yaşlı kadınla ilk görüşmesini yaptıktan sonra, ihtiyar adama rastlamış olduğu sokak.

Sokağın ucunda, ölülerle dirilerin karşılaştıkları küçük meydan görülmekte.

İhtiyar, kapının yanındaki taş levhanın üzerine oturmuş, müşteri bekliyor.

Hemen yanıbaşında, kırk yaşlarında bir işçi, bir basamağın yanına çömelmiş.

Pierre ile Eve, yaşlı kadının yanından çıktılar, birkaç adım yürüdüler.

Onları arkadan gören ihtiyar, kendilerini tanıyamadı. Yerinden kalktı ve tatlı bir nezaketle:

– Aramıza hoş geldiniz, dedi.

Adam eğilirken Pierre'le Eve başlarını çevirip baktılar. İhtiyar, eski arkadaşlarını tanımanın verdiği hayretle eğilmesini yarıda bırakarak haykırdı:

– Ne? Siz misiniz? Bir şikâyetiniz mi var?

– Sizden ne istemiş olduğumu hatırlarsınız. Dünyada hiç kimse yeryüzüne dönmese bile, biz döneriz.

Bu sözü söylerken Eve'in kolunu tuttu.

Arkalarındaki işçi başını kaldırdı, yeniden kalktı, ilgi ve umut dolu gözlerle onlara yaklaştı.

İhtiyar sordu:

– Bu, özel bir lütuf mudur?

Eve:

– 140'ıncı madde, diye anlattı. Biz birbirimiz için yaratılmışız.

– Sizi tüm kalbimle kutlarım. Sizin mihmandarmız ol-

mak istiyordum. Ama şimdi artık...

Sonra anlamlı bir şekilde güldü:

- ... Bana ihtiyacınız kalmayacak, madam...

Hallerinden memnun olan Pierre'le Eve, ona elle nazikçe bir "hoşça kalın" işareti yaptılar, sonra döndüler ve işçiyle karşılaştılar. İşçi büyük bir umutla, fakat çekinerek onlardan sordu:

- Affedersiniz efendim, söylediğiniz doğru mu? Sahiden geri dönüyor musunuz?

Pierre:

- Tabii, diye cevap verdi. Neden sordunuz?

- Sizden bir ricam vardı da?

- Söyle...

- Mesele şu: Ben öleli on sekiz ay oldu. Karım bir sevgili buldu, ama bana vızgelir. Ancak küçük kızımı düşünüyorum. Kızım sekiz yaşında, adam ondan hoşlanmıyor. Eğer onu alıp başka bir kapıya verebilirseniz...

Eve sordu:

- Dövüyor mu kızı?

- Hem de her gün. Ben de bunu her gün gözümle görüyorum, fakat engel olmak elimden gelmiyor. Karım da ses çıkarmıyor, çünkü adama âşık, anladınız mı?

Pierre, işçinin dostça omuzuna dokundu:

- Çocuğunuzla ilgileneceğiz.

- Sahi mi? İlgilenecek misiniz?

Eve de onayladı:

- Söz veriyoruz. Eviniz nerede?

- Stanislas sokak No: 13. Adım Astruc... Unutmaz mısınız?

Pierre:

– Söz, diye tekrarladı. Ben de oraya pek yakın oturuyorum. Şimdi artık bizi bırak, dostum...

Pek heyecanlanan işçi, sendeleyerek gerilemeye başladı:

– Çok teşekkür ederim, efendim. Çok teşekkür ederim. Şansınız açık olsun.

Birkaç adım uzaklaştıktan sonra döndü. Eve'le Pierre'e bir kez daha gıpta ve umut dolu gözlerle baktı...

Pierre kollarıyla arkadaşını sardı.

İkisi de pek sevinçliydi.

– İsminiz ne?

– Eve... Sizin?

– Pierre.

Sonra kadının yanağına doğru eğilerek onu öptü.

Ansızın ışıklar sönüverdi. Artık Eve'le Pierre tamamen kaybolan iki gölgeden ibaretti.

Sokağın ortasında işçiden başka kimse kalmamıştı. İşçi kasketini sallıyor, bütün gücüyle bağırıyordu:

– Şansınız açık olsun! Şansınız açık olsun!..

BANLİYÖ YOLU

Banliyö yolu üzerinde, Pierre'in bisikletinin tekerleği ağır ağır dönmesine devam ediyor.

Etrafını işçilerin sardığı Pierre, serilmiş yerde yatıyor. Birdenbire kımıldandı, başını kaldırdı.

Milis şefi bağırdı:

– Çekilin yoldan!

Bu emir Pierre'in uyuşukluğunu giderdi. Bir işçinin:

– Kahrolsun milis! diye bağırması kulağına geldi.

– Size yolu açmanızı son defa ihtar ediyorum! diye bağıran şeflerinin işareti üzerine, kıtanın baş tarafındaki iki milis, makineli tüfeklerini kaldırdılar.

Pierre derhal tehlikeyi anlayarak, yerinden kalktı, arkadaşlarını uyardı:

– Bana bakın, budalalık yok...

Birkaç kişi Pierre'in etrafına üşüşerek onu tuttular. Ötekiler, ellerinde tuğla parçaları, kazmalar olduğu halde yine milislerin karşısında duruyorlardı.

Pierre öfkeyle ısrar etti:

– Yolu açın, görüyorsunuz, ateş edecekler.

Kararsız duran işçiler yolu açtılar.

Tuğlalar yere düştü, tüfekler indi. Bir işçi, Pierre'in bisikletini yerden kaldırdı.

O sırada, milis şefi, adamlarına dönerek emir verdi:

– İleri, marş!..

Kıta ayak seslerinin gittikçe uzaklaşan ağır ritmiyle geçip gitti.

EVE'İN ODASI

Eve'in odasında, André kürkten yorganı karısının üzerine örtüyordu.

André yavaşça doğruldu. Yüzünde iyi bir kocanın ustalıkla taklit edilen ifadesi vardı. Bu ifade birden değişiverdi, benzi sarardı ve gözü yatağın baş kısmına dikildi.

Eve hafifçe kımıldanmıştı. Sonra gözünü açıp büyülenmiş gibi kendisini seyretmekte olan kocasının yüzüne baktı.

Karyolanın önüne diz çökmüş ve başını yorganın altına sokmuş olan Lucette, Eve'in elini tutmuş, hıçkırarak ağlıyordu. Eve, Lucette'e şöyle bir bakmakla yetindi, sonra gözünü kocasına çevirdi. Dudaklarında "Gördün mü, ölmedim." demek isteyen korkunç bir gülümseme belirmişti.

BANLİYÖ YOLU

Pierre, yolun kenarında Paulo'ya dayanmış, ayakta duruyordu. Birkaç işçi etrafını aldı. Ayak sesleri gittikçe azalan milislerin uzaklaşmasını seyrediyorlardı.

Nihayet içi rahatlayan Paulo derin bir nefes alarak Pierre'e döndü:

– Yüreğimi oynattın be koca herif. Seni temizlediler sanmıştım.

Bütün orada bulunanlar şaşkınlıktan çok, bir tür huzursuzluk içindeydiler.

Bu huzursuzluk, hem atlattıkları tehlikeden, hem de Pierre'in bu kadar çabuk dirilmesinden ileri geliyordu.

Pierre ceketinin kolunda omuzu hizasında açılan deliği gösterdi.

– Gidiyorduk az kalsın, dedi. Silah patlayınca yerimden fırlamışım, fena yuvarlandım.

Gülümsedi. Yüzünde, arkadaşlarının huzursuzluğunu arttıran şüpheci bir tür memnuniyet ifadesi göze çarpıyordu. Paulo, başını salladı:

– Vallahi, dedim ki yani..

Pierre:

– Ben de, diye sözünü kesti.

İşçilerden biri sordu:

– Sana yardım edelim mi?

– Hayır, istemem, iyiyim.

Pierre birkaç adım attı. Paulo da peşinden yürüdü.

Etraflarındaki son işçiler de dağıldılar; yalnız bisikleti almış olan işçi gitmedi.

Pierre ona doğru yürüdü, Paulo ise, milislerin bulunduğu tarafa doğru kin dolu gözlerle baktı ve acı acı söylendi:

– Şu edepsizler yarın böyle caka satamayacaklar!

Pierre yolun ortasında durdu ve yere bakındı. Dalgın dalgın cevap verdi:

– Yarın mı? Yok canım.

Paulo hayretle sordu:

– Ne dedin?

Pierre, yerde kalmış olan bir tuğla parçasını eğilip özenle aldı. Aynı zamanda şu cevabı verdi:

– Sen karışma.

Tuğlayı eliyle tartıyor, bir elinden öbür eline atıyor ve gülümseyerek söyleniyordu:

– Bu tuğla hem ağır, hem insanın elini sıyırıyor...

Paulo ile öteki işçi endişeli gözlerle birbirlerine baktılar.

Pierre etrafını saran dekoru dikkatle inceledi ve yüzü şenlendi; ötede, kırılmış bir tek camı bulunan eski ve yıkık dökük bir kulübe gözüne ilişmişti. Elindeki tuğla parçasını tüm gücüyle atarak son camı da kırıverdi.

Sonra arkadaşlarına döndü:

– Of, aman! İnsan hafifliyor.

Arkasından bisikletine atladı ve Paulo'ya seslendi:

– Saat altıda, Dixonne'un evinde, unutma!

Paulo ile işçi aynı şeyi düşündüler. Pierre'de bir bit yeniği vardı. Bakıştılar ve Paulo sordu:

- Pierre, sahi iyi misin? Seninle geleyim mi?

- Hiç merak etme, bir şikâyetim yok.

İşçi, Paulo'yu uyarmak istedi:

- Onu yalnız bırakmamalısın. Aklı başında değil.

Paulo hemen kararını verdi:

- Senin bisikletini alıyorum.

Yolun kenarında duran bisikleti aldı, üstüne atladı ve Pierre'in arkasından gitti.

EVE'İN ODASI

Lucette hâlâ yatağın üzerine kapanmış, ablasının elini sıkıyordu.

El birden kımıldandı...

Lucette irkildi, şaşkın bir halde Eve'in yüzüne baktı ve bir çığlık attı:

- Eve, ablacığım, Eve...

Ablasının kucağına atılarak hıçkırıklar arasında boynuna sarıldı.

Eve koruyucu bir şefkatle onu bağrına bastı. Ama gözü hep kocasındaydı...

Lucette gözyaşları arasında kekeledi:

- Eve... beni öyle korkuttun ki... Zannettim ki...

Eve yavaşça sözünü kesti:

- Biliyorum...

Hiç kıpırdamayan André afallamıştı, döndü, kapıya doğru yürüdü:

– Gidip doktoru çağırayım.

Eve engel olmak istedi:

– André, kesinlikle boşuna.

Kapıya varmış bulunan André döndü ve canı sıkılarak:

– Değil canım, değil, diye itiraz etti.

Kapıyı çekti, alelacele çıkıp gitti.

André gidince, Eve yarı doğrularak kardeşine sordu:

– Bana bir ayna verir misin?

Lucette şaşkın şaşkın yüzüne baktı:

– Sen...

– Evet, tuvalet masasının üzerindeki aynamı...

André, taşlıkta apartmanın kapısına doğru yürüyordu. Yan gözle endişe içinde etrafına bakındı...

Hiç düşünmeden şapkasını, bastonunu aldı, bastonu hiddetle fırlattı ve çıktı.

Lucette, Eve'e doğru eğildi, istediği aynayı ona uzattı.

Eve aynayı eliyle yakaladı, yüzüne derin derin bakıp söylendi:

–. Kendimi görüyorum.

– Ne dedin?

– Hiç...

Lucette karyolanın kenarına oturmuş, endişeli gözlerle ablasını seyrediyordu.

Eve aynayı tekrar kutusuna koydu, kardeşinin elini avucuna aldı. Yüzü ciddileşmişti. Derin bir sevgiyle sordu:

– Lucette, André ile senin aranda ne var?

Lucette'in gözü hayretten dört açılmıştı.

Biraz bozulmuştu, ama içtendi.

– Hiç. Ne olsun istiyorsun? Onu çok severim.

Eve, Lucette'in saçlarını okşayarak şefkatle konuştu:

– Beni param için aldığını biliyor musun?

Lucette alındı ve itiraz etti:

– Eve!

– Lucette, o benden nefret ediyor.

Lucette ablasından biraz çekinerek cevap verdi:

– Eve, hastalığında her gece başucunda bekledi.

– Beni yirmi defa aldattı. Çekmecesini aç, orada paket dolusu kadın mektupları bulacaksın.

Lucette birdenbire kalktı. Gücenmiş bir hali vardı... İnanmıyordu.

– Eve, hakkın yok...

Eve sakince cevap verdi:

– Git, çekmecesine bak.

Yorganı üzerinden attı ve kalktı. Lucette de, ablası ona korku veriyormuş gibi geriledi.

İnatçı ve hatta biraz sinsi olan genç kız kıyasıya söylendi:

– André'nin mektuplarını karıştırmayacağım. Sana inanmıyorum, Eve. André'yi senden iyi tanıyorum.

Eve, kardeşinin omuzlarından tuttu, bir an gözlerinin içine baktı, sonra kızmadan, fakat sert bir şefkatle ve aynı zamanda hafif bir alayla karşılık verdi:

– Onu benden iyi mi tanıyorsun? Onu daha şimdiden benden iyi tanıyacak kadar oldun mu? Peki, dinle: Ne yaptı biliyor musun?

– Seni dinlemiyorum, artık seni dinlemek istemiyorum. Senin ya ateşin var, ya da beni üzmek istiyorsun.

– Lucette...

– Sus...

Lucette kaba denebilecek bir hareketle ablasının kolun-

dan sıyrıldı, koşup gitti.

Eve kollarını bırakıverdi ve kaçmakta olan Lucette'in arkasından baktı.

CHARLİER'LERİN OTURDUĞU BİNA

Pierre birkaç tereddütlü adımdan sonra, Eve Charlier'-nin oturduğu gayet şık binanın kapısı önünde durdu.

Başını kaldırdı, numaraya baktı, tam içeri girmeye hazırlanırken içerden iki milis subayı çıktı.

Pierre, hemen kayıtsız bir tavır takındı ve eşiği geçmek için onların uzaklaşmasını bekledi.

Aynı dakikada, Paulo bisikletiyle gelip, biraz ötede, kaldırımın kenarında durdu.

Pierre'in muhteşem binaya girdiğini görünce hayretten donakaldı.

BİNANIN HOLÜ

Pierre tenha olan holü ağır ağır geçti, camlı kapının arkasından görülen kapıcı odasına doğru yaklaştı.

Adam özel giysi giymişti, elbisesi gayet düzgün ve koyu kırmızıydı. Pierre kapıyı aralayarak sordu:

- Madam Charlier nerede oturuyor?

Kapıcı tok bir sesle:

- Soldan üçüncü, diye tarif etti.
- Sağolun.

Kapıyı çekerek büyük merdivenin yolunu tuttu.

Fakat onu kuşku dolu bakışla izlemekte olan kapıcı, kapıyı açtı ve sert bir sesle ihtar etti:

- Servis merdiveni sağdadır.

Pierre şiddetle geriye döndü, kızgın bir şekilde ağzını açtı, sonra omuz silkerek yandaki kapıya doğru yürüdü. Kapının üzerinde "Servis" kelimesi okunuyordu.

EVE'İN ODASI VE SALON

Giyinmesini bitirmiş olan Eve, tuvalet masasının başına döndü. Kendine son bir defa daha çeki-düzen verdi. Sinirli ve telaşlı bir hali vardı.

Sade fakat pek şık bir tayyör giymişti.

Kanapenin arkasında kürkten bir manto vardı.

Kapı çalındı.

Eve hızla başını çevirdi:

- Buyurun.

Hizmetçi kadın içeri girdi:

- Madam, adamın biri sizinle görüşmek istiyor. Pierre Dumaine tarafından gönderildiğini söylüyor.

Eve, bu ismi işitince ürperdi.

Fakat belli etmedi ve sordu:

- Nerede?

- Onu mutfağa bıraktım.

- Salona alsanıza.

- Peki, madam.

Eve, odada yalnız kalır kalmaz, başını elleri arasına alarak düşünceye daldı. Başı, sanki etrafındaki her şey dönüyormuş gibi uğulduyordu. Sonra ellerini ayırdı ve seri bir ha-

reketle pudriyerini alıverdi.

Hizmetçi, Pierre'i bitişik odaya almış ve hemen salondan çıkmıştı.

Pierre, etrafına bakınınca gördüğü ihtişam cesaretini kırdı.

Birden kapı açıldı.

Eve göründü, sonra eşiğin önünde durdu. Çok heyecanlanmıştı.

Pierre başını onun tarafına çevirdi. O da pek heyecanlı ve özellikle çok sıkıntılıydı. Biraz alıkça güldü ve:

– Eh, işte geldim, demekten başka söyleyecek şey bulamadı.

İkisinin de bozulmuş gibi bir halleri vardı, birbirlerine sıkılarak bakıyorlardı. Şu farkla ki, Pierre kendini müthiş bir aşağılık duygusu içinde buluyor, Eve'se aksine, fazla heyecan duyuyordu.

O da sinirinden güldü.

– Öyle, işte geldiniz.

Sonra yavaşça ona yaklaşarak ekledi:

– Servis merdiveninden çıkmamalıydınız.

Pierre'in yüzü kızardı, dili tutuldu:

– ... ben... önemi yok.

Ansızın salonun kapısı açıldı ve hızlı adımla Lucette içeri girdi. Kapıyı tekrar kapatacağı sırada Pierre gözüne ilişti.

– Oh, özür dilerim... dedi.

Pierre'le Eve, birbirlerine pek yaklaşmıştı. Lucette bir an şaşaladı, sonra kendine geldi ve bir daire çizerek öbür kapıya yöneldi.

Eve, Pierre'i kolundan tuttu:

– Gelin!..

Lucette arkasına dönmekten kendini alamadı ve hayretler içinde, çıkışlarına şahit oldu.

Kız biraz gocunmuştu, arkalarından kapıyı vurarak çıktı.

Pierre, kendisine doğru yürüyen Eve'le karşı karşıya gelmeden önce, genç kadının odasında birkaç adım yürüdü.

Kadın, yerinden kımıldamadan, adeta şaşkınlık içinde, onu uzun uzun süzdü.

- Siz misiniz?

Adam afallamış gibi:

- Evet ya, benim... diye cevap verdi.

Ellerini cebine sokar gibi yaptı, ama hemen geri çekti.

- Buyurun, oturun.

Pierre döndü, gösterilen koltuğa baktı, bir adım attı, sonra söylendi:

- Ayakta durmayı tercih ederim.

Etrafına bakınarak ileri geri yürümeye başladı.

- Burada mı oturuyorsunuz?

- Tabii.

Pierre acı acı omuz silkti:

- Eviniz çok güzel...

Eve karyolanın ucuna oturdu, gözleri hep Pierre'deydi. Pierre dönüp koltuğa doğru yürüdü ve oturdu.

Ayaklarını koltuğun altına vermiş, kazık gibi duruyordu. Bakışlarında bir dalgınlık vardı.

O sırada Eve, ansızın sinirinden gülmeye başladı.

Afallamış, hatta biraz da gururu yaralanmış olan Pierre onu süzüyordu.

- Niçin gülüyorsunuz?

- Çünkü, her şeyi inceden inceye tetkik eden bir haliniz var.

Pierre bu söze alınmadı, ama cesareti kırılmıştı:

– Öbür taraf daha rahattı.

Yerinden kalktı, ellerini arkasına bağlayarak birkaç adım attı. Etrafındaki şeyler onu gittikçe daha çok sıkıyor ve sinirlendiriyordu.

Yüzü biraz dalgınlaşmış olan Eve, hiçbir şey söylemeden gidip gelmesini seyrediyordu.

Pierre ilk önce şişelerle, fırçalarla ve lüks eşya ile tıklım tıklım dolu olan tuvalet masasının önünden geçti. Sonra kıymetli bibloların sıralanmış olduğu vitrinin önünde durdu: Vitrinde küçük Çin heykelleri, değerli yeşim taşları, itina ile işlenmiş birtakım eski mücevherler vardı.

Pierre bütün bunları çok hafif bir alay ve hüzün dolu bir gülümsemeyle gözden geçirdi.

Aynı zamanda kendi kendine söylenir gibi dudakları arasında geveledi:

– Evet... Evet... Evet...

Sonra kesin bir dille:

– Eve, benim evime gelmeniz gerekiyor, dedi.

Kadın bir tür üzüntü içinde sordu:

– Nereye?

– Benim evime.

– Bu evi kesinlikle terkedeceğim, Pierre. Nereye isterseniz geleceğim sizinle, ama hemen değil.

Pierre karyolanın ucuna yanaştı, yüzü kederliydi.

– Bunun böyle olacağını tahmin ediyordum... Ölüler arasmdayken aşk çok güzeldi. Burada ise bütün bunlar var...

Parmağının ucu ile karyolanın kenarındaki kürke dokundu. Eve, onun sözünü tekrarlayarak sordu:

– Bütün bunlar ne demek?

Pierre başıyla odayı gösterdi:

– Kürkler, halılar, biblolar...

Eve, ne demek istediğini anladı ve elini Pierre'in elinin üzerine koydu:

– Bana olan güveniniz bu kadarcık mı? Beni tutan şeyler bunlar değil, Pierre. Kardeşim için kalmak istiyorum, onu korumam gerekli.

– Nasıl isterseniz.

Bu yanıtı verdikten sonra gitmek üzere birkaç adım attı. Eve yerinden fırladı:

– Pierre!

Pierre durdu, Eve arkasından yetişti, bir elini koluna dayadı:

– Haksızsınız...

Fakat Pierre'in yüzü ciddiyetini koruyordu. Eve ona tekrar sokuldu, öbür kolunu da tuttu:

– Kavga etmeyelim, Pierre. Zamanımız yok.

Ama tam o sırada kapı açıldı, André elinde şapkasıyla içeri girdi.

André'ye ablasının inanılmayacak halini haber vermiş olan Lucette de onun arkasındaydı; ama salonda kalmıştı. Pierre'le Eve hiç telaş etmeden başlarını kapıya çevirdiler.

André sessizliği gidermek için çabuk çabuk söyledi:

– Doktor beş dakikaya kadar geliyor.

Eve hep Pierre'in kolundaydı. Alaylı alaylı gülümsedi:

– André'ciğim, özür dilerim. Ben hasta değilim, kendimi kesinlikle iyi hissediyorum.

André, foyasının meydana çıktığını anladı, sonra kendisi de gülümsedi:

- Farkındayım.

Odanın içinde biraz yürüdükten sonra şapkasını bir koltuğun üzerine bıraktı, sahte bir kayıtsızlıkla sordu:

- Beni tanıştırmıyor musun?

- Kesinlikle gereksiz bu.

André, Pierre'e dönerek onu küstahça bir hayretle tepeden tırnağa süzdü:

- Şunu söyleyeyim ki, bana da vız gelir. Arkadaşlarını o kadar tuhaf seçiyorsun ki.

Pierre tehditli bir tavırla André'nin üzerine doğru yürüdü; fakat Eve, onu tuttu:

- Olmaz, Pierre...

Pierre bu hareketi yaparken Lucette içeri girdi. Şimdilik biraz ötede, ama yine André'nin yanında duruyordu.

André, ellerini ceketinin cebine sokmuş, bıyık altından gülüyordu.

- Demek onu, Pierre diye çağırıyorsun? Ona "sen" diyorsun, yoksa?...

- Nasıl istersen öyle kabul et, André, fakat Lucette'in önünde böyle şeyler söylemekten seni...

- Bana emir vermek için zamanını iyi seçmiyorsun. Dost... dostlarını gidip kenar mahallelerden edinmekte serbestsin ama onları, özellikle Lucette'in önünde benim evime almaktan seni menederim.

Eve, fırlamak isteyen Pierre'i bir defa daha tuttu ve yavaşça cevap verdi:

- André, sen iğrenç bir adamsın.

Pierre, Eve'in elinden kurtuldu, kabadayı görünen tavırlarına karşın gerilemekte olan André'nin üzerine soğukkanlılıkla yürüdü. Yanma gelince, dövecekmiş gibi onu ceketi-

nin yakasından tuttu.

Lucette enişteşinin koluna sarılarak bir çığlık attı:

– André!

André, Lucette'in elinden sıyrılarak karşısına dikilmiş olan Pierre'in eline vurdu. Gerilen çehresine acı bir gülümseme katmayı başarmıştı. Dedi ki:

– Bizim gibi insanlar önüne gelenle dövüşmezler, efendi.

– Korktuğunuzu itiraf etsenize!

Çevik bir hareketle onu tekrar ceketinden kavrayarak şiddetle hırpaladı. Eve bir kere daha müdahale etmek zorunda kaldı:

– Pierre, çok rica ederim...

Pierre istemeyerek André'yi bıraktı. André hep kendisine sarılmış bulunan Lucette'le birlikte gerisin geri çekildi.

O sırada Eve, elini kardeşine uzatarak onu çekmek istedi:

– Gel, Lucette...

Fakat André'ye daha sıkı sarılan Lucette, bağırarak geri çekiliyordu:

– Dokunma bana.

Eve donakaldı, gücünü kaybeden kolu düşüverdi.

– Peki...

Sonra sertleşen yüzü ile Pierre'e döndü:

– Sizinle gelmemi istiyordunuz, değil mi? Peki, beni götürün, artık burada işim kalmadı.

Çabucak mantosuyla çantasını kapıp geldi, Pierre'in koluna girdi ve André'nin arkasına gizlenen Lucette'e son bir defa dönüp baktı.

André koruyucu bir tavırla, kollarını genç kızın omuzla-

rına doladıktan sonra alaycı ve böbürlenen bir edayla söylendi:

– Kızkardeşine ne güzel örnek oluyorsun.

Eve, Pierre'i çekti ve çıktılar.

CHARLİER'LERİN OTURDUĞU BİNA

Binaya yirmi metre kadar mesafede, bir ağaca dayanmış olan Paulo, sigara içiyor ve evin antresini gözetliyordu. Bisikletini yanındaki bir ağaca dayamıştı.

Paulo birdenbire irkildi ve baktı; sonra dolaşıp ağacın arkasına gizlendi.

Eve'le Pierre evden çıkmışlar hızlı adımlarla yürüyorlardı...

Paulo bir an onları gözleriyle izledi, sonra telaşa kapılmadan bisikletini aldı, genç çifti yürüyerek izlemeye koyuldu.

Eve, Pierre'in yanında cesur adımlarla yürüyordu, fakat yüzü kederliydi. Dönüp yüzüne bakmadan Pierre'in koluna girdi.

Onu sessizce gözetleyen Pierre, kadının gözünde yaşlar gördü.

Genç kadının elini avucuna aldı, sıktı ve hafifçe seslendi:

– Üzülmeyin, Eve...

Bu kadarcık söz Eve'in gözünden yaşlar boşanmasına yetti. Durdu, yüzünü avuçlarına alarak ağlamaya başladı.

Pierre, onu göğsüne bastırdı:

– Eve!..

Kadın, Pierre'in omuzuna yaslanıp kısa bir ağlama krizi geçirdi, Pierre duygulanarak saçlarını okşadı.

- Kızkardeşinizi mi düşünüyorsunuz?

Cevap alamayınca ısrar etti:

- Dönüp onu çağırmak ister misiniz?

Kadın başıyla, "hayır" yaptı, Pierre soru sormaya karar verdi:

- Hiçbir şeye yerinmediğinizden emin misiniz?

Eve başını kaldırıp yüzüne baktı, gözü yaşla doluydu. Gülümsemeye çalıştı ve sevgi dolu bir tavırla cevap verdi:

- Nasıl yerinebilirim, Pierre? Aramızda herşey henüz başlıyor...

Pierre'in tekrar koluna girdi ve onu sürükledi.

Yürümeye devam ettiler. Eve, ısrarla önüne bakmakta olan Pierre'e yaslanmıştı. Pierre, birdenbire sert bir sesle sordu:

- Siz hiç bu adamı sevdiniz mi?
- Hiç sevmedim, Pierre.
- Ama yine de onunla evlendiniz.
- Onu beğeniyordum.
- Onu mu?
- O sırada kardeşimden daha küçüktüm.

Pierre biraz ferahladı, fakat yine düşünceli düşünceli, ekledi:

- Eve, güç olacak...
- Ne?
- İkimiz birarada, güç olacak.

Kadın onu durmaya zorladı ve bu kez kendisi Pierre'in koluna girdi.

– Hayır, Pierre. Önceden olduğu gibi birbirimize güvenirsek güç olmaz.

Pierre başım çevirdi, fakat Eve onu gözlerine bakmaya zorladı.

– O öncedendi.

– Pierre! Pierre! Güvenmek gerekiyor.

Gülümsedi ve sesinin tonunu değiştirerek ekledi:

– Her şeye yeni baştan başlayalım... Gelin benimle!

Pierre boyun eğdi ve yürüdü.

PARK

Şimdi Pierre'le Eve, elele vermişler, dilencinin yanında karşılaşmış oldukları tarh boyunca yürüyorlardı.

Flütün gittikçe yaklaşan uyumlu sesi kulaklarına geldi. Fakat dilenciden ilk defa dinlemiş oldukları hava yerine şimdi başka bir makam işitiliyordu.

Eve, belki biraz da arkadaşını heveslendirmek için zoraki olarak sevinçli görünmeye çalışıyordu.

– Duyuyor musunuz? diye sordu.

– Dilenci.

– Zavallı adam... onun hayatına gıpta etmiştik.

Kadın güldü, fakat Pierre üzüntüsünü açıkladı:

– Aynı havayı çalmıyor...

Tarhın köşesinde, dilenciyi gördüler.

Eve çantasından para çıkardı, çalgıcıya eğildi:

– Affedersiniz, efendim, bize *"Güzel Gözlerini Kapa"* adlı parçayı çalar mısınız?

Dilenci sustu, Eve parayı eline sıkıştırdı. İhtiyar, parayı eliyle yokladı ve teşekkür etti:

– Allah sizden razı olsun.

Sonra istenen parçayı çalmaya başladı.

Eve, Pierre'e bakıp gülümsedi ve koluna girdi.

– Şimdi her şey aynı.

Ağır ağır gezintilerine devam ettiler.

İçi rahatlayan Pierre de gülümsedi:

– Yine öyle falsolu çalıyor...

– Güneş ne güzel.

– Bakın, yine o ikisi...

Önceden şahidi oldukları küçük sahne, gözlerinin önünde tekrar başladı.

Otomobil, şosenin kenarında durdu; şık kadın, fino köpeğiyle birlikte arabadan indi. Omuzunda demir bir boru taşıyan işçi, yanlarından geçti.

Önceden olduğu gibi, birbirlerine dönüp bakmaksızın yollarında yürüyüp geçtiler.

İşçi, Pierre'le Eve'in yanından geçtikten sonra arkasına dönüp Eve'e baktı. Genç kadın baktığının farkına vardı. Pierre seslendi:

– Yine birbirlerini görmediler. Değişen bir şey yok.

Eve gülümseyerek düzeltti:

– Yalnız bu defa adam bana baktı...

Pierre hayretle dönüp baktı. İşçi, baskına uğramış gibi utanarak derhal yoluna devam etti. Bundan keyiflenen Pierre de gülümsedi.

– Gerçekten öyle, dedi. Hem bu sefer kolunuzu sahici kolumla tutuyorum.

Pierre'le Eve bahçenin yolunda ilerledikçe flütün sesi

gitgide azalıyor ve yerini kır gazinosunun dans müziğine terkediyordu.

Birkaç adım daha yürüdükten sonra dekoru ve şahısları değişmemiş olan gazinonun önünde durdular.

Aynı garip kılıklı amazon, atını direğe bağladı ve Eve'in tanıdığı snob grubuna yaklaştı.

Pierre:

– Gelin oturalım, dedi.

Sonra kadının duraksadığını görerek sordu:

– Neyiniz var?

Eve hemen kendine gelmişti:

– Hiç, diye geçiştirdi.

Bu duraksamayı gidermek için de Pierre'i elinden tutarak masaların arasından sürükledi.

Onlar, o snobların yanına ulaşıncaya kadar, garip kılıklı amazon, arkadaşlarının yanına varmıştı. Yine ilk seferinde olduğu gibi, kavalyelerden birinin sesi kulaklarına geldi:

– Buyurun, efendim.

Genç kadın yine, aynı kırıtkan haliyle cevap verdi:

– Bu sabah orman bir harikaydı!

Eve'le Pierre, oturan grubun önünden geçerken kavalyelerden biri Eve'i selamlamak için ayağa kalkar gibi yaptı. Fakat Eve çabucak geçiverdi. Hali, durmak niyetinde olmadığını gösteriyordu. Kısaca bir:

– Günaydın, deyiverdi.

Binici kadın mukabele etti:

– Günaydın, Eve.

Pierre de geçerken elinde olmaksızın başını hafifçe eğerek selam verdi.

Zarif grup onları hayret dolu gözlerle takip ediyordu.

- Kim bu?
- Eve Charlier, canım.
- Eve Charlier mi? Peki bu herifle işi ne?

Amazon:

- Ben de onu merak ediyorum, diye cevap verdi.

Pierre'le Eve daha önce oturmuş oldukları masaya geldiler, ama masayı başka iki âşık almış bulunuyordu.

Eve, onların yanlarına yaklaşınca durakladı, sonra genç çiftin kendilerini hatırlamasını bekliyormuş gibi, gülümseyerek başını onlara doğru eğdi. Pierre de sempatisini belirtmek için aynı jesti yaptı.

Fakat genç çift bir şey anlamadan yüzlerine baktı, selamlarını almadı.

Eve'le Pierre, ısrar etmeden geri döndüler, âşıkların karşısmda bulunan yakın bir masaya gidip oturdular.

Oradan gülümseyen gözlerle âşıkları seyretmeye başladılar.

Sevdalı konuşmaları yarıda kesilen genç çiftin canı sıkılmıştı, konuyu yeniden toplamaya çalışıyorlardı.

O esnada garson -garson yine bir kızdı- yaklaştı ve sordu:

- Ne emredersiniz, hanımefendi?
- Bir çay.
- Siz, efendim?

Pierre, duraksadı, bozuldu:

- Şey bana da...

Garson, hep Pierre'e hitaben soruyordu:

- Çin mi, Seylan mı?

Pierre, şaşkın gözlerini kıza dikti:

- Nasıl?

Eve hemen müdahale etti:

– İkisi de Seylan olsun.

Pierre, uzaklaşmakta olan garson kızın arkasından bakarak, çok garip bir şey görüyormuş gibi omuz silkti.

Daha sonra Eve'le Pierre, genç âşıklarla ilgilenmeye başladılar.

Bu sonuncular büyük bir neşe içinde birbirlerinin gözüne bakıyorlardı.

Kendilerini onlardan daha üstün gören Pierre'le Eve, birbirlerine bakıp gülüyorlardı.

Eve, elini vermesi için açık avucunu Pierre'e uzattı.

Pierre elini nezaketle uzattı. Eve heyecan ve merakla o eli avucuna aldı ve baktı.

– Elleriniz çok hoşuma gidiyor.

Pierre hafifçe omuz silkti.

Eve parmağının ucuyla hafifçe bir yara izine dokundu:

– Bu ne?

– Ondört yaşındayken geçirdiğim bir kazada oldu.

– Ne yapıyordunuz?

– Çıraklık. Ya siz?

– Ondört yaşındayken mi? Liseye gidiyordum.

Pierre birdenbire elini çekti ve ihtarda bulundu:

– Arkadaşlarınız bize bakıyor.

Gerçekten, küçük snop grubunun, Pierre'le Eve'in haliyle açıktan açığa alay ettiği besbelliydi. Kavalyelerden biriyle yanındaki kadın sevişen bir tavırla elele tutuşmuşlardı. Ötekiler de kahkahayla gülüyordu.

Eve onlara kaşlarını çatarak baktı. Kızmıştı:

– Bunlar benim arkadaşlarım değil.

Onları ayıpladığını göstermek için Pierre'in elini tekrar

avucuna aldı.

Pierre güldü ve bir âşık gibi nezaketle Eve'in elini öptü.

Bu hareketi tekrarlayacağı sırada, genç âşıkların gözlerini kendi üzerine diktiğini hissetti. Sıkıntı ve öfkeyle durakladı.

Aynı anda Eve de gençlerin baktığının farkına vardı ve elini çekti.

Pierre, Eve'in elini çekmesine hayret edince kadın, bir baş işaretiyle ona karşılarındaki çifti gösterdi. Onlar da sıkıldıkları için yerlerini değiştirmek üzere başka bir masaya gidiyorlardı, artık yalnız sırtlarını görmek mümkün olabilecekti.

Eve söylendi:

- Onları daha güzel sanmıştım.

Pierre:

- Önceden daha kolay beğeniyorduk, diye cevap verdi.
- Şimdi onları rahatsız ediyoruz.
- Sizi de dostlarınız rahatsız etmiş olmasın?
- Ne demek istiyorsunuz?
- Hiç... Sizi benim gibi bir erkekle görmeye alışık olmasalar gerek.
- Onlar ne düşünürlerse düşünsünler, bana vızgelir.
- Benimle birazcık olsun utanmadığınızdan emin misiniz?
- Pierre! Asıl siz utanmalısınız.

Pierre alçakgönüllü bir biçimde omuz silkti.

Eve sitemle gözüne baktı, sonra başını snoplara çevirdi, ayağa kalktı ve Pierre'i çekti:

- Gelin, dans edelim.

Pierre sandalyesinden kımıldanmadan cevap verdi:

– Bu saatte mi? Ama dans eden kimse yok.

– Gelin, özellikle istiyorum.

Pierre istemeyerek yerinden kalktı ve sordu.

– Peki ama, niçin?

– Çünkü, sizinle gurur duyuyorum.

Eve, onu kolundan çekti, snopların masasının yanından geçtiler. Eve bakışlarıyla onlara meydan okuyordu. Pierre'in ise sıkılgan bir hali vardı.

Ötekiler, bunların piste yollanmalarını ve dans etmelerini seyrettiler.

Erkeklerden biri, öbürlerini güldürmek için birdenbire ceketinin yakasını kaldırarak bir java vache[1] taklidi yapmaya başladı. Bunun üzerine hakaret dolu kahkahalar koptu.

Pierre'le Eve dansediyorlardı. Eve seslendi:

– Anımsıyor musunuz? Yeryüzüne dönmek ve sizinle dans etmek için ruhumu verecektim.

– Vücudunuza dokunmak ve soluğunuzu içime çekmek için ben de kendi ruhumu vermek istiyorum.

Bir başka kavalye, yerinden kalkarak orkestraya doğru yürüdü.

Dudakları çabuk bir hareketle birleşip ayrıldı. Sonra Eve yanağını Pierre'in yüzüne dayadı ve mırıldandı:

– Beni kuvvetle sıkın, Pierre. Beni kuvvetle sıkın, kollarınızı hissedeyim.

– Sizi incitmekten korkuyorum.

Her şeyden uzak olarak bir süre daha dans ettiler.

Fakat ansızın müzik değişti ve bayağı bir vals müziği

---

1) Mazurkaya benzeyen ve çobanların sürülerini çağırmak için çaldıkları müzikten oluşan bir tür dans.

çalmaya başladı.

Dansı durdurarak, snopların bulunduğu tarafa baktılar.

Orkestraya gitmiş olan erkek, zaptedilemeyen kahkahalar arasında masaya dönüyordu.

Pierre, Eve'den ayrıldı, kadın merakla arkasından baktı. Pierre ağır ağır snopların masasına kadar geldi. Plağı değiştirmiş olan adamın yüzüne eğildi ve sordu:

- Plakları değiştirmeden önce dans edenlerin fikrini alamaz mıydınız?

Öbürü yapmacık bir hayretle:

- Vals müziği sevmez misiniz?

- Peki siz, tokat yemeyi sever misiniz?

Kavalye, onun varlığından habersiz görünmeye çalışarak yanındaki kadınlardan birine döndü:

- Bu dansı lütfeder misiniz? diye alaylı bir tavırla sordu.

Pierre onu ceketinden yakaladı:

- Cevap verin, size söylüyorum?

- Ama benim size söyleyecek sözüm yok, beyefendi.

Eve hemen gelip ikisinin arasına girdi:

- Pierre, çok rica ederim.

- Pierre, genç kadını elinin tersiyle itti:

- Bırakın!

Fakat başka bir el onu omuzundan yakalamıştı. Birdenbire hasmını bırakarak arkasına döndü ve kendini temiz kılıklı bir milisin karşısında buldu. Milis hiddetle bağırıyordu:

- Bana bak, nerde sandın kendini? Bu beyleri rahat bırakamaz mısın?

Pierre, milisin, omuzuna dokunmakta olan eline vurdu:

- Bana dokunulmasmdan hoşlanmam. Hele dokunan

sen olursan!

Tepesi atan milis gürledi:

– Deliği boylamaya niyetin mi var yoksa?

Milis, yumruğunu kaldırdı, fakat tam indireceği sırada, Eve ikisinin arasına girerek bağırdı:

– Durun!

Milisin duraksamasından yararlanarak sert bir tonda ekledi:

– Naib'in milislere her türlü kavgayı yasak ettiğini bilmiyor musunuz?

Eve bundan yararlanarak çantasını karıştırdı, içinden bir kart çıkarıp milise uzattı:

– Charlier... bu isim size bir şey ifade etmiyor mu? Milis Sekreteri André Charlier. O, benim kocamdır.

Pierre, Eve'in yüzüne bir tür korkuyla baktı.

Milis donakalmıştı, kekeledi:

– Affedersiniz, hanımefendi.

Eve adamı otoriter bir jestle kovdu:

– Sizden o kadarını istemedim. Şimdi başınıza iş açmak istemiyorsanız, çekilin!

Milis selam verdi, eğildi ve hızlı adımlarla uzaklaştı. Aynı zamanda Pierre de derhal olduğu yerde geriye dönerek ters istikamette yollandı.

Eve, dönüp bakınca, bu ani gidişin anlamını hemen anladı. Bağırdı:

– Pierre!

Pierre başını çevirip bakmadan yoluna devam etti.

Eve, bir süre tereddüt ettikten sonra, snoplar grubuna dönerek hiddetle söylendi:

– Ahmaklar! Yaptığınızı beğendiniz mi? Peki öyleyse,

sizi sevindireyim; kocamı bıraktığımı, bir sevgili bulduğumu ve sevgilimin bir işçi olduğunu her yerde söyleyebilirsiniz.

Sonra, hayretten donakalan snopları bırakıp Pierre'in arkasından koştu.

Binadan hızla çıktı, bir an etrafına göz gezdirdi, sonra tarh boyunca koştu.

Az sonra, sinirli yürüyüşüne devam etmekte olan Pierre'in arkasından yetişti. Adımlarını yavaşlattı, böylece bir an yanyana yürüdüler.

Pierre ona hiç bakmıyordu.

Kadın dayanamayarak atıldı:

- Pierre?..

- Milis Sekreteri ha!..

- Suç benim değil.

- Benim hiç değil.

Sonra acı acı ekledi:

- Kendisi için yaratıldığım kadın!

Adımlarını biraz yavaşlattı, fakat hâlâ Eve'in yüzüne bakmıyordu. Eve devam etti:

- Onlara, sizinle beraber gideceğimi söyledim. Biz birbirimize artık bağlanmış bulunuyoruz, Pierre.

Pierre durdu, ilk defa olarak genç kadının yüzüne baktı ve haykırdı:

- Birbirimize bağlanmak mı? Ortaklaşa neyimiz var sanki?

Kadın elini onun omuzuna dayadı ve tatlılıkla cevap verdi:

- Aşkımız.

Pierre hüzünle omuzlarını silkti:

- İmkânsız bir aşk bu.

Yanındaki bir banka doğru birkaç adım yürüdükten sonra döndü:

– Üç yıldır ne uğurda çırpındığımı biliyor musunuz? Size karşı mücadele ediyorum.

Oturdu, ama Eve henüz anlamamıştı:

– Bana karşı mı?

Eve, Pierre'in yanına oturmuş, ciddi bir tavırla, fakat soğukkanlılıkla onun yüzüne bakarken Pierre, açıklıyordu:

– Naib'e ve onun milisine karşı. Kocanıza ve dostlarınıza karşı. Siz de, onlara bağlısınız, bana değil.

Sonra ekledi:

– Birlikten haberiniz var mı?

Genç kadın, sanki kendisi için yeni birisi olan, ama kendisini korkutmayan bir insan keşfetmiş gibi, Pierre'in yüzüne endişeyle bakarak sordu:

– Özgürlük Birliği'nden mi?

– Onu ben kurdum.

Eve başını çevirdi ve mırıldandı:

– Şiddetten nefret ederim...

– Bizim şiddetimizden, ama onlarınkinden değil.

– Ben bu işlerle ömrümde meşgul olmadım.

– Bizi ayıran da bu. Beni sizin dostlarınız öldürttü. Ben yeryüzüne dönmek şansına sahip olmasaydım, yarın arkadaşlarımı da öldürteceklerdi.

Kadın elini alarak yavaşça düzeltti.

– Bana rastladığınız için yeryüzüne döndünüz.

Pierre'in sesi gitgide yumuşadı:

– Tabii, Eve, tabii... Fakat etrafınızı saran insanlardan nefret ediyorum.

– Onları ben seçmedim.

– Ama sizi etkilemişler.

– Pierre, bana inanın, birbirimizden şüphe edecek vaktimiz yok.

O esnada aralarına düşen bir kuru yaprak, yanaklarının tam kenarından geçti.

Eve yavaşça bağırdı ve yaprağı itmek istedi. Pierre genç kadına bakıp gülümsedi:

– Bir yaprak.

– Aptallık... Zannettim ki...

– Ne zannettiniz?

Kadın alçak ve titrek bir sesle itiraf etti:

– Onlar zannettim...

Pierre hayretle kadının yüzüne baktı, sonra gerçeği kavradı:

– Doğru, burada olmaları lazım. Üç köşe şapkalı ihtiyar, sonra ötekiler. Şimdi izlemekle meşguller, Naib'in evindeler. Bizimle alay ediyorlar.

Etrafına bakınarak konuşurken, Eve yaprağı yerden alarak ona baktı:

– Hepsi değil. Hiç olmazsa bize umut bağlamış olan biri var: Küçük kızıyla ilgilenmemizi bizden rica eden adam.

Pierre kayıtsız bir tavırla:

– Ha... sahi... dedi.

– Ona söz verdik, Pierre. Gelin gidelim!

Kalktı. Pierre yerinden kıpırdamadı, Eve cesaretle gülerek ona elini uzattı:

– Pierre, bana yardım edin. Hiç olmazsa boşuna gelmiş olmayalım.

Pierre kalktı, kadının gülümsemesine karşılık verdi, sonra kadını birdenbire omuzundan tuttu:

– Biz, başkaları için gelmemiştik...

Eve yaprağı ikisinin yanakları arasına kaldırdı.

– En kolayından başlayalım.

Birbirlerinin koluna sımsıkı yaslanarak çıktılar.

ŞEHRİN CİVARINDA BİR SOKAK

Açık gri renkli binalarla çevrili sefil bir sokak.

Eve'le Pierre, birkaç fakir insanla birkaç sefil çocuğun bakışları arasında sokağı geçiyorlar.

Genç kadın hafif bir iç sıkıntısıyla etrafına bakınmakta.

Sinirli bir hareketle kürk mantosuna dokundu. Utandığı anlaşılıyor.

Sokak, dökün tülerle ve içi boş konserve kutularıyla dolu. Ötede beride pis su birikintileri göze çarpıyor.

İki tane testiyi çeşmeden dolduran yırtık elbiseli ihtiyar bir kadın ağır adımlarla yürüyor. Testilerin ağırlığı altında beli iki kat olmuş.

Birkaç pis ve sefil kılıklı çocuk, arkın içinde oynuyor.

Eve, Pierre'e daha sıkı sarılıyor.

Nihayet pis bir bakkal dükkânı önünde kuyruk yapan fakir kılıklı bir sıra kadının yanına yaklaşınca, Pierre ev numaralarına baktı ve durdu:

– Burası.

Bu ev bütün ötekilerden daha sefildi.

O fakir insanların oluşturduğu sıra; dar kaldırıma kadar uzanmıştı ve evin girişini kapatıyordu.

Bütün gözler Eve'in üzerinde toplanmıştı. Kadın, gittikçe daha çok sıkılıyordu.

Pierre yavaşça ona yol açtı.

- Affedersiniz, bayanlar.

Sonra Eve'i içeriye soktu ve beraberce eve girdiler.

STANISLAS SOKAĞINDAKİ EVİN MERDİVENİ

Pierre'le Eve, basamakları derme çatma, tozlu bir merdiveni tırmanıyorlardı. Yandaki duvarlar perişan haldeydi.

Böylece iki kat çıktılar.

Eve bütün cesaretini toplamıştı.

Pierre onun tepkilerini yan gözle kontrol ediyordu.

Hastalık ve mahrumiyetten yanakları içine çökmüş olan ve basamakları öksürerek birer birer inen çok yaşlı bir adamla karşılaştılar.

Eve ona yol vermek için çekiliverdi. Sonra Pierre, Eve'in hizasına geldi, onu kolundan tuttu ve basamakları çıkmasına yardım etti.

Kadın cesaretle ona gülümsedi.

Onlar çıkarken, radyodan gelen bir nakaratın sesi gittikçe yaklaşıyordu.

Böylece üçüncü kata eriştiler.

Radyonun sesi oradaki kapıların birinden geliyordu. Son basamağın üzerine küçük bir kız oturmuştu. Cılız ve sefil kılıklı olun bu kız, korkuluğa yaslanıp büzülmüştü.

Çatlak bir lâğım borusundan sızan pis kokulu bir su, basamakların üzerine akıyordu.

Küçük kız istifini bozmadı.

Sadece korkuluğa biraz daha sokuldu. Pierre, tahmin etmişti:

– Aradığımız çocuk bu olsa gerek.

Eve'in yüreği burkulmuştu. Kendisini dikkatle süzen çocuğa eğildi ve tatlılıkla sordu:

– Adın ne senin?

– Marie.

– Marie ne?

– Marie Astruc.

Bu ismi duyunca Eve'le Pierre hemen birbirlerine baktılar, sonra Pierre de kızın yüzüne eğilerek sordu:

– Annen burada mı?

Küçük kız gözüyle arkadaki kapılardan birini işaret etti. Pierre o kapıya doğru yürüdü, fakat onu gözleriyle takip eden kızcağız ihtar etti:

– Girmeyin! Georges amca içerde.

Kapıyı çalmak üzere olan Pierre durdu, küçük kızın saçlarını okşayan Eve'e baktı, sonra kapıyı yavaşça çaldı.

İçeride kımıldayan olmadı. Radyonun gürültüsü devam ettiği için yumruğuyla kapıya daha hızlı vurdu.

Çocuğu durmadan okşayan Eve, ona sordu:

– Ne yapıyorsun burada?

Pierre'i gözetleyen kız cevap vermedi.

Nihayet içeriden bir erkek sesi duyuldu:

– Ne var?

– Açsanıza canım.

– Anladık, anladık... Sinirlenmeyin.

Radyonun sesi ansızın kesildi. Pierre duvarın arkasından bir karyola gıcırtısı işitti.

Küçük kız yerinden kalktı. Eve, onu yavaşça elinden tuttu.

Nihayet kapı açıldı. İçeriden ceketsiz bir adam göründü. Pantolonunun kemerini bağlıyordu.

Kaşlarını çattı, tehditli bir tavırla Pierre'in yüzüne baktı:

- Ne o, kapıyı kırmaya mı niyetliydiniz yoksa?

Pierre cevap vermeden içeri daldı. Küçük kızı elinden tutmuş olan Eve de arkasından girdi.

Adam, pek şaşmıştı, ama ses çıkarmadı, onlara yol verdi.

Pierre'le Eve, sefalet kokan bir odaya girdiler.

Duvarlardan birinin dibinde demir bir karyola vardı, üzerindeki yatak darmadağındı. Onun yanında küçük bir çocuk karyolası duruyordu.

Köşede bir gazocağıyla bir bulaşık teknesi göze çarpıyordu. Masanın üzerinde kirli tabaklarla, yarı boşalmış bir şarap şişesi ve yıkanmamış birkaç kadeh sıralanmıştı.

Yatağın üzerinde oturan ölünün karısı, ince bezden yapılmış kirli sabahlığını iliklemeyi tamamladı.

Kibirli ve aynı zamanda huzuru kaçmış bir hali vardı.

Pierre ona sordu:

- Madam Astruc siz misiniz?

- Evet benim.

Eve de çocuğu gösterdi:

- Sizin kızınız mı bu?

O sırada adam kapıyı kapadıktan sonra odanın ortasına gelip kadının yanına dikildi. Cevabı kendisi verdi:

- Sizi ilgilendiriyor mu?

Pierre soğuk bir edayla:

– Edebilir, diye cevap verdi. Sonra tekrar kadına döndü:

– Bu çocuk sizin kızınız mı? diye sordu.

– Evet, ne olacak?

Eve sordu:

– Merdivende ne yapıyordu?

– Bana bakın, küçük hanım; sizden tilki kürkünüzün parasını kimin ödediğini sormuyorum. Fakat insanın bir tek odası olunca, arasıra çocukları dışarı göndermek zorunda kalması doğaldır.

– Sizi rahatsız ediyorsa, mesele yok, biz de zaten onu almaya geldik. Biz, babasının dostlarıyız.

Bu sözleri işiten çocuk, başını sevinçle Eve'e kaldırdı.

Kadın üzüntüyle sordu:

– Kimi almaya dediniz?

– Küçüğü, dedi Eve.

Adam bir adım attı, kolunu kapıya uzattı:

– Siz defolup gider misiniz, hem de derhal?

Fakat Pierre adama hızla döndü ve ona ihtar etti:

– Terbiyeni takın, evladım. Patlama, gideceğim, ama çocukla beraber.

Kadın atıldı:

– Çocukla beraber mi? Vesikalarınız yanınızda mı?

Eve çantasını karıştırdı. Masaya doğru yürüdü ve masanın üzerine bir tomar kâğıt para bıraktı.

– Bunlar var, yeter mi?

Kadınla sevgilisi bir an için hayretten donakaldılar... Para yığını onları ve özellikle kadını büyülemişti. Küçük kız masaya eğildi.

İlk tepkiyi gösteren erkek oldu.

Kaba bir jestle çocuğu çağırdı:

– Buraya gel!

Çocuk çekildi, koşup Pierre'in bacakları arasına sığındı. Pierre onu hemen kucağına aldı.

O sırada kadın paraları toplayıverdi:

– Vazgeç, Georges. Bu işler polisi ilgilendirir.

Pierre karşılık verdi:

– Evet, öyle, gidip polis çağırın.

Sonra para tomarını cebine indirmekte olan adama dönerek ekledi:

– Onları kaybetme sakın. Şikâyet ettiğin zaman vesika diye kullanırsın.

Bunun üzerine Eve, ona işaret etti. Yanlarına çocuğu da alarak çıktılar.

BANLİYÖDE BİR VİLLA

Pierre'le Eve, bir banliyö bahçesinin kapısı önüne geldiler, çıkmak üzereyken döndüler ve gülerek, hüzünle el salladılar.

Eve son defa bağırdı:

– Hoşça kal, Marie...

Ötede, iyi bakılan bahçenin nihayetindeki villanın peronu üzerinde, şişman bir kadın, herkesin gözü önünde banyosu yapılan küçük Marie'yi elinden tutmuştu.

Küçük kız büyük bir havluya sarılmıştı, saçları bir kurdelayla tutturulmuştu...

Kadının elini bırakıp, sevinç içinde büyük bir veda işareti yaptı:

– Güle güle...

Bu hareketi yaparken üzerindeki havlu düştü, çocuk çırılçıplak göründü.

Kadın, gülerek havluyu kaldırdı ve şefkatle çocuğun omuzlarına örttü.

Pierre'le Eve güldüler, sonra birbirlerine baktılar.

Eve:

– Hiç olmazsa bunu başarmış olacağız, dedi.

Bir süre düşündükten sonra ekledi:

– Pierre, eğer her şey yolunda giderse, onu yanımıza alırız.

Pierre temin etti:

– Her şey yolunda gidecek.

Sonra Eve'in koluna girdi ve onu kapının önünde duran taksiye götürdü. Şoför, geldiklerini görünce motoru çalıştırdı.

Eve, arkadaşını biraz daha alıkoydu ve etraflarını saran boşluğa dönerek konuştu:

– Eğer şimdi buradaysanız, içiniz rahat etsin, kızınız artık iyi insanların elindedir.

Sonra şoförün onlara şaşkın ve biraz endişeli gözlerle baktığının farkına vardılar. Keyifle birbirlerine baktıktan sonra taksiye bindiler.

Şoför gaza bastı, taksi yürüdü.

BİR SOKAK VE PİERRE'İN EVİ

Taksi, Pierre'in fakir, fakat temiz bir sokakta bulunan evi önünde durdu.

Eve'le Pierre indiler.

Pierre taksi parasını vermekle meşgulken, genç kadın evi gözden geçiriyordu. Pierre, şoförle hesabı gördükten sonra, sevgilisini, evi böyle dikkatle gözden geçirirken yakaladı. Sonra gösterdi:

- Üçüncü kat. Soldan ikinci pencere.

Eve, Pierre'in yüzüne baktı, Pierre çekine çekine ona bir anahtar uzattı:

- İşte anahtar.

Eve şaşırdı:

- Siz gelmiyor musunuz?

Pierre biraz bozulmuştu:

- Eve, benim gidip arkadaşlarımı görmem gerekiyor. Öteki dünyadayken bazı şeyler öğrendim. İhanete uğramışız. Gidip onlara haber vermeliyim.

- Derhal mi?

- Yarın iş işten geçmiş olur.

- Nasıl isterseniz.

- Gitmem gerek, Eve...

Bir an sustu, sonra bozuk bir gülümsemeyle ekledi:

- Zaten sizin, yukarı yalnız çıkmanızı tercih ederim.

- Neden?

- Burası sizin eviniz gibi güzel değil.

Eve gülümsedi, içten gelen bir duyguyla ona doğru yürüdü, onu kolları arasmda sıktı ve neşeyle sordu:

- Üçüncü kat mı?

Pierre'in içi ferahlamıştı, tekrar etti:

- Soldaki kapı.

Eve, eve doğru yürüdü, kapıya gelince döndü, Pierre durmuş ona bakıyordu. Utanarak sordu:

– Yukarı çıkınca bana pencereden "Güle güle" deyin.

Eve sevinçliydi, gözleriyle hafifçe "peki" diyerek içeri girdi.

PİERRE'İN ODASI

Eve odaya girdi, arkadan kapıyı kilitledi ve etrafına bakındı. Gördüğü oda, mütevazi olmakla beraber, temiz, düzgün ve oldukça konforluydu.

Bir perdenin arkasında küçük bir tuvalet kabinesi vardı, yanında avuç içi kadar bir mutfağın kapısı açılıyordu.

Eve hayatını geçireceği yeri görünce heyecanlandı ama çabuk kendini topladı.

Pencerenin önüne giderek kanatları açıverdi.

PİERRE'İN ODASI VE SOKAK

Binanın karşısında, sokağın öbür tarafında, Pierre sinirli sinirli gidip geliyordu.

Eve pencerede gözükerek ona sevinçle bağırdı:

– Çok iyi, Pierre.

İçi rahatlayan Pierre, gülümsedi:

– Sahi mi?

– Cidden çok iyi.

Pierre ona el etti ve bağırdı:

– Şimdilik hoşça kalın.

Hızla uzaklaştı.

PİERRE'İN ODASI

Eve uzaklaşan Pierre'i birkaç saniye gözle takip ettik:en sonra odaya döndü.

Neşesi kaçmıştı.

Birkaç adım yürüdü, bitkin bir halde çantasını elinden ɔıraktı.

Gözü, ansızın komodinin üzerine, iyice görünecek şekilde yerleştirilmiş olan çerçeveli bir resme ilişti.

Resim, yaşlı, sade ve ak saçlı bir kadının portresiydi. Pierre'in annesi.

Çerçevenin yanında duran küçük vazodaki çiçekler kuruyalı bir hayli zaman olmuştu. Eve, portreye yaklaştı, onu heyecanla ve uzun uzun seyretti.

Kurumuş çiçekleri vazodan çıkardı, sonra cesaretini toplayarak kürk mantosunu üzerinden attı ve çekildi.

SUİKASTÇILARIN SOKAĞI

Pierre, toplantıların yapıldığı evin önüne geldi.

Etrafı iyice yokladıktan sonra, içeri girdi.

SUİKASTÇILARIN MERDİVENİ

Pierre merdiveni hızla çıktı. Odanın kapısına gelince aralarındaki parolaya göre kapıyı çaldı ve bekledi.

Hiçbir kıpırtı olmayınca tekrar çaldı ve içeriye doğru bağırdı:

– Ben, Dumaine...

SUİKASTÇILARIN ODASI

Kapı açıldı. Açan adam, Pierre dirildiği vakit, yolun üzerinde, Paulo'ya onu takip etmesini tavsiye etmiş olan işçiydi.

Kabahatli gibi bir hali vardı, ziyaretçiye yol vermek için çekildi.

Pierre hafifçe soluyarak içeri girdi ve hemen:

– İyi akşamlar, deyiverdi.

Sonra yürüyerek arkadaşlarının yanına geldi. Poulain, Dixonne, Langlois ve Renaudel, masanın etrafına toplanmışlardı.

Paulo geride, şömineye dayanmış duruyordu.

İşçi, kapıyı kapadıktan sonra ağır ağır Pierre'i takip etti.

Hepsinin de düşünceli ve dalgın bir hali vardı. Pierre onların sert ve güvensiz bakışlarının farkına varmadı.

Heyecanlı bir sesle:

– Merhaba, çocuklar, dedi. Yeni haberler var... Yarın yerimizden kımıldanmıyoruz. Ayaklanma olmayacak.

Ötekiler bu haberi hiçbir tepki göstermeden dinlediler.

Yalnız Dixonne kısaca bir:

– Ya?.. yapıverdi.

Poulain başını eğdi, yudum yudum şarabını içiyordu. Paulo, Pierre'in yüzüne bile bakmadan şömineden ayrılıp, pencereye doğru yürüdü.

Pierre biraz bozuldu.

Arkadaşlarının kendisine bir tuhaf baktıklarını ilk defa farketti.

Sordu:

- Amma da suratlısınız yahu?

Gülümsemeye çalıştı, fakat karşısında soğuk yüzlerden başka bir şey bulamayınca, yüzündeki gülümseme silindi.

Sıkıntılı bir tavırla sözüne devam etti:

- Yakayı ele verdik. Her şeyi biliyorlar. Naib takviye olarak iki alayla bir tümen gönderiyor.

Dixonne gayet soğuk bir cevap verdi:

- İlginç... Yalnız, bu bilgiyi kim verdi sana?

Pierre bir sandalyeye oturdu ve kekeledi:

- Bunu... bunu... size söyleyemem.

Sözü Langlois aldı:

- Örneğin Charlier olamaz mı?

Pierre irkildi:

- Kim?

- Bu sabah onun evindeydin. Bütün gün karısıyla dolaştın.

Pierre bağırdı:

- Ne münasebet... Bu haberle onun zerre kadar ilgisi yok...

Renaudel sert bir tavırla atıldı.

- Böyle bir günün arefesinde, bir milis sekreterinin karısıyla ne halt ettiğini senden sormak herhalde hakkımız olsa gerek!

Pierre doğruldu ve yüzlerine birer birer baktı:

- Eve, benim karımdır.

Dixonne soğuk soğuk gülerek yerinden kalktı. Ötekiler kuşku dolu gözlerle Pierre'i süzüyorlardı. Dixonne'un gül-

mesine sinirlenen Pierre de öfkeyle ayağa kalktı:

– Tam gülecek zaman doğrusu. Size, yakayı ele verdik, diyorum. Eğer yarın kımıldarsak, bizimkileri boşuna kırdırmış olacağız. Birlik tasfiyeye uğrayacak. Charlier'nin karısından sözetmenin sırası mı?

Omuzlarını silkti, sonra ellerini cebine soktu.

O konuşurken, Dixonne masanın etrafını sessizce dolaşmıştı. Gelip Pierre'in dimdik yüzüne baktı:

– Bana bak, Dumaine, daha bu sabah, "Ayaklanma yarın" diye atıp tutuyordun. Sonra bizden ayrıldın, meçhul birisi sana ateş etti. Havaya ateş etseydi farketmeyecekti. Evet...

Ellerini cebinden çıkarın Pierre, öfkesinden dişlerini sıkarak dinliyordu. Yüzü sapsarı kesilmişti.

Dixonne devam etti:

– Kalktın, seninle gelmek isteyen Paulo'yu ektin ve Charlier'lerin evine yollandın. Şimdi de bize bu safsataları dinletiyorsun. Sana nasıl inanalım?

– Ya!.. Demek öyle? Sizinle beş sene çalıştım. Birliği ben kurdum...

Renaudel masanın başından kalkarak sözünü kesti:

– Anladık. Bize hayatını anlatma. Sana Charlier'lerde ne aradığını soruyoruz?

Poulain de yerinden kalktı:

– Hem parktaki pavyonda ne yapıyordun, onu da öğrenelim bakalım?

En mahçupları olan Langlois de irkildi ve yumuşak bir tonla çıkıştı:

– Gidip Stanislas sokağında oturan bir adamın da çocuğunu çalmışsın.

Dixonne ekledi:

– Onu polisle tehdit ettin, yüzüne binlik banknotlar fırlattın. Bütün bunların anlamı ne? Seni dinliyoruz.

Pierre sırayla birer birer yüzlerine baktı. Bu suçlama akını karşısında boğulmuştu ve onları ikna etme gücünü kendinde bulamıyordu.

– Bunu size anlatmam. Size yarın kıpırdamayın, diyorum, o kadar...

Dixonne ısrar etti:

– Cevap vermek istemiyor musun?

– Verememem, diyorum size. Hem vermek istemesem ne çıkar? Ben sizin şefiniz değil miyim?

Dixonne, gözleriyle arkadaşlarına danıştıktan sonra, ağzından şu sözler dökülüverdi:

– Artık değilsin, Dumaine.

Pierre alaycı bir tavırla gülümsedi:

– Bunu bana söylemekten zevk duyuyorsun, ha, Dixonne? Nihayet yerimi alıyorsun...

Ve birden köpürerek bağırdı:

– Hey gidi budalalar, ne sanıyorsunuz siz be? Nasıl olur da Birliği ben ele veririm?

Kızgın bir tavırla yüzlerine baktı:

– Ne yani! Beni tanıyorsunuz... Paulo, söyle...

Paulo, başını önüne eğdi ve sahnenin başından beri yapmış olduğu gibi, odanın içinde gidip gelmeye başladı.

Pierre:

– Demek hepiniz, öyle mi? diye devam etti. Nasıl isterseniz öyle düşünün. Fakat size, yarın harekete geçecek olursanız, bizimkileri boşuna kırdıracağınızı ve bundan sizin sorumlu tutulacağınızı haber veriyorum...

Dixonne kızmadan, soğuk bir tavırla sözünü kesti:

– Bu kadar yeter, Dumaine. Çekil git!

Birbiri arkasından Pierre'e sırtlarını çevirdiler.

Renaudel seslendi:

– Yarın sıkıntıya düşersek seni nerede bulacağımızı biliyoruz.

Bunun üzerine, Pierre'den ayrıldılar ve pencerenin önünde toplandılar. Pierre odanın ortasında yalnız kaldı...

– Peki öyleyse... dedi. Madem istiyorsunuz, o halde varsın yarın hepinizi gebertsinler. Size acıyacak değilim.

Kapının yolunu tuttu, fakat çıkmadan önce döndü ve arkadaşlarına baktı:

– Dinleyin çocuklar...

Beşi de ona sırtlarını çevirdiler. Bir kısmı sokağa, birkaçı da havaya baktı.

Pierre kapıyı şiddetle vurarak çıktı gitti...

PİERRE'İN ODASI

Eve bir gül demetini vazoya yerleştirmekle meşguldü.

Kapının birkaç kere vurulması üzerine işini bıraktı, gidip kapıyı açtı.

Düşünceli bir yüzle Pierre göründü. Eve gülümsüyordu. Pierre de gülmeye çalıştı. Sonra odaya göz gezdirdi, kaşlarını tekrar çattı, değişmiş olan odanın içinde birkaç adım yürüdü.

Eve, çiçekleri dizmekle kalmamıştı; pencereleri perdelerle süslemiş, eskimiş olan lambayı yeni bir abajurla örtmüştü, masanm üzerine güzel bir örtü sermişti. Dışarısı tümüyle kararmış olmadığı halde, lambayı yakmıştı.

Eve, sevgilisinin tepkilerini izleyerek peşinden yürüyordu. Pierre hayretler içinde söylendi:

– Ne yaptınız öyle?

Masaya yaklaştı, vazodaki güllerden bir tanesine parmağıyla dokundu, sonra ona sinirle bir fiske attı.

Pencereye doğru yürüdü, eliyle perdeleri yokladı. Yüzü hüzünlenmişti. Başını çevirdi:

– Sizin paranızdan yararlanmak istemiyorum.

Eve hayal kırıklığına uğramıştı. Çıkıştı:

– Pierre! Burası benim de odam...

– Biliyorum...

Pierre'in sinirli bir hali vardı. Parmaklarıyla cama vuruyor, dışarıya bakıyordu. Eve ona sokularak sordu:

– Arkadaşlarınızı gördünüz mü?

Başını çevirmeden üzüntüyle cevap verdi:

– Artık arkadaşım yok, Eve. Beni kovdular.

– Niçin?

– Yarın Naib'e karşı harekete geçecektik. Bu, kesin bir ayaklanma olacaktı. Onlara, bize tuzak kurulduğunu, hiç kıpırdamamak gerektiğini anlatmak istedim. Bana, hain dediler.

Eve, sesini çıkarmadan dinliyordu.

Pierre acı acı gülerek ekledi:

– Beni sizinle görmüşler, kocanızı da tanıyorlar, anlaşıldı mı?

O sırada kapı çalındı...

Pierre hızla dönüverdi. Yüzü, bir tehlike sezmiş gibi ciddileşti.

Kısa bir duraksamadan sonra gidip ışığı söndürdü, komodinin çekmecesini açtı, içinden bir tabanca çıkardı ve onu doğruca ceketinin cebine yerleştirdi. Kapıya doğru yürüdü, kapının yanında duran Eve'i çekti ve ona yavaş sesle fısıldadı:

– Kapının önünde durmayın.

Genç kadın kenara çekilince, Pierre kapıyı şiddetle aç-

tı. Karşısında Paulo'yu gördü.

– O... sen misin? Ne istiyorsun?

Paulo hemen cevap vermedi.

Bitkin bir haldeydi, son derece heyecanlı görünüyordu.

Pierre sert bir sesle sordu:

– Bir hafiyenin evinde ne işin var?

Paulo'nun susmakta ısrar ettiğini görünce daha çok kızdı:

– Ne var söyle, yoksa kararını verdin mi?

– Git buradan Pierre, kaç. Buraya gelecekler. Seni öldürmek istiyorlar.

– Sizi ele verdiğime inanıyor musun?

– Bilmiyorum, ama buradan git, Pierre. Gitmen gerekiyor.

Pierre bir an düşündü, sonra seslendi:

– Güle güle, Paulo... Gene de teşekkür ederim.

Kapıyı kapadı ve tabancayı aldığı komodine kadar geldi. Eve orada duvara dayanmış, duruyordu. Batan güneşin alacakaranlığında birbirlerini güç görebiliyorlardı.

Pierre, Eve'e:

– Buradan gidin, Eve, dedi. Anlaşıldı mı? Burada kalamazsınız.

Eve güldü:

– Peki, ya siz? Siz de gidiyor musunuz?

Tabancasını çekmecesine koydu ve:

– Hayır, diye cevap verdi.

– Pierre'ciğim, o halde ben de kalıyorum.

– Kalamazsın.

– Nereye gideyim?

– Örneğin Lucette'in yanına?

Genç kadın omuz silkti ve ağır adımlarla masaya doğru yanaştı:

– Ben ölümden korkmam, Pierre. Ölümün ne olduğunu biliyorum.

Çiçek vazosuna eğildi, içinden aldığı bir gülü saçına takıverdi:

– Sonra, zaten öleceğiz, değil mi?

Pierre hayret etti:

– Niçin?

– Çünkü fırsatı kaçırdık.

Pierre'e döndü ve onun koluna girdi.

– Haydi Pierre, itiraf edin... siz dirilmeyi benim için istemediniz. Onu sadece isyan hareketiniz için istediniz... Şimdi o, suya düşeceğine göre, ölüme aldırış etmiyorsunuz. Gelip sizi öldüreceklerini bildiğiniz halde burada kalıyorsunuz.

– Ya siz? Siz de Lucette için dönmediniz mi?

Eve başını Pierre'in göğsüne dayadı ve kısa bir sessizlikten sonra cevap verdi:

– Belki...

Pierre onu kolları arasında sıktı.

– Kaybettik, Eve... Beklemekten başka çare yok.

Sonra gözlerini kaldırdı:

– Bakın.

– Neye?

– Bize.

Eve ilk defa, aynada kendilerini birarada görüyordu.

Pierre devam etti:

– Kendimizi aynada ilk ve son defa yanyana görüyoruz.

Hayallerine bakıp gülümsedi.

– Bu iş yürüyebilirdi...

– Evet, yürüyebilirdi. Boyunuz, başımı omuzunuza yaslayabilmeme olanak verecek kadar uzundu.

Birdenbire, merdivende ayak sesleri duyuldu.

İkisi birden gözlerini antreye çevirdiler.

Pierre:

– İşte geliyorlar, demekle yetindi.

Eve'le Pierre derin derin bakıştılar.

– Beni kollarınıza alın.

Pierre onu kucakladı. Pierre'le Eve, sanki sonsuza dek canlı ve birarada görünmeyi ister gibi aynaya bakıyorlardı.

– Öpün beni.

Pierre onu öptü. Sonra kollarını çözdü. Elleri, genç kadının vücudunun yukarısına doğru ve göğsüne kadar kayıverdi.

– Ölü olduğumuz zaman göğsünüzü okşamayı ne kadar arzu ediyordum. Bu ilk ve son olacak...

Kadın cevap verdi.

– Beni kollarınızın arasına almanızı ne kadar istiyordum.

Bu defa kapı daha hızlı çalındı. Pierre, Eve'i tekrar sardı. Onunla dudak dudağa konuşuyordu.

– Anahtar deliğinden ateş edecekler. Bizi vuracaklar. Ama ben vücudunuzu kendi vücudumda hissetmiş olacağım. Bu kadarı dirilişimize değer...

Eve kendini tümüyle bıraktı. Sonra, basamaklarda birtakım ayak sesleri işittiler. Gelenler, merdiveni geri iniyordu; ayak sesleri gittikçe azaldı, sonunda tümüyle kayboldu.

Pierre yavaşça doğruldu. Eve başını kapıya doğru çevirdi. Bakıştılar ve birden vücutlarının kendilerini rahatsız ettiğini hissederek utandılar.

Eve irkildi ve döndü:

– Gittiler.

Birkaç adım yürüyerek bir kanapenin arkasına dirseklerini dayadı. Pierre, sokağı görmek için pencereye yaklaştı.

– Geri gelirler, dedi.

Sonra, Eve'e doğru geldi:

– Eve... neyin var?

Genç kadın hızla başını ona çevirdi:

– Hayır, yaklaşmayın...

Pierre durdu ve bir süre olduğu yerde kaldı.

Sonra yaklaşarak biraz daha yavaş tekrarladı:

– Eve!..

Genç kadın, Pierre'in gerilmiş ve şahlanmış bir halde kendisine yaklaşmakta olduğunu gördü.

Pierre'in iki eli Eve'in yanaklarını yavaşça sıktı:

– Eve, bizden başka kimse yok... Dünyada yalnızız. Sevişmeliyiz; sevişelim, bu biricik şansımızdır.

Eve biraz yumuşadı.

Birden sıyrıldı, odanın öbür tarafına geçti. Pierre arkasından bakıyordu. Pierre'in sert, şaşkın ve dalgın bir hali vardı. Genç kadın bir kelime söylemeden gidip yatağın üzerine oturdu. Belini biraz arkaya doğru bükmüş, ellerine dayanmıştı. Böylece sımsıkı durmuş, cesaret ve acı karışık bir duyguyla Pierre'i bekliyordu.

Pierre, ona doğru yürüdü. Kararsızdı.

Yatağın önüne geldi. Eve yavaşça arkaya doğru uzandı. Başı elleri arasındaydı. İki kolunu açmış olan Pierre de ellerine dayanmıştı. Kollarını bükerek biraz daha eğildi. Eve, hafifçe başını çevirdi ve Pierre yüzünü genç kadının göğüsleri arasına gömdü.

Eve kımıldamadan durdu. Dört açılan gözleri, lekeli tavana asılı duran ucuz avizeye takıldı. Masa ve üzerindeki çiçekler, komodinle annenin resmi, ayna birer birer yıldırım hızıyla gözünün önünden geçti ve bakışları tekrar tavana dikildi.

Pierre, genç kadının dudaklarını kabaca denecek bir şiddetle ağzına aldı.

Eve bir süre gözlerini kapadı, sonra iyice açtı ve karşıya dikti.

Kolunu kendini korumak ister gibi, Pierre'in bileğine sarmıştı. Eli gevşedi, omuzuna kadar çıktı ve derhal kıskıvrak büzüldü.

Eve'in sesi bir zafer ve kurtuluş çığlığı halinde yükseldi:

– Seni seviyorum...

Dışarıda gün batmak üzereydi...

Sonra sabah oldu, gün ışığı pencereden içeri doluyordu.

Pierre tuvaletten çıktı. Kollarını sıvamış, yüzünü bir havluyla kuruluyordu.

Birden sesleniverdi:

– Gelmediler.

Aynanın karşısında saçlarını tarayıp bitiren Eve, güvenle cevap verdi:

– Artık gelmezler...

Pierre onu omuzlarından tutarak sordu:

– Nedenini biliyor musun?

Eve onu sevimli bir şekilde süzdü:

– Evet. Onlar kapıyı çaldığı zaman biz sevişmeye başlamıştık.

Pierre açıkladı:

– Gittiler, çünkü biz yaşama hakkını elde ettik.

Kadın ona daha çok sokuldu.

– Pierre, kazandık! Pierre...

Bir an öyle kaldılar, sonra Eve sordu:

– Saat kaç?

Pierre gözünü saate çevirdi, dokuz buçuğu gösteriyordu.

– Bir saate kadar sınav bitiyor.

Eve gülerek onu yüzlerini aksettiren aynaya dönmeye zorladı.

– Oradaydık...

– Evet.

– Pierre... bu yeni hayatımızı nasıl geçirelim?

– Nasıl istersek. Kimseye verecek hesabımız yok.

Onlar böyle konuşurken, sokaktan gürültüler geldi.

Tanklarıyla, motorlu araçlarıyla bütün bir kıta geçit halindeydi.

Pierre kulak verdi.

Eve ağzını açmadan, gittikçe içini kaplayan bir korkuyla onu gözetliyordu. Birdenbire sordu:

- Arkadaşlarını aramıyor musun?

- Peki sen, Lucette'i özlüyor musun?

- Hayır.

Kadın, adamın koluna yapışarak sinirli bir tavırla tekrar etti:

- Ya sen?

Pierre ürkek bir şekilde başını salladı:

- Hayır.

Sonra, Eve'den sıyrılarak birkaç adım yürüdü, pencerenin yanında durdu.

Büzülüp milis kıtasının gitgide yakınlaşan gürültüsünü dinledi.

- Uzun sürüyor, pek kalabalık olsalar gerek.

Eve yanına sokuldu. Onu kolundan tutarak yalvardı:

- Pierre, bırak onları şimdi. Biz dünyada yapayalnızız.

Pierre onu sinirli bir hareketle sıktı ve tekrar etti:

- Evet. Dünyada yapayalnızız.

Sesi, ayak sesleriyle tankların gürültüsünün işitilmesine engel olacak kadar yükseldi ve coştu:

- Gideceğiz bu kentten. Senin geçimini ben temin edeceğim. Senin için çalışmakla mutlu olacağım. Arkadaşların, Birliğin, ayaklanmanın, her şeyin yerini sen dolduracaksın. Benim için sen, yalnız sen varsın.

Son cümlesini bağırır gibi söyledi, fakat yürüyüş halindeki ordunun çıkardığı gürültü onun sesini yine de bastırmaktaydı.

Şiddetle silkindi, bağırdı:

- Bunun hiç sonu gelmiyor, hiç...

– Pierre, yalvarırım, bizi düşün, bir saate kadar...

Perdeyi açtı:

– Binlerce asker... Sel gibi kan akacak.

Döndü, sinirinden karyolaya kadar yürüdü, başını elleri arasına alıp yatağın üzerine oturdu.

Eve onu artık hiç birşeyin zaptedemeyeceğini biliyordu, fakat yine ısrar etti:

– Pierre, onlar sana sövdüler, seni öldürmek istediler, artık onlara hiçbir şey borçlu değilsin.

Önüne diz çöktü ve yalvardı:

– Pierre, artık senin bana karşı görevlerin var...

Pierre sokaktan gelen gürültüye kulak veriyordu. Dalgın dalgın cevap verdi:

– Evet...

Kısa bir sessizlikten sonra kararını verdi:

– Oraya gitmem gerekiyor.

Eve onu âdeta korkuyla süzdü:

– Sen hayata onlar için döndün.

Pierre, Eve'in yanaklarını avucunun içine alarak:

– Hayır, asla, diye temin etti. Ben senin için döndüm.

– O halde?

Pierre umutsuz, fakat inatçı bir şekilde başını salladı:

– Onları başıboş bırakamam.

Hızla yerinden kalktı, sandalyenin arkasındaki ceketini aldı ve onu alelacele sırtına geçirerek pencereye koştu.

Artık o, isyan hareketinin heyecanına kapılmıştı. Sabırsız, aynı zamanda biraz da sevinçli bir haldeydi.

– Pierre... henüz başarmış değiliz. Ancak bir saatimiz kaldı.

Pierre, genç kadına dönerek onu omuzlarından tuttu:

– Onların kırılmasına seyirci kalırsam beni sever misin?

– Sen elinden gelen her şeyi yaptın.

- Hayır, her şeyi değil... Dinle! Yarım saat sonra şube şeflerinin toplantısı var, oraya gideceğim. Onları durdurmaya çalışacağım. Ne karar verirlerse versinler, saat 10.30'dan önce gelirim. Sonra gideriz Eve. Şehri barıkıp gideriz, yemin ediyorum. Beni seviyorsan, bırak gideyim. Yoksa bir daha aynaya dönüp kendi yüzüme bakamam.

Eve umutsuzluk içinde ona sımsıkı sokuldu:

- Dönecek misin?
- Saat on buçuktan evvel.
- Yemin eder misin?
- Ederim.

Kapıya doğru yürümek istiyor, fakat Eve onu hâlâ tutuyordu.

- Peki öyleyse, git Pierre, git. Bu, sana aşkımın en güzel delili olsun.

Pierre onu bağrına basıp sıktı ve öptü. Fakat dalgın olduğu belliydi.

Bu arada aklına gelen bir şey, onu bir süre alıkoydu:

- Eve, beni burada bekliyorsun, değil mi?
- Evet, ben... diye söze başladı ve sonra biraz sıkılarak toparlandı:
- Hayır... Lucette'i görmeye çalışacağım. Bana oraya telefon edersin.

Pierre onu bir daha öptü, sonra kapıya koştu. Eve yavaşça ona hatırlattı:

- Şimdi artık git... Yeminini de unutma.

Arkasından, komodine yaklaştı, çekmeceyi açtı, içinden Pierre'in tabancasını çıkardı, masanın üzerinden el çantasını alıp, silâhı içine yerleştirdi, kapıya doğru yürüdü.

Çıkacağı sırada bir şey unuttuğunu hatırladı. Darmadığın halde olan yatağın üzerine eğildi ve bir gece önce saçına takmış olduğu gülü aldı.

PİERRE'İN EVİ ÖNÜNDE

Bisikleti yedeğinde götüren Pierre, binanın eşiği önünde göründü. Çıkmadan önce süratli bir bakışla sokağı gözetledi. Geçerken gözü büyük duvar saatine takıldı: Saat ona yirmi vardı.

Pierre şoseye çıktı, çabucak bisikletine atladı, yürüdü.

Yirmi metre kadar uzakta bir kapının altına saklanmış olan Lucien Derjeu, Pierre'in çıkışını gözetliyordu. O da bisikletini eliyle tutuyordu.

Eğildi ve belli olmayacağından emin olur olmaz, bisikletine binerek uzaktan Pierre'i takibe başladı.

PİERRE'İN ODASI ÖNÜNDEKİ MERDİVEN

Eve, odadan çıktı, kapıyı kapadı, basamakları hızla inmeye başladı.

BİR SOKAK

Pierre, yokuşlu sokaktan aşağı iniyor, Lucien Derjeu de peşinden gidiyordu.

CHARLİER'LERDE

Eve anahtarı kilide soktu, usulca çevirdi.

Kapı yavaş yavaş koridora açıldı, aralıktan Eve Charlier'nin ciddi ve dalgın yüzü gözüktü.

Önce koridorda kimse bulunmadığından emin oldu, sonra içeri girdi, sessizce kapıyı kapadı, koridorun sonundaki

kapı yönünde yürüdü. Gerçekten aynada hayalini gördü, ama buna aldırış etmedi.

Bir an durakladı, kulak verdi, sonra kapıyı dikkatle açtı.

André ile Lucette'i kanapede yanyana buldu.

André ev kıyafetiyleydi. Lucette sabahlığını giyinmişti. Tatlı tatlı konuşarak sabah kahvaltısını ediyorlardı. André, tehlikelerini yalnız kendisinin bildiği bir oyunu oynar görünüyordu. Ama belki Lucette olan bitenden tümüyle habersiz değildi.

Eve odaya sokuldu ve birdenbire kapıyı şiddetle kapadı. Gürültü, André'yle Lucette'i zevkle dalmış göründükleri gevşeklikten uyandırdı. Gözlerini kapıya çevirince irkildiler. André'nin benzi attı, Lucette doğruldu ve her ikisi de bir an ağızlarını açmadan, kımıldamadan, oldukları yerde kaldılar.

Eve sert adımlarla ve dik dik bakarak üzerlerine doğru yürüdü. André sonunda yerinden kalkabildi.

Eve, genç çiftin birkaç adım berisinde durdu:

- Evet André, benim.

André:

- Kimden izin aldın? diye sordu.

Eve, onu işitmiyor görünerek bir koltuğa yerleşti. Karşısında ağzını açıp bir kelime söylemeyen Lucette vardı.

André, birden, karısını dışarı atacakmış gibi üzerine yürüdü.

Eve, Pierre'in tabancasını çıkararak André'ye çevirdi:

- Otur yerine!

Lucette dehşete düşerek bir çığlık attı:

- Eve!..

André nasıl bir tavır takınacağını bilmeden durdu. Eve tekrar etti:

- Sana otur, diyorum!

Bu defa Lucette'in de yerinden kalktığını görünce ekledi:

- Hayır, Lucette, sakın. Eğer yaklaşırsan André'ye

ateş ederim.

Lucette korktu ve oturdu. André de dönüp genç kızın yanındaki yerini aldı.

Eve, tabancayı elinden bırakmadan çantasının üzerine koydu.

– Zavallı André, galiba artık kaybedecek bir şeyim kalmadı. Kaderimi belirleyecek olan telefonu bekliyorum. Ama o zamana kadar seninle, Lucette'in önünde konuşacağız. Ona senin hayatını, daha doğrusu senin hayatın hakkında ne biliyorsam onu anlatacağım. Eğer yalan söylemeye yeltenirsen, ya da ben onu senden tiksindirmeyi başaramazsam, şu tabancayı senin üzerine boşaltacağıma yemin ediyorum.

André yutkundu.

Lucette dehşet içindeydi. Eve sordu:

– Anlaştık mı?

Hiçbirisinden ses çıkmayınca, Eve ekledi:

– O halde başlıyorum... André, sekiz yıl önce sen babanın servetinin altından girip üstünden çıkmıştın, artık kârlı bir evlenme yapmanın yollarını arıyordun...

SUİKASTÇILARIN HANGARI

Burası, garajken hangar haline getirilmiş bir yerdir, şehrin dış mahallelerinden birindedir.

Otuz kadar adam orada toplanmıştır. Hepsi de ayakta. Yüzleri, lastiksiz, köhne bir kamyonun üstünden kendilerine hitabeden Dixonne'la Langlois'yla dönüktür.

Dixonne, hitabesinin son sözlerini söylüyor:

– İşte arkadaşlar, son direktifler bunlardır. Derhal görevinizin başına koşarsınız ve orada emir beklersiniz... Yirmi dakikaya kadar isyan patlak vermiş olacak...

Adamlar onu dalgın ve düşünceli bir tavırla dinlediler. Hepsi de, çoğu otuz yaşlarında işçilerdi.

Dixonne sözünü bitirince, ilkin ortalığa bir sessizlik çöktü, sonra birçok sesler gelişigüzel bir şekilde etrafa yayıldı:

- Ya Dumaine?

- Dumaine neden yok?

- Onun polisin adamı olduğu doğru mu?

Dixonne sessizliği sağlamak için elini uzattı:

- Şimdi arkadaşlar, sizlere Dumaine'den bahsedeceğim...

Pierre, daracık ve tenha bir sokaktan geçerek hangara yetişti. Hemen bisikletinden atladı, etrafına son bir defa şüpheli gözlerle bakındı, sonra iki kanatlı bir kapıya yanaştı.

Kapının arkadan kilitli olduğunu görünce, koştu, hangarın o kısmını dolaştı ve pis bir bahçenin parmaklığından aşıp gözden kayboldu.

Uzakta, bir duvara abanmış olan Lucien Derjeu, onu gözetliyordu. Lucien, solumakta ve ter dökmekteydi.

Pierre'i gözden kaybedince, bir an tereddüt geçirdi, sonra Pierre'in tuttuğu yönün aksi tarafa doğru koştu...

Pierre ikinci bir bahçeye atladı, cılız birkaç tavuğu ürküttü, nihayet yerden birkaç metre yüksekteki çatı penceresinin altında durdu...

Pencereye kadar güç belâ tırmandı; oradan hangarda olup bitenleri görebiliyordu...

Dixonne hâlâ konuşuyordu:

- ... Onun ne mal olduğunu tam zamanında öğrenmek fırsatını bulduk. Hiçbir açıklama yapamadı ve ortadan kaybolmayı tercih etti.

Pierre'in sesi yükseldi:

- Yalan!

Bir tek hareketle, tüm gözler pencereye çevrildi, hayretten donakalan suikastçılar, Pierre'in pencereye tırmanması-

nı, sonra üst kenara asılarak iki ayağını birleştirmek suretiyle yere atlamasını seyrettiler.

Pierre hemen suikastçı kalabalığına doğru yürüdü. Onlar çekilip kendisine yol verdiler.

Pierre hangarın ortasına, Dixonne'le Langlois'nin bulundukları kamyonun yanına kadar sokuldu.

Durdu, elleri cebinde, fakat vücudu dimdik ve ayakları sımsıkı vaziyette döndü, söze başladı:

- Arkadaşlar, işte aranızdayım. Evet, Naib'ten para aldıktan sonra kaçmış olan o hain, o satılmış adam işte geldi.

Suikastçıların ortasında, gözlerinin tam içine bakarak birkaç adım yürüdü.

Pierre durakladı, sonra ekledi:

- İşler fena gittiği zamanlar size kim cesaret verdi? Birliği kuran kim? Yıllarca kim milisin aleyhine çalıştı?

Pierre, konuşa konuşa tekrar kamyonun yanına geldi ve Dixonne'la Langlois'yı göstererek:

- Dün, Langlois'le Dixonne bana alçakça saldırdılar. Kendimi savunmak istemedim. Ama sizin önünüzde kendimi savunacağım. Kendimi değil, sizi düşündüğüm için... boş yere ölmenizi istemiyorum.

BİR TELEFON ODASI

Lucien Derjeu, civardaki küçük bir bistronun telefon odasına daldı. Telaşla bir numara çevirdi, sabırsızlık içinde bekledi. Aynı zamanda, öbür eliyle terini siliyor ve camın arkasından korkulu gözlerle sokağı gözetliyordu.

MİLİS ŞEFİNİN BÜROSU

Bürosunda oturmuş olan milis şefi, bir haritanın üzerine eğilmiş. Etrafında üniformalı birkaç takım çavuşu var. Hepsinin de, dikkat kesilmiş, aynı olayı beklediği hissediliyor.

Telefon zili sessizliği giderdi.

Milis şefi, bürosunu dolduran birçok telefon alıcılarından bir tanesini kaldırdı, dinledi, bir göz işaretiyle, gelen haberin tam bekledikleri şey olduğunu maiyetindekilere bildirdi.

Bir an daha dinledi. Karşı tarafın sözünü hep kısa "Evet", "Evet"lerle kesiyordu.

Arkadaşlarından birine emir verdi:

- Yazın...

- Alheine meydanı... eski Dubreuil garajı...

SUİKASTÇILARIN HANGARI

Pierre açıklamasının sonuna gelince, şiddetle bağırdı:

- Bana inanıyor musunuz, arkadaşlar?

Dixonne'un sesi yükseldi:

- Arkadaşlar!

Fakat Pierre şiddetli bir hareketle ona dönerek emretti:

- Sen sus, Dixonne. Ben sana ne zaman söz verirsem o zaman konuşursun.

Sonra etraflarını saran kalabalığı göstererek:

- Arkadaşlarım beni mahkûm etmediği sürece onların şefi benim.

O esnada kimden geldiği anlaşılmayan bir ses, sordu:

- Ya Charlier'nin karısı, Pierre?

Pierre alay etti:

– Nihayet konuya geldik, evet Charlier'nin karısı.

Soruyu soran adama doğru bir adım attı:

– Evet, Charlier'nin karısını tanıdım. Onunla tanışıyorum. O, ne yaptı biliyor musunuz? Benimle yaşamak için kocasından ayrıldı... Haberi bana getiren o... Biz ihanete uğradık, çocuklar, ihanete.

Asabiyetle ve konuşa konuşa, küçük kıtasının karşısına yürüdü. Ötekilerin kendisine inanmaya başladığı hissediliyordu.

Devam etti:

– Milisler, kışlalarında emir almış bekliyor. Bu gece üç alayı şehire girdi.

Kamyonun yanına geldi ve bu defa Langlois'yla Dixonne'a hitabetti. Artık onlar da inanır olmuştu.

– Naib, hepimizi tanıyor. Ne hazırladığımızı biliyor. Bizi daha iyi ezmek için şimdilik bizi serbest bırakıyor...

Adamlardan biri atıldı:

– Bunun doğruluğunu bize neyle ispat edeceksin?

Pierre yüzünü tekrar topluluğa çevirdi:

– Hiçbir şeyle. Bu bir güven meselesi... On yıldır sizinle beraber çalışan birini itham edecek misiniz? Yoksa onun sözüne inanacak mısınız? Mesele bundan ibaret.

Bu sözler suikastçılar arasında çeşitli hareketler yarattı. Pierre kuvvetle ısrar etti:

– Ben bir hain olsaydım, ne işim vardı burada?

O sırada adamın biri, gruptan ayrılarak geldi. Pierre'in yanında durdu.

– Arkadaşlar, dedi, ben ona inanıyorum. O, şimdiye kadar hiç yalan söylemedi.

Bir başkası, sonra birisi daha, bir başkası daha ona katıldılar:

– Ben de...

– Ben de, Pierre.

Artık herkes, birarada ve içtenlikle Pierre'in lehine dönmüştü.

– Ben seninleyim, Dumaine...

Pierre onları susmaya davet etti:

– O halde beni dinleyin... Bugün hiç birşey yapmamak gerekir. Ben...

Telefonun çalması sözünü kesti.

Pierre sustu. Bütün gözler garajın bir köşesine dikildi. Yüzü birdenbire ciddileşen Langlois, kamyonundan atladı ve koşarak küçük bir odaya girdi. Bütün ötekiler kımıldamadan, endişe içinde yerlerinde beklediler.

Langlois'nın uzun susmalarla kesilen sesi işitiliyordu:

– Evet... evet, nerde? Hayır... Ne? Hayır... Hayır... Verilecek emri bekleyin.

Sonra Langlois telaş ve üzüntü okunan bir yüzle telefon odasından çıktı.

Topluluğa yanaştı. Pierre'le Dixonne'un yüzlerine baktı, sonra söze başladı:

– Hareket başlamış. Kuzey grubu vilâyete hücum etmiş...

Ansızın bütün gözlerin üzerine çevrildiği Pierre, üzüntü ve güçsüzlük ifade eden bir hareket yaptı. Kolları düştü, sırtı kamburlaştı, garajın sonuna doğru birkaç adım attı.

Şaşkına dönmüş olan Dixonne, kararsız bir sesle sordu:

– Pierre, şimdi ne yapmak gerekir?

Pierre umutsuz bir şiddetle başını çevirdi:

– Ne mi yapmak gerekir? Ben ne bileyim? Bana vızgelir.

Birkaç adım daha attı, yumruklarını sıktı, tekrar döndü ve bağırdı:

– Zamanı geçmeden beni dinleseydiniz. Şimdi işi kendiniz temizleyin. Suç bende değil.

Buna rağmen, gitmedi. Elleri cebinde, başı önüne eğilmiş bir halde, arkadaşlarına doğru geldi.

Dixonne ısrar etti:

– Pierre biz haksızlık ettik, fakat sen, yine bizi bırakma... Yalnız sen birşey yapabilirsin. Onların, ne hazırladığından haberin var...

Pierre hiç cevap vermeden arkadaşlarının yalvaran bakışları arasında birkaç adım yürüdü.

Sonunda başını kaldırdı ve acı bir gülümsemeyle sordu:

– Saat kaç?

– Onu yirmi geçiyor.

Pierre derin derin düşündü. Başını kaldırdı ve büyük bir gayret sarfederek konuştu:

– Peki, kalıyorum...

Sonra Dixonne'a dönerek ekledi:

– Bir dakika, telefon edeceğim.

Camlı telefon kabinine kadar yürüdü, içine girip kapısını kapadı. Bir pencere kanadının aralığından, birkaç metre ötede kendisini gözetlemekte olan Lucien Derjeu görülüyordu.

CHARLİER'LERİN SALONU

Eve, elinde tabanca, kanapenin arkasına dikilmiş duruyor. André ile Lucette oturmuşlar, birbirlerinin yüzüne bakmıyorlar. Eve, hikâyesini henüz bitirmiş:

– ... İşte Lucette, André'nin hayatı bu... Yalan mı, André?

André, korku ve gurur yarası karışık bir duyguyla cevap verdi:

– Sana cevap vermeyeceğim. Delisin sen.

Eve sadece:

– Peki, dedi.

Eğildi ve André'nin cebinden bir top anahtar aldı.

– Lucette, o halde git, masanın çekmecesindeki mektupları getir.

Anahtarları kardeşine uzattı, fakat kız yerinden kımıldamadı. Eve daha yüksek sesle tekrarladı:

– Lucette, eğer André'nin ölmesini istemiyorsan, git mektupları getir.

Bir yandan bunu söylerken, bir yandan da tabancayı André'nin kafasına çevirdi.

Lucette, korkusundan anahtarları aldı ve yerinden kalkıp kapıya doğru yürüdü.

Telefon çaldı.

Eve'le André irkildiler.

André yerinden kalkmak isteyince, Eve ona emrini hatırlattı:

– Kıpırdama, telefon benim için çalıyor.

Hemen telefona koştu. Lucette'le André telefona sarılan Eve'i dikkatle süzüyordu.

Sırtını duvara dayayan ve elindeki tabancayı karşısında bulunan genç çiftin üzerine çeviren Eve, cevap verdi:

– Alo?..

Birdenbire sesi yumuşadı:

– Pierre, sen misin?.. Evet?..

Bir an endişe ve acı içinde dinledi:

– Aa!.. Hayır, Pierre, hayır... olmaz.

Kadın serseme dönmüştü. Tekrar etti:

– Bunu yapamazsın... imkânı yok. Kendini ölüme atıyorsun, hem anlamsız yere. Pierre, seni sevdiğimi hatırla... Sevişmek için dönmüştük ya...

HANGAR

Kabinin camları arasından, içerde telefon etmekte olan Pierre gözüküyordu. O da heyecan içindeydi, ama geriye dönemezdi...

– Eve, beni anla... diye yalvardı. Beni anlaman lâzım... Arkadaşlarımı yüzüstü bırakamam... Evet, biliyorum... Kazanma veya kurtulma şansları hiç yok... Ama bırakamam...

Başının üstündeki elektrikli saat 10.29'u gösteriyordu.

HANGARIN ÖNÜ

Milislerle dolu iki araba, bütün hızıyla gelerek hangarın önünde durdu.

Etrafı hemen bir milis dalgası kapladı. Binayı sardılar.

CHARLİER'LERİN SALONU

Eve hâlâ telefon başındaydı:

– Pierre, hayır, sakın bunu yapma... Bana yalan söyledin... Beni bırakıyorsun... Beni hiç sevmedin...

HANGAR

– Hayır, seni seviyorum. Eve, seni seviyorum. Ama arkadaşlarımı bırakmaya hakkım yok.

Küçük pencereden, tabancasıyla kendisine nişan alan Lucien Derjeu'yu görmüyordu.

Pierre acı içinde bağırdı:

– Eve!.. Eve!..

Lucien Derjeu kudurmuş gibi ateş etti.

CHARLİER'LERİN SALONU

Telefon, patlayan kurşun seslerinin gürültüsü ile titredi.

Eve, kurşunlarla kendisi vurulmuş gibi, duvar boyunca kayarak yere yıkıldı.

André hemen kalktı, Lucette müthiş bir çığlık attı.

HANGAR

Birkaç kişi, camı paramparça olan telefon odasına koştular. İçlerinden biri kapıyı açınca, Pierre'in vücudu ayaklarının dibine yığılıverdi...

Aynı dakikada bir makineli tüfek ateşi başladı.

Bir ses bağırdı:

– Milisler!

İkinci bir ateş sağnağı kapının kilidini uçurdu. Suikastçılar etrafa kaçıştılar ve siper bulabilmek için köşelere sığındılar.

Bir yandan da silâhlarını çıkardılar.

Birden, kapının iki kanadı açılıverdi. Milisler her tarafı ateşle taradılar. Suikastçılar karşılık verdilerse de, zayıflıkları yüzünden ezildiler.

İki pencereden birden atılan sis bombalarının boğucu dumanı etrafa dağılıyordu.

Dumandan gözleri yaşla dolan Dixonne'la Langlois, kamyonu siper almış, ateş ediyorlardı.

Etraflarındaki arkadaşlarından bazıları öksürüyor, bazıları da gözlerini silmek için ateşi kesiyordu.

Bir mermi 10.30'u gösteren elektrikli saati uçurdu.

O anda Pierre'in bacakları kendi vücudunun üzerinden geçti... Pierre bir lahza kapının aralığında durdu, etrafına bakındı ve omuz silkti.

Sonra, gittikçe daha çok koyulaşan dumanın arasında ilerledi.

Dışarıda milisler kapıyı sarmışlar, tüfeklerini hedefe çevirmiş, asilerin teslim olmasını bekliyorlardı.

Pierre hangardan çıktı, göze görünmeden milislerin arasından geçti.

PARK

Kır gazinosu kapalıdır. Çarpışmalar orada da iz bırakmış. Kırılmış camlar göze çarpıyor.

Duvarlar mermilerden hasara uğramış, kopan dallar dans pistini ve parkın tarhlarını örtmüş. Masalarla sandalyelerin bir kısmı alelacele kümelenmiş, bir kısmı da öteye beriye devrilmiş.

Uzaktan hâlâ tektük silâh sesleri geliyor.

Pierre'le Eve, bir bankın üzerine oturmuşlar. Pierre dirseklerini dizlerine dayayarak öne eğilmiş. Eve, onun yanında duruyor – fakat aralarında az mesafe var.

Etrafları tamamıyla tenha.

Yalnız uzaklarda birkaç ölü geziniyor...

Nihayet Eve, Pierre'in yüzüne bakıyor ve ona yavaşça sesleniyor:

– Herşey bitmedi daha, Pierre. Başkaları çıkacak ve eserinize devam edecek...

– Biliyorum, başkaları, ama ben değil.

Kadın derin bir sevgiyle:

– Zavallı Pierre!.. diye mırıldandı.

Pierre başını kaldırdı ve sordu:

– Peki, Lucette ne oldu?

Eve de cevap vermeden omuz silkince, o içini çekti:

– Zavallı çocuk!..

Genç kadın, ölümün kayıtsızlığına ilk defa kapılmışa benziyordu. Sakin bir tavırla dedi ki:

– Onbeş, yirmi yıl sonra o da bizim gibi bir ölüden ibaret olacak... Bir dakika gibi geçer.

Bir an ikisi de sustular.

Birden kulaklarına bir ses geliyor:

– Sizi burada bulacağımı umuyordum.

Başlarını kaldırınca karşılarında yine XVIII. asrın o neşeli ihtiyarını gördüler.

Adam sordu:

– İşler yolunda gitmedi mi?

– 600 ölü ve yaralı, iki bin tutuklu var.

Pierre ateş seslerinin geldiği tarafa doğru dönerek ekledi:

– Hâlâ da devam ediyor.

Yaşlı adam sordu:

– Ya siz ikiniz?.. Siz bir şeyler?..

Cevabı Eve verdi:

– Hayır efendim, hayır, bizim... yok... Meğerse iş işten geçmiş. İnsan bitmiş bir oyunu tekrarlayamıyor.

İhtiyar:

– Doğrusu ne kadar... diye başladı.

Adam bir an evvel yanlarından uzaklaşmaya can atıyordu.

Oldukça güzel olan genç bir ölü, yanlarından geçerken ihtiyar özür dilemek ister gibi ekledi:

– Kulübümüzün size ve hanımefendiye her zaman açık olduğunu unutmayın.

Beklemeden geçmekte olan bir genç ölünün peşinden gitti.

Pierre'le Eve, başlarıyla ona sessizce teşekkür ettiler. Böylece, hiç konuşmadan uzun zaman yanyana kaldılar. Sonra Pierre, birden, son derece yumuşak bir sesle sözü açtı:

– Ben sizi sevmiştim, Eve...

– Hayır Pierre, inanmam.

– Sizi bütün ruhumla sevdim.

– Olabilir. Ama artık neye yarar?

Ayağa kalktı. Pierre de doğruldu:

– Evet... Neye yarar?..

Ayakta bir an karşı karşıya durdular. İkisi de üzüntülüydü. Seslerinde hüzünlü ve nazik bir kayıtsızlık vardı. Pierre sordu:

– Kulübe gelecek misiniz?

– Belki...

– Şimdilik, Allahaısmarladık...

El sıkışıp ayrıldılar.

Ama daha üç adım atmamışlardı ki, genç bir çift koşarak onlara doğru geldi.

Pierre, Laguénésie Çıkmazı'nda sıra beklerken gördüğü suda boğulmuş genç kızı hemen tanıdı.

Çok heyecanlı olan kız, sordu:

– Siz ölü müsünüz, efendim?

Pierre başıyla onayladı.

Genç kız devam etti:

– Biz, birbirimiz için yaratıldığımızı yeni anlamış bulunuyoruz...

Delikanlı da ekledi:

– Yeryüzünde karşılaşmak nasip olmadı. Bize 140'ıncı maddeden bahsettiler, acaba bilginiz var mı?

Pierre, Eve'e bir suç ortağı gözüyle baktıktan sonra, kestirme bir cevap verdi:

– Size Laguénésie sokağında bilgi verirler...

Genç kız Pierre'in bakışının farkında oldu. Eve'e döndü:

- Sokağı her tarafta aradık... Acaba nerede bulunuyor?

Eve gülerek, harap kır gazinosunu gösterdi:

- Gidin, orada dansedin... Eğer yanılmış değilseniz sokak orada hemen karşınıza çıkar.

Genç çift, Eve'in yüzüne biraz hayretle baktı. İnanmayı o kadar istiyorlardı ki...

- Teşekkür ederiz, hanımefendi, dediler.

Sonra elele verip belli belirsiz bir endişe içinde uzaklaştılar. Birkaç adım yürüdükten sonra dönüp utanarak sordular:

- Tuhaf bir haliniz var... Söylediklerinizi doğru, değil mi? Başımıza bir kaza gelmeyecek ya?..

Erkek bu sözleri tamamladı:

- Demek insan, hayata yeniden başlamayı deneyebiliyor, öyle mi?

Pierre'le Eve, kararsızlık içinde birbirlerine baktılar. Sonra gözlerini genç çifte çevirerek gülümsediler. Pierre cevap verdi:

- Bir deneyin...

Eve ekledi:

- Deneyin bakalım...

İçleri ferahlayan gençler, gazinoya doğru koştular.

O sırada Pierre, Eve'e döndü, veda anlamında derin bir sevgiyle el salladı. Çok heyecanlanan Eve, ona aynı biçimde karşılık verdi.

Kolları ağır ağır indi, döndüler, herbiri kendi yoluna gitti.

Ötede, harap pistin üzerinde, genç bir çift birbirine sarılmış, yeniden yaşamak umuduyla dansediyordu...

Yeni Fransız edebiyatında yeri ve etkisi
çok büyük olan Sartre'ın yapıtları
arasında yer alan *İş İşten Geçti*,
özü kadar biçimiyle de değişik bir kitaptır.
Bir film kadar kısa sahnelerden kurulu
bir senaryo-romandır bu:
Ölüm sonrası tanışan ve birbirlerine
âşık olan iki ayrı sınıftan bir çifte,
24 saat süreyle tam uyum içerisinde, sevgilerini
her şeyden üstün tutarak sevişmeleri
koşuluyla, dünyaya dönme izni verilir.
Başaramazlarsa ölüler dünyasına
geri geleceklerdir...
Bu ilginç romanı severek okuyacağınıza
inanıyoruz.

ISBN 978-975-434-030-3

9 789754 340303

VARLIK